Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Logica et metaphysica - Cod. Ettenheim-Münster 293

Jost, Gerold

[S.l.], um 1752

Logica

urn:nbn:de:bsz:31-130100

Visual Library

methodus ad illud notum quod rationem dirigendam et
cogitata ipsa rerum differentias mentalibus quaerendo
rationes numeri entes et res e causa [illegible] ad
intuitum cognoscit. et adeo illius regulis quod mentis
doceat bene definire, iudicare et ordinate ratione.

Si
in his rebus ordinare studemus ignorantiae de re
rectus aliquid malo praehendit, vita alia inspe
ducta, et tandem pessime quod ex alis deducat.
inde ex hac logica dicitur ab prima pars agit
de ideis bene apprehendendis, deinde iudicatis seu
iudiciis. 3 de ratione.

Logica 1 pars.

De intellectus rerum perceptione.

Cogitare ergo possumus ipsa lege experientiae insi
res et praesentes notarias et futuras. Ex angelis notis
ex nostrum ut fuit pulchrum florem cogito
quod ~~[illegible]~~ Caeli fuit flos in mihi ex praesente
ad quod praesentabat Caelestis et mente ita, quo
fugius bene vocatur idea aliqua mente obtu.
in ea res ipsa ex facie in oculo et totus
imago depingitur ut ita solo mihi ex praesente
ad solus in mente conjuncti. Bene qui idea
dicitur. Ad hic imago quod dicitur aliquis
quod plus mens nostra exprimit quod de hac
idea, omnis pars logicae agit, ut quae ordinate sit
rationis quod traditur quatuor capita nostra
necessaria revenit. primum agit de variis quae
dicuntur solo de variis entibus. qui circa deas et
rerum perceptiones versari, deinde agit de ipsis
rerum rationes et quibus deas emendaremus. ultimo
agit de tribus quibus ideas format, conjectus agrimi
nus

idea è imago quod aliquis ex
quam plus mens nostra depingit

Cogitata
varia quoad generea
Ars ?
Quadriviorum Sat Dae.

37.

Idea sive, ratio aut modus (30.) qualiter cogitamus modi operandi ff. Unde cognoscitur et Geometriam fiant de format & in se ipsa. 3 ut relata ad mentem. ff. ut adhaerent ad res sive objecta, quae ipsa sentantur. Sive modus fiat a factitio 2 adventitio 2 innato.

38.

Adventitius fiat quae sensibus et experimentis, ab illis advenit. Eg quo tango, quo video &c: ille ea in mente mea idea cantant.

39

Idea factitia fiat. quae mens mea ex adventitiis seu ex illis ab id informata & composita. Eg fingendo varia figuratae ex ideis adventitiis. Ut si ex ligno quae calis domus structura, ipsa factitia, ex ideis angulorum rectum et Rhombus rhombides aut trabeatis composita.

40

Innata sunt quae a deo nobis cum & prima nonata ~~ipsa~~ in ipsis ab initio, generata & per sensus aut per Genius mentis ipsum quali Eg idea est Dei mea cognoscimus Existentia, veritatis &c.

Thesis

non dantur ideae innatae sed omnes fiat adventitiae 2 factae.

41.

Plato Lemovicus ait omnes idea primae in solo Empireo fuisse conditas ab aeterno. Sed ab ipsi peccatum detrusae fiat in ora, hinc fieri ut ingenitas notas fuisse generabat Plato. ut adeo mentis fuerit fuere nil aliud ac, quam recordari illorum, quae aliquo ex ortos audivit. cum illo idea relata per Demiphon ex quos fuerunt, pendite, hinc

memoriae vel aliunde ex rebus ab solo Syndesis sensu
dictione. hac sententia e consilio generaliter dicendum
quod deas vero innatas plurimas numeremus, transeo
2. enterdum tenet in qua Athos plerique et ipse contesset
qui putaverat ex ut sic id ex innatis aliquas vel ma
gnitudinis sive ideas, et affectibus et ejus phenomenis ipsi esse
orbis in mente d.° fuerit prius in sensu, sic et
illud relinquit tanquam tabula rasa, cui primum genius
et ideis informari, ac formari theat.

Resp: ad posterius 1. tum idea à sunt innatae. si vero
genius plurimas vitae lineamentorum sunt obtinendo. alias
quod vero genius sint tantum obtinendo, quo ipsum per experi
ex unicus mihi d. re quaqua discriminat quod ex à audi
vit ex à vidit aliis sunt mediante percepti. quo ergo
genius qui sensum acquirunt et à sint innatae.

Resp: 2. si dicantur idea innatae tunc à est ratio, nullos
à genius percipient. atque plurimi eos à percipient. quia
sint innatae. sum: dies ciales ergo vobis dabitur ostendere
statim indest. quia a in alius prosa, et illum à indeat
quia eum in illius ipsa à est. quia percipient deas innatas
sum: dentur altiusq qui dicit à percipient. ai dei
quis est idea innata p:40:/ qui dicatur eum à percipient
deas innatas. et patet ex tot gentilibus otiosis quae alias
Resp: ex variis absurdis sequeretur vel infinita jam libere
ded di. ejusdem tenere et jam in matris vero et ad dum
convertat. in ~~est~~ est res ex à ideas ante influx
quasi ex profundent. quo longe in pratis forent
et antiquarent. atque ancillarent à servitis. 6

47

Solv: obj:

Obj: 2 Deus quoque sui aliqua genius, qui idea Dei ex innata
p:40:/ pro Deus à est sui genius illius est ex prima
Coelo magnad in primus. ~~Obj~~ ais tu percipiunt Deum qui
et ideas innatas. et patet et ratio, quae genius et repugnantia

Obst. 1° Ponitur, ait Deum esse ens infinitum et id ita tu
quod ideo instituit nullam ideam positivam, quae Deus sui secum
imprimere est. Sed ea posita non est ut secum imprimere in tu
ut gratia quaestionis non sit in se et ipsa ipsa quaestionis
ut in se et si tu capacitas ut gratia secum imprimit
non itaque existentia et sensibilibus rebus demonstrat
cum in eis loco sunt ipsorum, et potest esse in re
et potuerunt filii Dei non esse posse quae colligitur
rei rerum ens unum indagandus et cum caetera entia
dependant creata, unitas res dei et ordinate guber-
nare mundi quaestionis, caetera personae Divina quae
eis attribuimus aut definimus ex rebus quas magis
minimum detractis negationibus omnique et finis pro
interantes; bonitas, sic, beatitudo, quas quantum
possumus amplectantes Deo promittimus aeternum objectum
objectum optimum praedicamus. Et quod ipsa aeternitas
efficacitas possumus comprehendere et potius quod id sit
declarare et quae habetur nisi affirmamus ex rebus et
creaturis concepta entia infinita idea, et finit idea libens
mari oculi intuitiones nunc elevantur sibi ipsi
sed de multo minus gemmas forsitan idea, quod
intelligimus id sine positivi orta ut a deo innata.

Ob. 2. Veritas unum ejus id habent et potius
illi hos et cognitio sine idea innata, quae veritas
idea innata. Ea ipsa in mente nihil ducit et sui
hos, dicis quae et idea sibi innata. Ita ad mea
cognitio per hoc quod cogito et cognitio mea non est
genuis aetna adventitia et extra sed in me est, quae veritas
idea innata. Et dicta. Ea id idem et idem ipse
se ita habere pro genio. Cognitio hi et veritas cum sui
habitu. Nam ex ea dicit ad duo unde facile patet ex eo ob
cundi codex et idas quae quae ad eorum tenendo et vera
et falsa ex, innatam.

Ad 2. R. Dico: quod est aequum sintuale et quod in me est quod est
ea ut. hoc ex tegno allegando nunc summum dicimus
per scholastica nostra sunt magnae fingere. aliter nec nimium
cum se ita comprehendit, nec nimium se ita se ipsa ducere attingere et
valet non nec oculus nec visus videt se ipsum.

Dicas Ibet ex positio intellectus 14
repraesentare et repraesentatum
Di in eundo et in repraesentato et
ipsi cum Genuis et ea eundem
esse ac hoc, tu id repugnan.

Obj 3. res ex quibus fiem affectibus circa bona, circa delectabilia gaudent, delicia sequunt amare go in his supponitur quaedam quae sufficiunt ei ad datum alia quae nisi quo sit a nobis fiem indita qs dantur idea de rebus quibusdam mala & c totu sufficiat ad id fit ex lumine naturali quod dictat bonum amandum & malum contemnendum c. ita ut idea desiderii innata habeatur

Ob: hi fuissent indicti ut hesi ex solo suo ideis innatis lumen naturale intelligent. Ob. id fit quia nunquam ulla fuerunt omnibus si res tale naturam idea patent ipsas creatas id reminiscentia tunc pangue quae quotet. Lumen vero naturale et ipsa sana ratio sic prius dictum, quadaliud hoc lumen e atque a deo indita cum voluerunt nunquam ipsos hoc compotes ratio.

Obj 4. Multo cogitare experientur, ab eo quod sunt quae spirituales ei sic idea sensibiles n potest ce ortu a sensibus qs fit innata id potest, cum sentus a nisi spirituale efformet. m p: idea a sensibus nobis constitu sunt mentes ei spirituale a fit ortu habae a mentis, qs deo a sunt a sensibus ortu. Ex a n, p n D. tuque a una et irrequie totali. Quaeritur n dum en illius in agendo dependeat a sensibus ipsque, hoc statu fit adeqatus mere a e ratio a praeter quaves nisi ortus a sensibus.

Obj: datur quis adeqia prorsus nova Ex quibus in rationem sui hoc fuit totu ex majus sua parte, idd n prope fit e ch a ce. p 14: qs a idea innata: Sed a non id ex sole lumine naturali quibus infertur qui ex praejoue dedicerit.

Si idea gradaratur in b. ostis fit ex simplices ex compositis primo modo fit ordinatio. Ex dn comparatio solu, nensu orbord dn: 2do modo fit idea factitio et temus varias ideas conjungendo compono. et conjecto unu cu altero. Jun fin Ex equo ex rel unjcad x modo axiom ignoratet ut idea montis aurei rodunitatis dn. Comp bya quae res exhibet ut attributo, cu modo fit aequa ille ut idea montis aurei pouti frach dn.

Ed ipsa mentis hi referuntur idea dicuntur in
Claras et ~~[illegible]~~ obscuras distinguuntur quibus
Clara è, quo è sufficiens, ut id, hi item cognoscen-
tur quod ego in potest semel visa. item offendens
plenum ea ad gaudio.
Obscura è, quae è insufficiens ad eam prospicere
profunden.
Distincta è rem potes ecclesi praecipue cum usque
notesunt. item ici characteres. adjuncta cum usque
ut fuim ab ci alia hoc distinguae.
Confusa vero idea è, si hisce productis descendat.
Eg. i in parallelograma distinguitur collectos posui
oblidines aced et proditata ut aced fuid a tra-
pezio aut alia figura distinguere habeo ideam
distincta, si ha quidem descendit è confusa. 6.

ad obtio hi referuntur, sunt vel vero ~~v~~ facto: ~~v~~ adequata
~~v~~ inadequata. 8. vortes ~~v~~ portaes. ~~v~~ singulares. vero alias
fort. hi sunt obtio quorum, sunt id ut è representant.
facto si aliud obtio de i. in se offendant ~~v~~ si ut in ita
fecit in se ista, sunt in dea nobis representatur.
adequata ad idea si clarè et distincte ea in obtio
gerata partes attributa, pttes et notas mentis exhibet
ut quasi rem totam comprehendamus. vocatur ~~in~~ idea
comprehensiva. inadequata è si tm aliquid de obtio
et ~~n~~ totum representat ut è idea di, cujus infinitos
fl comprehendi ~~n~~ possunt.

lex non insulsta è
conditions ut sit ~~v~~ ~~ut~~ ~~[illegible]~~
autem non gaudeat?
~~n~~ in tutore, q. beati ~~n~~
sumus qo non est.
~~2~~ ~~n~~ datur primata
philosophi, hum ~~d~~ ~~b~~
ff momenta datur
generaa invariabili
praestantia hi genus
idea entis dei ~~n~~
obliterari ff.

qu hum naale è quod
ipse ab idea

ita gaio angeli ad:
si sicut ea generibus quae
~~v~~ sunt naales ~~v~~ gentiles?

Thesis 2.

Non datur Idea Falsa.

46

Defio

veritas alcui è quidvis alii judicii. veritas quidvis è si obtu
sit conforme. quidvis. veritas judicii è si obtus tale sit qualis
ego judicio id cum a modo tu de sua veritate agimus ergo de sua veritate crit sermo quo probato.

Probo assertum: veritas quidvis si obtu sit conforme quidvis
ergo si ob. è conforme quidvis: go ni si obtu. datur
veritas. Ut patet ex 45: pars 2 assumpti obtu è sit conforme
quidvis cor ng. Dum enim dicunt apparebunt ut vero circulus
ut verum triangulum quadratum et rotundum. a fini è datum facultas
quidvis go è datum in idea facultas p m. Dum enim auriculam
pro circulo reputo è habeo idem materiale, sed amis veri
rectitudinis idem nuncq in circulo, nullam tamen quadratum
nec minimum de foli magnitudine idem habeo.

47

Solo. obj.

Illud è falsum quod id cuiusl repraesentat ac è vise, si idea sit
id cuiusl repraesentat ac è vise go si idea ac falsa. Ita sit ut
aliud dum tu aliud ac usu è go: antipathia in auriculae
ed è circulo finiendum. Ex dum dissentiat ac si reprendaret è aliud
ut repraesentat a pro alios objectos quadrant sufficiunt hoc solo
sufficit, si nulla alterius sit repraesentatio, quod ita quae repraesentat
aliud id quidque ut è id aliud ut repraesentatur. idea dr
quod id quod obtu repraesentatur, cum sit imago unde fieri
facta est è aliud repraesentat sta cum facta obtu vera quod
mihi ~~quidquid~~ cogitavi.

Obj. Ubi dr hic esse id malo ordin., hic tantum id quod sit
quam è sine faciunt atque decimal circa profanas. go
datur idea falsa. Sed ceto go sit falsa dr defuge judicium
fieri, si res sta habeat (si tu quidvis n. quippe ut aliud
quidvis quod tu id id mihi repraesentatur, ex è alia sed
talis mihi regulam go. admitto tu id facta occasio

nam illi proferet ex sententia judicium ferre sententiam, et hoc
pertinet tui fieri quemadmodum ego non arcanum se mihi
repraesentat tanquam rem aliquam, sed ex occasione finitimi
judicii, ut repraesentat rem ex aliquo et tu ex quaeris

Art. 2

Quomodo abstrahi possint ideae?

Prius de idea composita disseruimus [43:] et res illius
habet admirabile aliquid in unum sive actu quipere
abstrahere profundere ex dum ex monte aureo habeat
idea composita profundit montem ab aure, aut aurum a
monte, si [illegible] et partes ejusque sive albedine, albedo
sive parte. Atque si fieri ex parte ipsius rei, qui
modo hoc modo illud attingit, ex parte rei repraesentate
rum unum potius praetatio quam alia mihi manifestat
fieri ut longe se novare cohibet. inter innumeras enim
pro ita praedictum, et ex et rerum compos et minus
ne ignorant relinquit. hic vero propositio nil aliud est
si ex parte mentis nostra considerabit, quod vera rerum
quod quae ignorabit praestabit illa quae ex sui non
conjuncta sit. obstra vero ex parte rei ad illud quod
quae mihi notescere fuit alicujus quod idea sive
ceto cui conjuncta et deinde praestabit ex praesentia
forte et objectum. a D ex parte obstra vero
et absque actu. Ad et rursus effatum ignorando
rerum in notitia alicujus dubitis prius et id ex his
abstractionibus rerum idea et repraesentatio fuerit possunt
dari 18

Art 3

de Idearum singularum partiale universale

Diximus [45:] ideas ex parte obstra ab utles partiales aut
singulares, ad idea singularis id quae ex una re determinata gignitur
Et si in minimo ne pilum a pauco measad ex gigno.
partiales id si in una aliquam re ex determinata habeat
repraesentatio. ut si ex clamore quidam gignit aliquid in

in corpore; idem tu quia determinate sit, sic.

Idea circuli; quia se circulus gerunt, ut id quod
haud representat intra illos pedes quadrati, si duo ipsos
representant in angulis lineis legendi &c.

§ 10.

in idea ubi bene notari comprehensio et intensio, per com
prehensionem illegantur ella a Deusta celia sua quem
ros quadratus illegi n. f. si sint eq et corpore hos sine
latentibus Rhombis sine rotunditate circulus neque
illegi, per intensionem illegantur illa subtilia, quia idea
gerunt, quia cum insanora vocari solent, si ad on
tensionem hoc pertinet ipsa nempe partes andere,

de binis possumus ubi sane idem unum propinquus
id in Causando et est unum actio causae multa. Eg
Deus e eas unus ad res effectus possibiles faciendos
1. in esse et è unum quod in esse multa Eg non
Deum quod in potu unum invenitur
2. in representando et è unum quod representare multa
Spiritus cum quod sit praedicatum de multis.

§ 4.

Scholion

illud vale in esse Gentes quae ad metaphysicam ubi
rem ceo in practice ad singularis quidem aut.
illud ultimum in representando quae ad Logicam pertinet eo ipso
cum ad aliquam idea representant multa per praedicationem
de multis, ita quod nempe rebus = bruta = homines
per cum de hoc = bruto praedicari et affirmari et hoc
e vale Logicum sen in praedicando nempe quae rebus
quae ut representata sibi colligit. et tanquam aliquid
coe de subsumpsimus quae et alia inventiones vocantur
illa nomina, quibus ubi ad quomodo notiones ortes utuntur
et hoc e vale vel Logicus, nempe praedicantur = dicuntur
de multis.

Art 4.

de utilis partium.

hoc vale in praedicando posterius non judicans primorum
Stoicus et Dennis quotiata in quod ~~ulc~~ adolescentis
Romani Chrysonii scripsit, et in 5 classes distribuit quo

cuiusq; species vocantur. Sed si producatur
a modo existendi quando attributa specierum convenientia
de aliqua re propriae praedicari.

§ 4.

Primus tale ordo (quod fit in producendo) è genus,
genera a genere dicuntur ea, quae habent aliquid
unde idem cum aliis poterit. Seu eadem Eg q petrus aque
habet od et corpus ac animus utrumque, vocio coi noa
habiad et sic hoc respecta petri et pauli è genus.

§ 5.

Ordo ordo è differentia, et è ordo in quo differunt
et semper accipiuntur differre videntur. Eg ex rotunditatem
semper circulus è cubo differt, unde rotunditas circuli è differentia
semper differt a cubo unde hac differa differens de quibus hoc
circulus dici ft.

§ 6.

Species è aliqd ordo constituens genus et differentia, et hinc
illa fit quando species, quibus idem genus è atque eadem differa.
unde species dr aliqd constituens cuius partes sunt genus et
differa. dr porro sola ea quidditas q habito genere
et differa habet totum aliqd significatum Eg hoc d brutum fuit species
genus è rac animale coe, rac et irrac fit differa
quamprimum dicis rac rac, quibus statim comprehendit
species nempe hoc.

§ 7.

ex his jam ergo ft quid sit ea seu quidditas aut formalis
significativa alicujus rei nempe illa quae hujus idem ordinis
et differentiae. ea fit dicunt realia, sua rei ac rei
et sa quidditas q sine his nulla habetur comprehensio/sio
nus quae rei fit id nemia et sine his a habetur talis res
Dd hanc maxima res possit poniri et qua sublata
tollitur, quodlibet res, et sublato ore et oo capat hoc
et jis possitis hoc ponitur.

§ 8.

Quartus ordo dr proprium seu id immediate ex ipsa ea fluit.
hunque et a alios res dr proprium Eg ex risibile fluit ex
ac rac. species de quibus hoc propriae risibilitatis seu
quod ridendi.

andreas è stud vrbe neque q. alienus fuit, quo ipse q. andreas
alicui subdo competunt inde ella accidentalis tm praedicantur
sic docto et ingenioso, et philosophus et neqd fuit andreas
hic praedicata, q. profert hoc tota ecca cum suis necessariis
significatus et sic talibus characteribus depingi possit.

60

Jd qd Sequitur generis definitiones de his vrbis:
Genus è attributum vrbi q. multis speciebus quaeri ad quaestionem
facta quid res sit tanqd pars ecca cotr sui oal. è attributum
tam hois tum bruti mihi respiciens potest concord. neque
oal sua substantia utrote magis ebe eorum rade.

Scholion

61

alias in Stoicis sic explicabat. genus è ad praedicatum de
plurib. speciebus differentibus in quid incomplete dr in quid
et substantiam quidem neque oal, dr incomplete q. pars è.

62

Differentia definitur attributum vale et primarium, quo una
species ab aliis separatur sua q. respondet ad qualitatem
facta quale è quid celti? non prius quaerit quid
sit hoc et respondet ce oal. quod genus è, tum iti tum
bellum ecca deinde quaeri st quale oal et respondet rade
q. è differentia per eam è bellum celti dicit.

Scholion

Differentia alias definitur 63 est id ad praedicatum de pluribus
speciebus vel res differentes in quale quid incomplete eg
rade potest de petro paulo in quale id est sapiens
in quid neque exactis incomplete q. e talis pars.

64

species è attributum ad multis individuis sive singularibus
quaeri ad quaestionem facta. quid res est tanqd tota
in ecca eg quaeris quidem petrus et hoc quid paulus
quid andreas hoc.

Scholion

in libris audit ad genus lit 65 Id ad praedicatum de pluribus
rebus differentibus in quid complete q. è tota et completa ecca
quae significantur sub ipsis respectu ⊥ ut praedicabilis

ne et è subjectabili i modo è genus Eg hos respectu et pelis et pauli 2do modo è species et differentia ed d, è genori subjecta.

66.

Igitur dr attributa ecle David mediate fluens ex ipsa ecle seu attributo immisso, ed alcui species oi et soli et semper gremit, et hinc sermocinandi, videndi, movendi facultate è attributis hoc è immisso, ed neque prime et simpliciter ecle vocatur p secundarie tm, ipsemet oi et soli humana species semper gremit et immediate fluit ex voluntate tanquam ex producente immisso.

Scholion 1.

67.

Consequentia tn ipsi modis quod ea volunt 1. ed soli alicui speciei accidit è oi ut soli hoi accidit ee medium è et. / 2do ed oi. speciei gremit è tn soli, ut oi hoi gremit duos habe pedes è soli cum ea in omnibus coe pit 3. ed oi et soli speciei gremit p è semper ut oi et soli hoi gremit concipere, sed è semper. solus ea hoc in ~~juventute~~ senectute accidit et decrepido ætatis vero 4. ed gremit oi et soli speciei et semper, ut oi hoi soli et semper gremit ed sit respectibili.

Scholion 2

68.

Igitur in scholis describitur ed sit ed gremit oi et soli et semper, in quale indortale transmutabili ~~aggressibili~~ ac perpetuo, ut, vere indue vere hinnie, vere rugie vere gouie vere dodue et.

69.

Accidens è sive vere et differentia, ed sit ed, ed adest et abest sine subiti ed efficit et oni interest compositioni Eg figura rotunda ut odae cera quinquestrata.

Scholion

in scholis ano tertio accidens de vertite differentia ed sit ed ed producatur de planetibus in quale quid transmutabilis et variabilis.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

17

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

singulare et ultimo digestu a cæteris quod ñ è ipse Petrus, indeaffr
et Gorgonem ei, ipse Iudith, eos et Patriarchas et Martyres, quibus a cæteris
alios discriminetur. Ipsa quæ a latere posita sunt membra ipsos Ho-
mines. inde genus vocatur tanquam aliquid capable de cæteris ab uno
membrorum. e.g. membra dissentia substantiæ sunt Creatura et spiritualia,
quæ quidem hæc dicta cæteris constituit unum genus aliquid totum Ens. Substantia Crea-
stituit C, unde figura I. in hac vero figura illa quæ sunt in medio
nicta posita dicuntur, illa a latere indirecte, reductive vero ipsos possunt
ráo è, qa iam sit arbor ipsa habilis, ipsa idem ac arbor ipsa amplius, ado
interationaliter et illa sumpta; eo modo dicunt dici res non in hac
arbore, quo ipsa, sed in illa quæ sunt in medio directe ipsa dicuntur
et indirecte quæ sunt a latere ac reductive ipsos. Ubi m. directa
dicáo è, sil aliquid quod è latius ipsa dicatur, indirecte si ipsa dicatur sit minus
latum quam sibi reductive, et nisi tale alterius ipsa dicatur sit, sed si
ipsa dicuntur in medio posita, erunt latiora seu plura extinentia quam sibi
ut si dico hóo è aal extra illa quæ sunt a latere, sunt minus lata
ut hóo è rácáliß et ipsos v. Mythycie ut ráálitas, rácalitas, omnis
opæ alterius, nempe hóo è ratio rácálitem Cetaa, sóte ipsa dicuntur.
unde C hic ñ dicitur ut sóo hóis in arbore ipsa habilis, sed ut hóo
potentiale sunt aa.

Ut genus species et ostra ite
uegnit, hostium oeuam
arbore enumeravit, tam
quæ genera, tum ostra tum
species sed assignetur, ubi
Notandum, quod idem possit et
genus et species, si genus
generet, tunque ~~genus~~ et
vocatur totum quale ac
genus predicabile, si genus
ter tunque infimus, et genus
subjectable, atque idem species
subjectu o sed species et genus omni
ut subjectable et ut predicabile
i modo o rec species. Solo
modo indui raod generis
genus id, od è primo nemo
subsaa è genus supremum
aal genus infimus ~~aal~~
hoo species infima, petrus
è individuum, seu aeqd
species ~~Et~~

Thesis 5.

genus n pot reservari in unica spec.

Nota q. thesis sit intelligenda de spec possibili, seu si nulla alia ē spec. est possibilis, qm una, n pacet hinc q. haberet genus cum si n est possibile brutū mare aat ducere genus.

Cobr: Apertū genus ē unū aptū dici de multis. /60/ qo haberet ge multa di si unica tm daret species n cent multa it pot ex terminis qo n pot reservari in unica spec. sicut a pari si solq petrus et n aliud est individuū possible mare ducere hoc genere pater pluribus. nam sve mentia possibilis supponit sola possibilia quibus sve mat.

Ob 2 tle aala pot sic extrahendum atque maneret pars sequenter totū potentiale /61/ qo n potest haberi ratem generis, nsi nulla species est possibilis, sequenter genus n pot reservari. ergo Dātn. est totū potentiale respectū omnis C. respectū plurium et modo N. hoc probat ē facta ex suppos. q. jam plures species indivisibiles sint possibilia.

Articulus 5.

De definitione.

Dum q. ideas ut res primata, ut alia et q. singulares, propria cujusq. rei cognoscimus jam pro certo erit definitio, quā res, quā est, a nobis poterit declarari. inde definitio ē illig. q. in se obscurū et involutū ē, diluci: ta explicat, quā duplex ē alia nob. ne nominis alia rei

Definitio nominis ē illa, quā aliquis determinat, q. q. nomen aliqd illigat, sicut qm noticiem aliqua voce designet, ut si dicā q. hanc vocem Cl. Petrū me vim illam illigare, quā P. degere et praesertim se restituit, partū solicitq. in quo propriē his virtq. classi: ca consistat. inde definitiones nōum sunt ad libitū cujusvis tempo alios se, quelibet nomi esse id et id aliud illigare, hicq. ē fons tri: catū in scholis cum in ipsā re n poit se jam verū et n verum, neq. videtur ē illicitū definiendis tles instituere, ut vel exercandi ingenia v. ex tli suppositosi in vera scholasticā deducatur. /76/

Scholion. optandū ēt ut definitiones nōis bene in si disciplinā attenderentur ad sentiones vitandas. nempe prius oportet bene dela: tare, q. illigamus q. aliq. apertū nostrū, et tunc prius thesis in nostrā stabilite.

77.

definitio rei ē oratio explicans nātam rei, seu oratio, quā q. definit explicat q. sit unde studiosi eam definiri, primo capitatū C. q. definitio ē oratio q. q. ē ē rei significans. quoniam vero id ē explicando effādi fieri pot aut explicando illa quae ejusdem sequuntur, ideo duplex ē, essentialis tempore et descriptiva. ceterum definitiones rerū n sunt q. arbitrio ponendae, sed probe inspiciendae ē rerū nātā. unde cognoscitur n ē dare definitiones, sed oportet illas cujusvis sicā relinquere, et nec: ātū latent regulas bonā definitionis dare.

Definitio essentialis ē quae rei naturā explicat q. ea, quae essentiam ipsā ingredientur, est q. v. physica nempe et logicis sint physica,

ict Metaá, ⁊ Mythyse ⁊ sic explicáo fiat ꝓ genus et differeám.

78

defio descriptiva ē illa quæ rem explicat ꝑ aliqua attributa ñ essentialia sed ꝑ ꝑprietates ⁊ ꝑ ꝓpria extrinseca, ⁊ ꝑ accidentia ⁊ ꝑ causas, ⁊ ꝑ effectus in. et hóc ē obstaá admirationis vigus et loquela captax. hóc ē áal implume bipes erectū tollens ad sydera vultū. Eclipsis luna oritur ꝑ interpósitam terra solem inter et lunā. circulgē figura genita ex sphaerá per volutione lineæ recta in eodem plano existentis circa alterū sui extremū immobile.

79

Ne vero esset defio, sed bona sit, requiritur regula assignantur regula

1. defio sit clarior suo definito, aliás ē nóa rei ñ explicaretur, sed idem ꝑ idem diceretur. quatr etta hanc reglam ꝑ ferūt obscuri ñdum explicati, ac peregrini assumuntur. 2. di definitū ingreditur definitionem, nam sic certe idem ꝑ idem dicetur, sic male hóem defi: niemus hóc ē obstaá humana. ~~regula 2. in defiōe~~

80

Regula 2. in defiōe nil redundet, neq; deficiat, nam licet sup: fluitas illa ē deficiēte ꝑ redundē, inde male hóem definiremus áal taáale immortale. aut áal bipes.

81

R. 3. defio sit convertibilis cum definito, seu definito ꝓpria. ita et ꝓ ꝓ de definitiōe verificatur, ñ definito ē coextensivum. e.g. dum hóc definitur obstaá mente et Ꝓpriata, nil de hál defiōe refert, ꝑ ñ et ipsi spectat hói. unde merito Stōes illusit Platoni, dum gallū deplumatū ei submiserat, cavilando áal implume bipes ē hóc Platonicē.

82

R. 4. defio debet convenire ōi et soli. eo ipso ꝓ dbt ē ꝓpria nro 67

83

R. 5. defio stinegat attributa ~~Dei~~ rei ~~mediat~~ immedia, genus proximū et differeā ultimā. cum ē ꝑ hæc quelibet res constituatur. nro 57 ~~ita~~ quia rarissime ultima alicuius rei differeā nobis ignota ē, indaluit ꝓprietatem aliqua ꝓ modo nro ~~57~~ 67 ꝑ describer. si vero haberi queat genus proximū et vera differeā, tunc pōunt importari in reglā et ē ibi evidens signū bonæ defiōis ꝑ quidem assumpta, e.g. hóc ē áal taáale, tunc licet aá sunt obstaá cogitantes, ut sit accidentia fiat definitio ꝓ materie in obliquo importantur. si vero genus proximū ñ poūt assignari ñ remotissimū in ēgestate valebit, dolda nec hor defio assignetur. imo si in aliter fieri ñ poūt, ꝑ negationes juvabit alia describere, sufficienter dicendo ꝓ res ñ sit, sic Deū describing, ꝓ sit ens infinitū, seu ñ finitū.

84

R. 6. si nec genus nec differeā nec ꝓprietas ꝓ modo haberi poūt, tot assumantur circūstaá et aliqueta donec tandem illigatur rē ē hanc et ñ aliud, ñ en aliud ꝑ defiōem intendi ꝑt, qm hic res stis et ñ alia mentis deposenda ꝓponatur.

Particula 9
De Divisiōe

85

Sicut per bonam defiōem res pro bē apprehendi ita et ꝑ divisiōem

agnosci poterit, totum è id quod restat, partibus, partes sunt quæ restant totum. hæc divisio è ipsa resolutio totius in suas partes. et divisio è multiformis pro diversitate totius qui debet dividi.

7.

Totum potentiale è aliquid totum quod pluribus tanquam suis inferioribus spectat, illaque sub se tenet, ut aal in racionale et irrationale, seu ~~[illegible]~~ in suas differentias.

Totum essentiale dicitur quod ex partibus essentialibus coalescit. sed v. g. ~~[illegible]~~ quod ex hoc dicitur constitutum ex ☉ et aa ☾ ex maa et foa ☿ ~~[illegible]~~ ut hoc è aal racionale.

8.

Divisio essentialis è distributio rei in suas partes essentiales et si fuerint partes physicæ è divisio essentialis physica, si Metaphysicæ è divisio essentialis Metaphysica.

9.

Totum integrale è cujus partes magis ad integritatem quam essentiam pertinent, ita partes sunt homogeneæ, nempe ejusdem racionis. hæc homogenea diversæ rationis. sic massa aquæ constat ex homogeneis, massa chili in Mercurio ex heterogeneis. itaque divisio integralis è totius in suas partes integrales distributio.

10.

Totum accidens quod ex aliquo subjecto accidente consurgit ut album dicimus totum ex muro et accidente inde.

11.

Accidentalis divisio è partium totalis in totum et ipsius accidens, et triplex. nam potest dividi totum accidentale pro subjectis quibus inest, ut bonum pro bono aere et bono cœlis, vel totum pro accidentibus, ut cum dividitur ☉ in nigrum et album, vel si totum accidentale dividitur in accidentia, ut cum album dividitur in dulce et amarum. aut tantum si subjectum in se indivisum habet accidentia quæ inviem divisionem patiuntur, ut si idem ictus tanquam subjectum habet accidentia, nempe quod sit doctus sapiens prudens artificiosus.

12.

Regula 1. bonæ divisionis è. ut divisio sit adæquata, nempe nec totum excedat nec deficiat, et hinc aal divisus in terrestre et aquatilium. defuit hæc divisio, nam adhuc restant aalia volatilia aerea, nec pene dividendus aal in volatilia terrestria, aerea, aquatilia, et ignea. nam ilia ultima non ~~[illegible]~~ dantur.

13.

Regula 2. membra divisionis è non invicem includant, sed non sint alia, et illorum unum alterum aliquem, sic male dividerem homo in ~~[illegible]~~ truncum et regionem equestrem, et umbilicum et hypocastricam, quia in trunco ea partes jam continentur.

14.

Regula 3. divisio fiat in membra immediata et proxima, nempe quæ ipsum totum immediate constituunt et dividunt, ut videre è in ~~[illegible]~~ Rosophysicam.

Caput 2.

De erroribus Idearum

15.

Licet idea quævis sit vera ut appareat, cum tamen possit è quasi materialis alicujus erroris. ubi hinc sumus allaborandum è ut veritatem idea ministra, cum nil magis obstet veritati, quam error. error autem nil aliud è quam signum falsa aliter se explicans quæ è in se. inde jam colligere licebit quantum obstruatur

veritati fucus pro errorum colluviem. cum vero error poit stinger
vim ab vi Caustum extra nos. ideo fit

Articulus j.

De erroribus animi.

Ima errorum causa in ab ignorantia, in qua versamur, atque illius nostri imbecillitas cum infinita sciendi libidine juncta: quae si separentur cum illis rebus, quae sciri possunt, essent licet ante ad infinita.

97.

2da causa est defectus attentionis: attendere enim hunc juxta Wolfium dicimur cum efficimur, ut universum cognoscamus. Et magis notis bonus possit, ipsi caeterum, quorum atque potestatem nobis esse conscii, dum illi ei et dicitur attendere: inde pervenit, qui multis attendentes, minores habent ad singula sensus.

98.

3tia causa sunt affectus dominantes, quae attentionem etiam impediens, cum qui passibus regitur, et obstinata cervicem gerit, ille ad veritatis scrutinia mille parasangis erit ineptus.

99.

4tta causa est metus injustitiae, quae est praeceps de re praesens ignota et dubiis explorata judicium.

Articulus 2.

Errores ex parte Oris.

Prima causa est pigritia et pondus pectoris. 100.

unde amantes spendia et laborem discendi minuant, tedet inde fit et errores non advertant.

2da causa est temperamentum, lethes ingenitae animi non additis literis discendi cupido nulla, phantasia et imaginatio efficax ad efformanda sibi themata.

101.

3tia causa sunt oculis nostri admodum erroribus obnoxii, et bene non vix non tenemus, sit, pervia errorum fauces, et ex malebransechio pulcherrime colligit Prater Amort loco 4. incipiendo ab oculis: petunt venum in aqua fractum petunt res extra nos existere, cum tamen illas in imaginibus inversas oculi depictas videamus. non magnitudo rerum sit sed subiecti sicut ea quae ex plus magnitudinem alicujus granuli sub microscopio positi, ita cum humor crystallinus sit quasi lentis certe varias rerum figuras ignorant ac magnitudinem nescient. et rica distantia et tamen lapidem et remotissima ab oculis gelati juncta - ferent. circa pondera fallimur, dum ab acie immediate allevantur, dum hoc V.G. agrotanti gravius, in lance aliquid apponi aequiponderum audiat. idem pondus malevito, infanti ambum, manui dedicata aliquid asperum, callosa laevigatum videbitur. crystalli licet patientissima videantur, microscopio in subjecta videtur habere habrosissima. et sic reliquos pro esulamus, dum ergo aliquid dulce alteri amarum, huic calbeatum pollea sapiat, alteri saccarum otexin avocet, hanc hisce argumentis vix ad ochlum pellit, plurimos errores sibi nostris nos decepe, possime in aeptis.

Articulus 3.

De errorum remediis.

103.

Sicut pigritiam errorum causam diximus, ita in remediis ~~laboremque~~ laborem plastum

presertim, ijs tanta operaque illis inè honestas dignitas, utilitas
veluti, dum metaverint ingenij dexteritatis signenta &c. f. plurima
curiosiq indagare, an sit absoluta Dei potentia fieri possit, cum nec rerum
natura vires nobis sibi in aperto. 104.

Quam, ne effusa sed ordinate discamus, nihil in loco tradendum quod Meta-
physicae spiritum, sicut pluribus antiquorum usui habuerunt, dum
a Scripturis quaerenda neglexerant, statim ad quaestiones arduas gradum
faciendo, sic mei perierunt dicentes an Deus et reliqua ut ista
tinquantur, quem sive mente ex Metaphysica quod sit reset distinc. 105.

Sic error est, dum aliqui ex sola auctoritate culti philosophantur,
ademptis oculis, dum, spiritus habent. hinc nam faciendum
in verba Magistri, nisi in ijs, quae possent ad fidei periculosa. in rebus
meae physicis sola ratio pugnet, et Amicus Plato amicus veritas, sed
magis amica veritas. Servat lipsi sequens Apostrophe ma Plato
an Aristoteles tros tradiusque fuerat. Philosophia sein Ecclesia
optime e commendanda. 106.

Sphy e illa quae in rebus ipsis admiramur, nisi partem ingenij arbi:
temur, inde multi ex stoicis ingeniosa sicti doctrinam cum nisi
ff illi svenire Petri et Paulii in naa humana existimant, cum in
jam ipsa nas agentes uniformiter nobis quam spiritu sanctus persuadeat.

Errore, atque tim quoad modum seu tanquam adjumenta fiunt opes fortis,
illa tanquam parvos ingenij partus aside fere. errant in hac pessimis qui
dem albedinem in muro a bestia runt, putant mil ee nisi ipsis figuris
albedo ipsise a ~~me~~ muro aside ett, aliud en e impertilem nostra
indigere illius adminiculo, ut specta quasi separata sibi ipsise
repperiat, et aliud e ipsea albedinem a muro nil separadere reapse
diversu. 107.

plurima alterationis defectu negligunt, et supino oculo aspiciant,
oportet quo eia ipse et maturie perpendere, dehei et statuatur sensus,
nec temerarie aspectatur. 108.

tandem et infantiae judicia sunt deponenda, idea a infantia spa
tia non sunt semper ad attendendae oportet cum ob vetustate vixit
ad rebus sitis dubitare, ut quasi ulterior genitis ita credamus, et
adhibita fidei sua ling capaces tam tradendo.

De Capitis 3.
De Categoriis seu praedicamentis.

Non modica errorum occasio e effusio quae oritur, dum res in nullo ordine
sed promiscue addiscuntur seu discenda ponuntur, ut ut ex omnis
philosophis res res vocate sub oculum, ha vero mille et mille
sibi addiscant, variasque ipse referant clapes, ad quas omnes reducibiles,
utilia quaedam genera excogitata sunt, atque res in particulari quevis
tanquam mat ad matricem spiritu ac generis sua locum spectat.
in his vero assignandis ipsa non minus antiqui quam moderni philo
maximae allaborarunt, et inde categoria duplex assignatur.
altera antiquorum altera recentiorum.

+ Tertium lg j.
Cathegoriæ Antiquorum.

iiii.

Quem cathegorias seu predicamenta nobis assignarunt Philosophi veteres
illas in decem classes dispescebant, nempe substantiam, quantitatem, qualitatem,
relationem, actio, passio, ubi, quando, situs, habitus. ad hæc reducebant res in
orbe res. nam si res aliqua, quæ se ipsa independenter ab alia existit, ad
eam nobis vocanda substantia.
si alteri inhæret, eterit accidens.
hæc accidens si ita pertinet substantiæ, ut fiat aliqui impenetrabile ⊙,
id extendendo et palpabile tendendo, eterit quantitas.
aut gestiendi aliquadam affectione ornat, eterit qualitas.
aut ordinem et dispositionem sibi in ipsa substantia repræsentat, eterit situs.
si substantiam in loco ostendit, et ubi
vel tempus eam refert, eterit quantum.
si significationem ad aliud et est relatio si substantia operari notat
ut actio.
aut illam pati et passio nominatur.

iii.

Corollarium.

Ideo quod perpetua genera cathegoriæ sint tum duo scilicet substantia et accidens.
ad majorem tum in illicam aut accidens in 9. classes fuit divisum.

iiii.

Jam incipiendo a substantia. substantia nos illexit res seu ens, quod se existens
de se in inhærens, sic e.g. deus Angelus mensa et quæcunque separatim
sine alio existere illicis, sunt essentiæ substantiæ, unde ad dispositionem
dum accidens et substantiam si in ipsis esse, nullibi videbis albedinem
sine albo sui inhærent. nullibi sapiam, lætitiam, gaudium
et lætitiam, nisi in aliquo subsistito, quod sapiat, quod lætetur etc.
inde semper ipsæ voces uti in obliqua non se, erit. 1 Cor 3 habens
gaudium habens albedinem, habens lætitiam. extra ipsum substantiam
ignis, lapis, de quibus male dicerent. substantiam habens angelum
capitem etc. et hoc quod habere notitiam qualis substantia inter
et accidens differtia.

iiii.

Quod ad hæc majis apparent, cape tum Stoicorum tum Peripatheticorum
sistema. primi dicunt substantiam esse subiectum mutationum illicientes
quod nulla idem ac accidens sic e.g. aliqua mata seminaris, mittatur
in terram, prima sui mutatio fit spica, hæc transportatur in molendinum,
iterum mutatur et fit farina, postea miscetur aqua, pinsitur
atque in fornace coquitur et vocatur panis, hæc ipsa mata comestum
iterum mutatur et fit sanguis, caro. ex quo inferunt Stoici
substantia esse ipsam matam quæ est, sed varias mutationes subit, et varia
ipsi accidentia seu modi sunt. Peripatetici vero sentiebant
substantia tanquam aliquid habens quod suo supplemento, persectum, dein
sæpe accidens in tanquam aliquid habens quod supplementum in maleitatem,
perfectio et maleitas sunt quasi duo sigilla, substantia et
accidens quasi duæ ceræ habens gravis figuram seu sigillum sibi impressum,
et si habebis notionem, quod nos substantia et accidentia illigabit,

~~et~~ substantiæ porro perfectiones sunt imo non habere aliquid præter
sui. deus quod una non expellat aliam de suo subiectum esse subiectum

lit ipsa Substá ñ possunt se expellere, sicut extra in eodem
subto frigus et calor, trapezium et solicorum se exituunt.
una in alteri pt ee strata ratione plitatum seu ja hos v illos potus
has v illas cinnesfaas habet ut aqua et ignis se expellunt
sub ratione humidi et sici, caloris et frigoris. unde 2da proprietas
fluit, qd sit potius subtu duarum stratarum plitatum, quas
se ag. eodem subto mutuo expellere. 3tia proprietas é, qd
nulla substá suscipiat magis et minus. sic qd omnes Angelus
ang hóo ñ é magis Angelg magis hóo qm alter. 4ta. ut omnia
posit peccati, ée ut ideam utlem /4 q. 9/ ob aliqua peccata omnia
dimittit /5 4 f. 5/. bene dico petrg, qs se existiti, bratu qs se
existiti, qo sunt substaa. inde substá sub tali nepti vocatur substá
2da, et é illa /71/ primo loco posita. 3tia proprietas é
significare hoc aliqd semper aliqd qd alteri pmunicari ñ pt. et hoc
solis substantiis singularibus secundum quas 3tles substáes primas
vocat, et est individuum postnes ultimo loco in arbore predicabilium positum
/71/

117.

Proprietas quantitatis sunt visibili passe in ptes integrales impe:
netrabiles finitas v infinitas in poá latitudo et longitudo extensio saltem
in poá altitudo et profunditas, ratione mensura, seu quatenus extensa possunt
dimetiri, figurabilitas et loratio.

118.

Corollariu quantitatis é ñ essea é impenetrabilitas seu capacitas
impenetrabile redendi 3e substá aliqua naálem, cujus effectus é extensio, ita et de se aliqua substá naális nit diuat nisi
ptes extra ptes in ordine ad se, quatenus una pars ñ é alia, si aequal
quantitas, hunc fit tlis substá naális impenetrabilis, cui tanquam
effectus accedit extensio in ordine ad loca ita ut habere ptes extra
ptes sit idem ac extendi extitative in ordine ad se, habere ám
ptes extra partes th quantitatem sit extendi in ordine ad locum
et hac extensio dicitur localis, et est duplex circumscriptiva
et definitiva. prior est dum pars ptis loci, et totu poti respon:
det. 2da é dum tota toti et qualibet pars toti respondet.
hicet 4tg definitiva é in ed Naa

116.

Accidentiu primu ptis et principalis é quantitas et definitis qd
sit accidens absolutu, qd substá affuiens vim ei habendi, qua
cum altera substá eidem quantitate affata in eadem locum
minime penetretur.

119.

Quantitas é multiplex, seu variis modis pertinet quantitatem
et primo quidem quantitas physicis ad é ipsa ~~[illegible]~~ physicorum
qua cuidam subto spectant, et liter ipse dog é quantus.

Quantitas alia virtutis é et est estimáo virtiu, quas possidet
subtu.

121.

Quantitas mobilis è ipsa extensio certa massa gravis.

122.

alia dicitur quantitas stirma, nempe si partes quantae inter se nexu habent v.g. mensa, arbor, habent partes sibi nexas.

quantitas discreta, si partes sunt invicem disjunctae ut nives.

124.

Quantitas permanens è, quae partes simul existentes ut mensa lapis

125.

Quantitas extra successiva è, cujus una pars alteri sine intermissione succedit ut in motu et tempore. quantitatis permanentis sunt tres species, linea sive longitudo, superficies seu longitudo et latitudo, solidum seu longitudo latitudo et profunditas, et hae tres species non habent modum illum suum ee.

126.

Qualitas è in secundum quos gradus remissus tabs aut talis dicimur. aut si clarius loqui velis, è audens non cujus subtu et intendi et remitti. tunc am intendi dicitur subtu aliqui, cum aliqua qlitas plures et plures gradus subito assumit, non v.g. qualitas in abstracto intendatur, sed qui qlitas subtu quatenus intendi, plures gradus aut accipiendo. si unus gradus caloris qm aliqui non è major calor, cum species rerum sint quasi indivisibiles. sed unum subtu habens plures gradus caloris qm aliud dicitur magis calidum, remitti vero dicitur minus gradus caloris, et hae repetitio ac extensio è proprietas qlitis. altera proprietas è ut secundum qlitem res aliqua sit similis et dissimilis. 3tia è habere contrarium, licet potius sit proprietas 3tio modo dicenda. 67. cum ex supposito si hoc è qlitas, non habet contrarium.

127.

Qualitas dividitur in spiritualem et corporalem. sic character sacramentalis intellectus, fortitudo, justitia et prudentia, item fides spes et charitas sunt qlitates separabiles et ab ipsis quae adhaerent spiritui spirituali. Corporalis qlitas dividitur in sensibilem et insensibilem, ut summum insensibiliter, calor et virtus, malas de propagatione assumere. sensibilis dividitur in visibilem et invisibilem. visibilis habet suas stipulares species ut color albedinem nigredinem. sapor

128.

species qlitis sunt 4. imo loco habitus et dispositio. habitus è facilitas quaedam operandi repetitis actibus parata, quae et imperfecta sit nec firmiter radicata, dicitur dispositio. 2. potentia naturalis et impotentia. prior è vis a natura insita ad agendum, posterior è ejusdem virtutis defectus. 3 si qlitas diu maneat in subto, dicitur passibilis qlitas, si id diu manet dicitur passio. 4. figura et potentia figura dispositio seu terminus quantitatis quae potentia nominatur, quando de se subto dicitur dispositio partium

ab ex naã ꝓcedit, ut piramis igni, sphæra aquæ, si ꝓcipua: Aliquis ꝓdes sit.

§ 29.

relaõ é ordo et affectio unius ad aliud, ut ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ filium servi ad Dñm, hinc ea quæ ejusmodi relaõem dicunt, relata vocantur, si ordo ille separari n̄ potest ab eã re cui evenit aliqd relatio transcendentalis seu inhibita vocatur. si separari potest dicitur predicamentalis. jmo ordinis é relaõ creaturæ ad Deũ et Dei ordinis é relaõ Patris ad filiũ.

§ 30.

dividitur relaõ in exsergens et insurgens advenientem, hæc quæ nullam deinceps requirit, et referatur e.g. duæ muri albi sive hic sive Romæ existant, dicunt relationem similitudinis ~~[illegible]~~ extremam tangendi: ionem requirit, et ignis n̄ dicit ordinem ad combustionem semper nisi approximetur. ubi Nota, q̃d relativa ꝓ hoc dicat é similitudo naã et sacra significõe, n̄ an aliqd q̃d ad alterum dicit ordinem, solitaria sing altero dicam existere poterit. sic neque hæc idea similitudinis nisi duo emergentes quim utrumq̃ significã, ut patet ab experiã.

§ 31.

In oi relatione tria intervenirent v potius 4, nempe fundamtũ, terminus, ratio fundandi, et ipsa relatio. fundamtũ dicitur illud q̃d refertur e.g. Pater, mutus A, terminus dicitur illud, ad q̃d refertur e.g. filius, mutus B. ratio fundandi é illa ratio, per quam refertur fundamtũ, sic generaõ é ratio fundandi, seu illa ratio, propter quam pater refertur ad filiũ. paternitas vero é ipsa relatio patris ad filiũ, et filiatio é ipsa relatio filij ad patrẽ, sic et aliudo é ratio fundandi et similitudo é ipsa relatio.

§ 32.

Actio dicitur agentis actus ut agens é, passio é ordo effectus ad causam suã, unde é relativũ q̃d dicit recipientis q̃ caã. dicitur relatio exsernens adveniens, quã subtũ passibile ꝓxime approximari agenti.

§ 33.

Actio alia é immanens, alia transiens, illa nihil producit extra ipsũ agens, ut visio, cognitio, hæc efficit aliqd extra ipsũ agens, ut calefactio v illuminatio.

§ 34.

Scholion: actio sumitur aliqdo promiscue pro actu, ita ut denotet actuale exercitiũ agentis, actus tũ aliqdo n̄ dicit perfectionem, et quandoq̃ potentiã, ut cum dicitur hem in actu ejusmodi hominis v ad tangendum actus perfect O, idem é ac á é essentialis perfectio Ois, atq̃ actuale illius elementum. inde et apparet, q̃d sit poã activa et passiva, nempe illud q̃d agere ꝓt dicitur in poã ad agendũ, illud q̃d recipit dicitur in poã passiva ad recipiendum seu patiendũ.

§ 35.

Ad hoc ꝓdicamtũ pertinere possunt res caã agentes, quarũ effectus idem sunt ac passiõ, caã vero é agens, ipsiẽ tm loquimur ꝓ de actione n̄ tam productiva qm transmutativa e.g. dum mutatur aqua in aqua, frigus in calorem, ibi aqua é passiõ et ignis agens, actio é calefactio, ratio sub qua agit é calor.

B. actio a Neotericis dicitur illa seamco q̃d adhibetur ad equilibrium tollendũ. passio vero illud ipsum nondum expectat

136.

ubi, rem in loco ē declarat. quò, significat rem coexistere tem-
pori. ꝗ ubi, simul denota fr aliqua relatio seu ordo quem dicit
aliqua res locata seu in loco posita ad ipsum locum in quo. quò significat
illa rei durationem, quæ in tempore incepit et coexistit.

137.

Situs dicit ordinem quem partes alicujus Cmter se servant. habitus
è relatio Cris ad vestes et ornamenta quibus induimur.

138.

Scholion ad habitum ex aliqua Ethymologia revertr ōes illa fo-
que imprimuntur maā, et dicit indeterminata spēē. E.g. albedo dicitur
habere habitum in ordine ad nivem, qā nivem quasi vestit et fōat

139.

hæc prædicamenta dicunt quædā veluti omnes affectiones; aliqua enim ē prius
altero, quæ sunt ex aliqua sunt simul. inde ordo prioris et posterioris, atq; illa ex alio, quā aliqua sunt simul, post prædicamenta dicuntur
enim ēt de prius altero, aut durationē suæ temporis, ut ado esens, prius
fuerit, aut ordine, ut dux ē prior militē, aut causalitē, quo seu cāq
suæ effectu præcedit, quā, prioritas ñ in quo vocatur, aut naā, quotiens
una prius altero illgitur, quamā altero ñ sependet, bene veio hoc alterū
ab ipso illo existere ā pt. ut illuminaō dependet à lumine, vestigium
ab imprimente, aut honore, et superior inferiorem præcedit. inde
notisping ille versus: tempore, dia, et honore, et
cāā effectu dicitr ē prior

140.

Simultas potest his versibus exprimitr: tempore die simul, quorū
generatio una ē, quæ convertuntr diving ē simul, sunt simul species
genus unū distribuentes.

141.

Nihil obstat, quin aliqua simul sint existētia. licet unū naā sit prius
altero E.g. illuminaō et sol simul sunt, licet sol naā sit prior, sic
et mater albi dicent ē ꝗ aliqua ipsu, oppositiōe, autqm resultet
relatio, tn veriam ē dicere, ꝗ simul sint ipsa naā, sed ptica duratiōe
quam habent. tamdiū enim durat illuminaō, quamdiū sol illuminans.

142.

Scholion: additr in prioritas originis sex à quo, quā explicatr mutua
diving ad nostras actiones quatenus licet v.g. diving pater ē verū
patrū filij divini, et tn simul sunt, sic licet deus sit, principium nos-
trarū actionum, tn adhuc salvatr simultas respū Dei et crea-
turæ in agendo, et salvatr prioritas

Capitulum 2.
De Cathegoriis Decentiorum.

Quidq in verū naā datr, v fieri in ouipi, posse tn, autum atur,
id ē ens et modus seu entis affectio, sexta decentiores, hæc
ꝗ petinde ē substaā et accidens. et hæc sunt duo supprema genera
ad quæ ōis entiū et modorū species reduciter. unde duplex ipsē
ceies seu cathegoria, una entiū altera modorū.

Series entiū seu divisio substaā

144.

Ens v substaā dicit ē res cogitans nec utiliter dependens à naā

et diuiditur mens seu spiritus, et haurit ex náá sua quasi fontis
impenetrabile, et vocatur ⊙, inde Substáá primo diuiditur in spiri-
tualem et Oceanum.

146.

Substáá spiritualis est summe perfecta ac ob independens et
Deus, et imperfecta ac dependens et est duplex una de ex náá sua
spiritu necessario illi Ori destinata et vocatur Angelus. altera
Ori destinata, adeoque ex se completa et vocatur mens humana
seu áá rationalis.

147.

Substáá corporea diuiditur in simplex et compositum. simplex est
ex pluribus eiusdem similibus partibus constans seu elementa
dicuntur simplicia, ipsaque sunt partes homogeneas sibi similes, compo-
situm est ex pluribus diuersis rationibus et eiusque coalescit et diuiditur in
viuens et non viuens seu in aatum et non aatum. náátum est quod
pulsu agitatur externo, seu quod se ipsum non mouet. autem non pulsu
pertinet, se ipsum, mouetur, quod non habet principium acquirendi perfectio-
nes sibi indebitas dicitur esse motum sui principium non habet
seu quod perfectiones sibi acquirere potest.

148.

Quinque et ex praedictis principio motus generatione et hoc principio est desti-
nutum, si hoc ultimum est planta, si illud primum vocatur ciál.

149.

hoc aál et ratione principii distinguitur hoc, et ratione carni et bellua
vocatur, hoc genus individua, bellua vero individua diuersas species
in se simul.

Series motorum.

150. Illas affectiones quas sibi ex se Substáá et ab in- et ex seco
indiuiduum vocant modos, ita ut non ab ignis differentiis, quae non sunt
accidentia (151.) his modis diuersi affectiones determinati variati no-
uiter quasi generati mutatos ões subire Substáá seu náam (152.)
hinc illos modos minime nec supernaturaliter posse esse sine suis Sub-
quas affiuunt, cum nil sint nisi varij modi Substantiae, inde et simpli-
citer entia malio vocantur.

153.

illi modi sunt duplicis generis et spirituales et náales, illi
ad Substáá spiritualem, hi ad náálem pertinent. modi spiri-
tuales sunt cogitaes, Illectiones, voluptates desideria Amor
odium. náales sunt color, sapor pulcredo.

154.

Euidentia seu modi náales diuidentur in primarios et secundarios.
primaria sunt ex quibus cetera euidentia et modi procedunt. secundarij
qui ex primariis derivantur.

155.

Modi primarij sunt 5. magnitudo figura motus, quies, situs. magni-
tudo est certa ac determinata Oris extensio. figura est extensio se-
cundum plures dimensiones indigitata terminata seu circumscripta.
motus est secundum Mercentiores translatio Oris de loco in locum

ꝑ stimeā seriem u biationū sibi succedentiū, quies é
ꝑmansio Ctis in eodem loco. Situs é artificiosa ptis distri:
bio.

Modi 2 ratij seu derivati à jnatijs sunt 5. ꝑ 5. sibij Ctis
agti. Sunt é, sunt 5 sēus, visij, gustus, tactij, auditij e Ctorum
ia 5 modis, it affui 5 aātū. nempe visus, color, auditus sono,
gustus sapore, odoratus odore, tactus gliratus, tactibilij
aspritate, inpate, humilitate, duritie, mollitiame, fluidité
que oia sub sensu cadis nōe, cum in quidem sitens, his ver
versibus explicant

Mens, motus, quies, notus, positura figura
sunt cum magū cunctarū exordia rerum.

Hinc item, stipendies substā et modi spirituales, ad māgn
substā pertinent Opera 1. 4. 5. et 1. 4. 5. mensura significat
quantitatem et magnitudinem, positura, situ.

De quiete é maxima disceptāo, an sit aliq positivū id é po:
nendo aliq, an vero pura ꝑ sāg motus et negātō pos hēj nil
ceding. Cōpeing vero ut quietis pdicamētū omittere, hyne
versū substituit. Mens ⊙ motus nexus mensura figura,
ubi ꝑpue nexus é notandus.

per nexum vero intelligit pulchertimus rerum ordo ipsa cate ea
rerum loc in mundo spectabilis, vicissitudo stimea, quā unum
sint in theatro pulchertimo succedit alteri, éstq ipse Meta:
ismus sex artificiosa conditionis mundi Machina, in qua
mundi serie ea rotta dependet a altera, ea aliq infellat, siqs
generationes, corruptiones, éesqs rerum vicissitudines explicabit.

Thesis 4.

vetusqs allegoria é ꝑ sua injucqs Philia bene constituta.

Nota 1. ꝑ hic loquamur tum de Philia peripatetica tum Recentiori
unde quavis harū secundū hla doctrinā aliqua seriem stabiliori,
ꝑt, sentq Philia dari.

Nota 2. ꝑ Peripatetici ñ stendant poé adhuc plura genera magis
principia assignari, aequa dem plura remanent, sed ꝑpetissimum
ex auctoritē antiquitatis defendi, sic negatiōes privationes deno:
minaes ex scla, mata et actiōes, pōnt aliqs libri in serie entiū
loco venendi, et ñ alias rupiant rerū series, qm quae sequenti
versū exprimuntur entia finita ꝑ se sunt realia tota. entia nempe
res existentes et possibiles, finita, sex quibus aliq omne genus, et
appetere. realia, id é ñ ꝑ illum finita. tota, id ñ ptes sed totum
suis ptibus constans. ꝑ se id é ñ aggregata, cum ad certū genus rerum
ñ pōnt.

Obr. Thesis, é allegoria antiqua. illa series bene é assignata
quae pertinet ordinatis rebus, de quibus tractari oportet, qui id ex:
pibet arbor, seu allegoria Porphyrii, qo é prudenter et
bene constructa. M. pll. nihil é intendit aliud qm ordinata series
rerum explicandarū.

Obr. 2. illa series é legitima, in qua de proveniens ꝑ sil? quaestio
et apta responsio dari pt, ai filis pt dari ex allegoria antiquorū, qo é legitima. M. Obr. ut supra. Obr. m: ven de aliqua re

interrogat ęlis sit, Respondeo fitr, si ęs se existat, qd sit subsistẽs /177/ si ñ ęs se existat, erit audens, pro cui: / porro si corpes ita ęficiatur, ut fiat impenetrabile, erit quantitas: /176/

/150/

Si ęs existat qui besuam existiby habitby: /172/ erit qlitas /176/ si habeat ęlos, habebit et situ /173/ qa ñ é nullibi, deposito ęlis, habebitur locus sequenter ubi /156/ et tempus nro id, per judicantũ qdo, si duat ordinem, erit relatio /159/ tandem audity, patitur, et erit actio, et passio /177/

Pbr 3. judicantorũ structura intentum fuit, ut certa supremo genera assignarentur nro /150/ ad quae tanqm ad fontes omes res reduci cpiũ series reduceretur, et ipsa in quibus ipsis datur aliqd genus nro 54, unde ad haec genera sunt reducenda.

Corollariũ 1. inde entia abstracta fuita, quae idea entia rationis vocantur, ñ pertinent ad judicamentũ. cojpso en qa affixa sunt ęs hyp: / verũ quoad secundam in se ñ habent, qd é finetrem idea et ęlis nro 49. et 50. item 54.

Corollariũ 2dum. negs entia aggregata nro 89. item entia, ęs audeas nro 90. ñ spectant ęspecie ad hanc judicantorũ seriem, nam qa plurib[illegible] ęstant, ñ habent unũ genus nro 54. qo ad unũ judicantũ poval reduci, sed qualibet pars ad suũ judicantũ.

Corollario 3. negs Deus ipse in Cattegoria antiquorũ é possibilis, nam cum genus ñ habeat nro 54. negs sub genere assignatur /per hyp./ dare ñ é reducibilis ad judicantia particulariter idem eo ipso, qa infinity, jam bia in se includit, qo nihil é ad extra ad quod é reducibilis.

Corollariũ 4. negs ęstes a hinjes totius quã pars é. ę. et dáã et ęstes sed, bene vero ut sud tota in se considerata. nam totum ñ ęst aliqi sine ęstibus simul sumptis.

Corollariũ 5. Aeqd é univoca res habere idem nomen et eandem rem, nam alias ñ poent ad idem genus reduci.

Corollariũ 6. debent habere notiõem simplicem. nam si haberent ypositam erent quasi aggregata /ex corollario 2.

Corollariũ 7. inde in sequenti versũ ęst ee series judicantorũ dilatanda.

Ens per se /Cor: 2./ non mentis opus /Cor. 1./ cui terminus /Cor: 3./

Atqs simpletum /Cor: 4./ univocum /Cor: 5./ cujus sit notio simplex. /Cor: 6./

/157/

Pbr: ~~ó~~ qd in cattegoria recentiorũ sit bona: illa cattegoria é bona, quae ória explicat, quae in orbe incumbit et tanqm ad suprema capita reduci. ~~Dbr~~ ói ũ faciant recentiores, qo é bona. Pbr 2a nihil é a é assignabile, de quo ñ loquatur Cattegoria. Pbr 3a. si ória Mechanismo absolvi poval, si virtutes ñ dentr, si mella nova jducantur, si dantur meta alterationes, hanc sufficienter ęs nam e ejus diversã modificatiõem

explicari, sed id conantur probare, qo.

§. 8.

Solvuntur obiectiones.

Obs. 1. Deus saltem potest poni in praedicamento, Christus potest poni, qo in Deus. Probatur ex: Christus est Deus, qo si ille, ergo hic potest poni. Antecedens patet, qa Christus est homo, consequenter aliquid finitum. Notamen 2. 1. Dist. Christus qua homo C. qua Deus N. revera Christus est aliquid positive specificum ex Deo et homo, et sic ex finito et infinito consequenter ja ergo habet esse entes p. p. hujus. Sed sic praedicamentalis, nisi sola humanitas consideretur.

Inst. 1. Christus est aliquid unum per se licet homo ex Gra et aa, qo sine dubio potest tangere bona, mala, poena, poni, ita in Deus et homo. 2. sic infero: qo saltem Christus prout includens Deum et hominem est pari bilis in praedicamento, consequenter saltem indirecte tangere aliqua pars reducibilis Deus potest poni in praedicamento. Assumo si Deus est aliquid reducibile ad genus, jam habet entitates realiter p. ex probat 3. qo potest poni in praedicamento ipse Deus. Sed Ant. ergo falsum est quod humana natura sit prorsus poa, quae deter. minetur a divinitate. nec Deus est pars reducibilis, qa infinitus est, nec facienda partitas, cum ista sunctio sit ineffabilis. praedicatum vero finitatis sunt, sed Christo qua homo propria, et male dicatur deus finitus reduplicative qua Deus.

Inst. 2. per communicationem idiomatum bene dico Deus est homo, quia est Deus mortuus p. 1ae, qo in Deus pari bilis est in praedicamento. Sed D. Ant. et hac communicatio est in sua reduplicatione specificativa C. sunt qo bene dico, Deus qua homo est mortalis, sic in Deus qua homo est pari bilis in praedicamento.

Inst. 3. merita Christi licet sint finita, tn fiunt propter sunctionem cum Deo aliquiliter infinita, qo in licet Christus qua Deus non poneretur propter sunctionem tn est pari bilis in praedicamento. Probatur ex: non est minor implicatio ut aliquid finitum propter sunctionem fiat infinitum, quam ut aliquid propter sunctionem ponatur in praedicamento. Sed D. Ant. fiant infinita terna live et specificative qa ternari ad personam infinitam C. reduplicative et in sensu N. quia Deus sunctio solvit hanc difficultatem unde bene erit notanda.

Obs. 2. Deus est substantia, sed substantia est pari bilis in praedicamento, qo et Deus. Sed D. Ant. est substantia infinita C. finita quia requiritur N. seu aliter est substantia exactegorica C. ut categorica N. deus en tangere aliquid primum excludit de quo habet potiorem finitatis.

Inst. 1. Deus qua ens qua substantia sumitur vere univoce, sunt aal sumitur univoce tertio et hoi; qo habet aliquid genus sufficiens ad praedicamentum. Sed D. Ant. quia ens quod illum finitum C. qua ens ut in sua natura est N. deinde in aal ubique pars non ponitur in praedicamento: corollarium 4.: et de caetero aliquid univoce praedicari, hic genus non sicut dicamus in Metaphysica Scent. Sufficit hic negare, quod ens habeat tantum genera.

fnet 2. ad rem hæm pertinet oe id qd é relativū, ad Abstrā oe id qd est Abstrā, ad Verbum oe id qd Verbum reddit Abtū, sed primū ipsam relaēs divinæ V.G. patetmitas quæ refertur ad filiū, 2 dū pater exeo qd Deus est ens p se existens, sine ulla creatura. 3 tū pa attributa divina mis pitors justq vere Verbum reddunt, qd hoc oes ad filioes, et ad genus a liqd Deo ejus attributa v relaēs retrahtur. Ad 1. D. N. qd é relativū accidentale C. Pater naale et relaēs divinæ N. ad 2 D. qd é Abstrā finita et habens verum genus detrahtur, et ūn solum sceptum aliquem C. Si ūn habet N. ad 3 D. si ūn ēdiatū sit finitū C. Bnes N.

Inst ū. relaēs divinæ juxta dta sunt Abstrā, et in Theologia doce tur qd abstrahant, qd habent in primis sceptū Abstrā, qd in ūn obest infinitas. Dx 2 sunt Abstrā ineffables C. Vlea de quibus nos loquimur N.

Caput 4.

De pleatem signis ex de tetnis vocalibus.

159.

Cum idea sit tm illa repsentao. 36. hanc vero alteri explicare negocium nisi ps signa quædā seu voces. cumqs cogitii mutetis sit ideas altigere, nec se ctit voce tlia imbuere, et tacite cogitans in etadite loquatur voces in illud sunt quibus manifestamq ea quæ mente sciping, oportet qd voces exuere qd propie significant et ps eas simq mentem manifestando capaces.

Articulq j.

Quid sit signum et vox

160.

Signum smumiter 2 S. Aug. definitur dupliciter, id qd sui specem gm ingerit sibq facit nos venire in agnitionem alterius.

Corollariū j. Signū stricte dicitur ad Abet ea sui ipsius, alterā rei significatā C. G. hedera é signū vini vendibilis existatr ps hoc signū in mente sceptq seu idea hedera, et simul idea vini qd vendatr.

Corollariū 2. ad signū requirit, ut inter ipsū et rem significatā detur aliqua proportio v connexio, ita et significandi vim pteā habeat ex tli connexione.

Corollariū 3. pterea requirit et tle signū sit nobis notū, nam si ūn sitem qd Abera significaret vinū vendibile v adē hospitium tanē ūn duceret me in illius positiā.

Corollariū 4. qa vero signū tle v pt ex ipsius institūne naā v ab arbitrio hōū, ideo signū bene dividitur in naāle et arbitrariū.

161.

Signū naāle é, qd re me ex naā sua 2 nexam repsentat C. G. aurora solis ortum, respiratio vitam.

Coll. inde signa naālia rem pcātio tlem significant, tempestatem vel oibq hoibq ideam infert, C. G. quotiescungs fumum vides, vel imes in notitiā latentis ignis.

162.

Signū arbitrariū é, qd à libera hōm institūne dependet, vocantr ideo signa ad placitū. Sic hedera é signū vini vendibilis, palma hagelij.

163.

Signū dividitr ulterius in demonstrativum, prognosticū, et memorativū, primū rem presentem, alterū rem futurā, tertiū rem preteritam explicat.

Coll: Sunt adhuc alia quædam signa in scholis usitata nempe verba et particularia, affirmantia et negantia, ut oīs nullq, quidā, aliquis, aliquis.

164.

Proprietes signi sunt veritas et falsitas, certitudo incertitudo et improbabilitas.

Signū verū ē, si res ita se habeat ut significatur, falsū, si res ita se habeat ut significatur. Signū certū ē qd nunquāduo ~~ff~~ verū deludit incertū aut dubiū, qd toties fallit quoties nō fallit. Probabile qd nūo fallit, ut respiratio ē signū certissimū vitæ. rubedo de nocte ē signū pluviæ matutina brevitatis.

165.

Inter signa ex hoīū arbitrio constituta principū sunt litera et voces ab hoīe prolata, et literis calamo expressa aut mente concepta. primo modo dicitr signū vocale, 2do modo scriptū, 3tio modo signū mentale.

166.

Vox vero ē sonus ex aëris voce prodiens qd reperiri possit certā aëris ex pulmonibus in fauces incursantis pulsatione ad quantum ad presentem institutū pertinet, ē sonus articulatus et signū ore articulatē expressum ad exprimendas animi cogitationes et occultas passiones. per hy articulatū differt a gemitu suspiriis et aliis voce, et neglectus sonis, hy exprimendas et addit et sit differtia inter hoīem et psittacum.

167.

Ordinem explicamus noē et verbo dicimus nomen idea explicatur, et verbū judicium de idea dicitr, si illa idea qua enuntiatur de altera, dicitr et predicatur ē predicatū, et illud de quo dicitr ē subiectū, verbū vero vocatur nexus seu copula.

168.

Nomen ē vox quadam ad exprimendas ideas ab hoībus instituta et a nobis adhiberi solita.

Scholion. aliam definitionem scholastici nostra substituunt sc. nomen ē vox significativa ad placitum sine tempore, cujus nulla pars separata significat finita et secunda. dicitr sine tempore qa nomen ut significat tempus verbum. Nam v.g. coena tm, notat et ut presens significat tempus finita nam si ponatur particula ut tunc nomen ē infinitū et tunc ut habet vocem significativam, recta. et excludantur oblique casus obliqui. nam si dico hoēm nil determinate exprimo, bene vero dicendo sol deus angelus.

169.

Verbum ē vox ad exprimenda judicia sive ad significandā affirmationis nostra primaria mistryta cum designatione personæ nri et temporis E.g. audio, amabo, lego scribo. si plura vocabula invicem segetas oratio vocatur, ita et oratio nihil aliud sit, qm plurium vocum segetes.

170.

Scholion 1. Si nomen sit ex tr in ordine ad aliquā persōem, dicitur tetragrammaton; E.g. Deus ē hoō, Deus ē tetragrammaton hoō ē tetragrammaton

& est copula, id é jdiatū Sbtum et copula.

Articulo V.

De terminorū divisiōe

Multa sunt ejusmodi nomina, quibus aliquā idem exprimunt varie quoq; po unt fieri ppones, ut pīm term iste multipliciter dividi debet.

171

primo idem dividitur in Ca: et synathegorematicū, seu p idem é, in terminū p se significativū et ñ p se significativū E.g. pmi generis é poo p se aliq significans. V di generis é aliquis ōlis, qui ō rade sui, sed subiecti é signū alicujus idea

172

term allegorematicū dividitur in simplicem et apbex. simplex é qui pnā aliquā rem significat et sol. apbex qui plura significat et doctus. term smenis é qui plura sed smul idq; v actū v poā. sic hōo é term smenis, qā plurib actū, sol é term smenis qā plurib poā smenis. term singularis é qui aliq in individuo significat ut term Paulus. inde idem é individuū ac singulare semper é aliq significatū p se. hoc exprimendū v sic ppria nōa appellandū. ppriularis é qui aliq in ppriulari significat ut aliquis hōo. differt à singulari, qā ppriulare magis é indeterminatū, extra singulare denotat ipsā ultimā determinaē, et sit tale indigitando et ñ aliud. term universalis é, qui aliq ut le tm exprimit. p. 49.

173

term dividitur pdo in secretū et abstractū, secretū significat sbtum cū sua foā E.g. album mihi dicit mutua una cum albedine, humanū dicit Q una cum aā. abstractū dicitur pdo foā sine sbto considerata ut dulcedo, albedo sine lacte. si foā sit sbstia, vocatur secretum sbstiale, ut humanū, si foā sit accidens, dicitur secretū accidentale ut album.

174

ejusmodi secreta vocantur denominativa, eoq; p foām sbtum denominatur tale et tale, E.g. p rotunditēm dicitur seu denominatur citculq.

175

hac foā ptē in v extra sbtum et nōe dicitur denominaō in v extrinseca E.g. si paries dicitur visus, qā visio ñ é in pariete, sicut albedo in muro, illa denominaō dicitur exseca seu desumpta à foā extra illud sbtū, p vēē denominatur existenti, unde mutus visus é denominaō exseca, muta alq denominaō inseca, illa dicantur secreta logica, hec vero physica.

176

dupliciter denuo, pt aliqua foā inēe suo sbto v p identitem v p unionem quandam. 1. modo é inseparabiliter in sbto, sic abstractitē hōo dicitur ial, et tle secretū vocatur sbstantialiū, extra albedo é inseca p unionem quandam aut ut peripatetici volunt de separabiliter. et vocatur secretū physicū à foā physica, sicut ñ et sy humanū.

177.

hæc secta possunt dari, imo maaliter aut specificative. 2do fit aut redupliative, maaliter et specificative cum sunt dari possunt si alterius bulum aliqd seu judicatu, ille intelligit illud qd enuntia: sumiat secta tacte subjtin. e.g. mutus albus est substa maaliter et specificative tne substa verum e, at falsu fit deu tacte albedinis. item musinus adjuncu exigit specificative id verum, u vero redupliative. inde fit ter redupliative semper, si sectu tae fore subto tribuitur, illi mutus dicitur albus propter albedinem.

178.

terng 3tio dividitur in absolutu et respectivam, absolutq est, qui rem sine aliquo ordine aut respu ad aliud significat, ut sol. terng relativq qui u sine ordine ad aliud aliqd significat, et pater u dicitur sine filio, Dominus sine servo.

179.

Dividit 4to in cat hegoricu et transcendentalem. ille significat rem in serie judicantili posita, hic vero significat aliqd transcendens rem seriem, pegamplem. E.g. eps unu verum bonu, jd hoc spectidoibq rebus. inde u pot habere distinctu ordinem in aliquo judicanto.

180.

terng 5to dividit in positivu, negativu, et privativu. positivum significat aliqd in re npa v existens v possibile et res lapis hoc, item u aliqd q identitem existens. 176. ac ore q dicit aliqd. negativus vero qui significat rem in subto incapaci absentem, et si negatr cinulus se cubo aut equitas de patrelo ante q. diem. privativq dicit absentia in subto capaci, et si orbis oculo cecus dicitur am tn subtum potes visionis capacem primu.

181.

Dividit 6to in finitu et infinitu, ille significat re certa determinatis terminis clausa, hic vero ob particula non sibi opposita nihil determinate significat, sed oia alia pter hanc rem complectitur, ut u lapis significat oia spacia et indeterminate pter lapidem.

182.

Dividit 7mo in univocu æquivocu et analogu, terng univocq q qui una tm raem et naa eandem noe expressa plurib smunt significat, ut aal significat naam sitivam bruto et hoi spmunem. inde univocu e utile in significando, sicut idea in repsentando. 183. alia am sunt univoca umbantia, et alia univocata, illa sunt term hæc res ipsas sub terms apprehensas.

184.

et aliqua dicuntur perfecte et complete univoce speciei, dicunt habere sdiones. i. idem nomen et eundem septu, ita ut si sit univocum in genere, debet habere eundem septu generiu, u e definitionem et res veriem, si sit univocu in differentia, debet habere eundu septu differentialem. sic aal e propres univocq in gere, racionalitas e propriq univocq differentialis. 2do ut sit u secundu eundu modu pensendi, seu si sit in uno univocorum aliqd perfectissimu, u de sit in altero, sic racionale e perfectior differa jm irrationale.

3tio ut ñ primus descendat à genere ad unã differãm ꝗm ad alteram, sic ens primus descendit ad infinitũ ꝗm finitũ.

183.

Æquivoca sunt quorũ nomen é commune, ratio vero seu nãa ꝓ nomen importata é diversa. E.g. canis é nomen æquivocũ, qã Canis et cæl significat, at eorũ ratio diversa é. dividitur patiter in æquivoca æquivocantia et æquivocata, ꝓ illa nomen, ꝓ hæc res illiditur.

184.

Analoga sunt quæ inviem aliquã ꝓportionem seu similitudinem habent. indeq analogiæ illud accidit, qd in aliquo similitudinem quamdã repræsentat. definitio é, ꝓ ea sint analoga quibq nomen é commune, ratio vero ꝓ nomen importata é ꝓtim eadem ꝓtim diversa.

185.

dicitr ãm aliqd potest alteri ꝓtim idem, ꝓtim diversum, nempe si ñ idem diverso modo pluribq accidit, dicitr diversa res eodem modo pluribq accidit. hinc modo vocatr analogia attributionis seu si unũ attributũ diversis modis rebus pluribq applicatr. E.g. sanũ é aliqd attributũ qd tribuitr tum hoi tum medicinæ tum corporeis genis seu colori. 2do modo vocatr analogia ꝓportionis, si nempe diversa res habeat eundem modũ, seu idem modus rebus diversis accidit. E.g. pes avium accidit monti, inde dicitr ad montis pedem et pedem hoi et mensæ, cum diversas res eodem modo terminatas, unde tales termini vocantr analogi qui eiusmodi attributionem v ꝓportionem significant, item é analogia ꝓportionis, si eadem res diversos modos habeat.

186.

huic adeunt hoc testa analogiã inæqlitis seu illã quæ habent idem nomen et eandem nãã, sed alteri modo participatã ut ãal, alteri modo participatr ab hoe qm à bruto.

187.

dari ñ univocationum aliqua analogia, nempe si aliqd habeat univocationis additiones aliquas sed ñ oes. E.g. si 2da 3tia et 4ta additio.

188.

defiuit, ut ens respũ Dei et creatura substãã et accidentis defuit in oibq tribq.

189.

dividitr, ꝗ tavo in terminũ primæ et 2dæ intentionis. illi sunt primæ intentiones ut sunt in se ipsis significant, hi qui res significant ut à ipsis facultate sibi tantũ. E.g. ãal é terminus primæ intentionis, qã a se ipso in re significat ãal. si illud ãal voco genus, é terminus 2dæ intentionis, qã revera à logicis institutũ é hoc nomen et ãali impositũ, ob convenientiã hoi et bruto. hinc ãale genus, hoo é species, sunt species vera 2do ñ primo intentionaliter.

Articulus 3.

Alij termini ꝓpriæ ad distinctiones adhiberi soliti:

199.

Sæpe revertit ut aliqd dicatr in actu, alterum in poã, in actu é ꝓ actu fit, in poã ꝓ potentiã fieri. actus é duplex prius et 2dus, ille é dum aliqd é proximè et radicitus ut agat et existat et fiat. hic é dum aliqd é in actuali exercitio

agendi ꝛ poli existat, aut in rei naã positũ extra causas, aut
dicũ fiat.
dicũ ũ sumitur ꝑ ꝓã substãali e.g. aliq dicitur ãã, ꝙ fuam ãm substan:
tialem illigitur spiritũ aliqd, ipsumq rem in suã spẹẽ restituens. si
ãã ꝓfinitas ⊙ facit, et tẹ ⊙ modo cum ãã sit hoc, et hoc ẹ illa
ꝙ ꝓã, quae inter peripatheticos et stoicos quoad ortũ et
ex certis res immanitatas tm facessit negotiũ, cum hi volent, nil
nisi diversas specierum naã, ad illi aliqd spiritũ insignitũ ad huc ne:
cessariũ ẹ intendant, qd sit exigitibũ audentiũ.
Ꝓã vera alia ẹ objectiva alia subjectiva. illa dicit puta possi:
bilitem. e.g. Antixtg ẹ mere possibilis, atq idem ẹ ac dicere: hoc
ũ dicit insẽtia repugnãm, et aliqdo producitur. ꝓã subjectiva ẹ quae
jam existit, atque tẹ ẹ in ꝓã ꝛ ad effectũ producendũ ꝛ percipiendũ.
Si arbor et pater existunt et sunt in ꝓã subjectiva ad filiũ ꝛ Petrũ.
ꝓã logica ẹ, si aliqd ũ dicit repugnãm ad existendũ e.g. ũ repugnat
aliũ mundũ creari differt ab objectiva, qa hac dicit ũ repugnãm ad
producti, illã ũ repugnãã ut sit.

191.

Adaequate et inadaequate illud idem ẹ, ac tenendum ães suas partes hoc
tenendum aliquas tãtũm ꝓtes, qd aliõ termis vocatur spẹẽ et implẹẽ.

192.

Abstractive et concretive. prius est si aliqd exponitur ꝙ species tm
alienas, e.g. si Dez Pater mihi repraesentet tanqm lexẽ, ꝛ quẹ ẹ si aliqd
ipsum corã intueor e.g. opposita ꝙ mihi caesaris effigiem, septa:
gonũ ꝛ hexagonũ depingẽ, qua cognitio ũ concretiva vocatur.

193.

Collective ẹ si res coeunt plurib aliqd simul sumptis diversive si vẽnt
plurib rebus seorsim sumptis

194.

Copulative ẹ si plura simul sumuntur et Petrus Paulus et alij
Apostoli sunt pp. disjunctive si tm unus vel Petrus sumitur, sta ut
sit alienis ũ tũ de Paulo, ꝛ Petrus ꝛ Paulus dormit. aut noti oper:
tet dut vincere, idem spẹẽ et implẹẽ. illud ẹ si plura simul
hoc si unũ aliqd illigitur.

195.

Distributive ẹ si plurib aliqd accid. adhibetur gmuniter, si
~~quo~~ gravis aliquis superior plurib inferioribus sub illo sterilis
ac tribuitur v.g. aal qd distributum spectat hoi et bruto. et
determinate ẹ, si jã unum aliqd illigatur et ꝓis aliq excludatur.
indeterminate, et idem ẹ ac disjunctive.

196.

Directe dicitur, si aliqd ꝙ ẹ et primario intendit, mediate si aliqd
tm secario intendit, qd idem ẹ ac qd accidens e.g. venatore in
ursum explodente stloppetũ transvolans aucupiat, feritur
ursus directe et aucupiter petitur indirecte.

explicite idem é ac qd expresse ~~simul~~ ter pr ex primitur.
implicite, qd tm occulte et tacite simul attingitur. E.g. sibi
ut nullg planeta proprio gaudet lumine. sim implicite Venerem et Martē et Mercuriū illego.
Extensive et intensive. illud é qd se ad plura extendit, hoc di in eodem plures gradus obtinet, E.g. si diligo 3 personas é amor extensivus, si unam ~~in~~ tria é amor intensivus.
Entitative et repsentative. qd entitem ctmp illigitur qd ipsas esse ac ipsū ēe aliqjus. hoc é qd tm in sua repsentatē equivalet entitati. E.g. in speculo ñ sum entitative sed repsentative.

198.

formaliter habet multiplicem significatem. 1. ut idem é ac qualiter E.g. triangulus pr qstat tribus lineis et tribus angulis, qd idem é ac species trigonali, id ex mā sua petit, sumitur 2. ab ipsa rei pō
|190.| 3. it opponitur dy virtualiter. tunc ēn idem é ac actualiter. E.g. Sol habet virtutem liquefaciendi et indurandi. si ex separatur ejus radijs lutum, tunc calor exsicat humorē, quo fit ut ptes prius locean, et terra sicca formetur, si exponatur cera, colouritur jstinga denatioēs, earum plexus rumpitur, et exinde fit cera flexibilis, idem vero tandem ex jste obti ad diversas ejusmodi figurationes ac jtiones operaceqs determinatis, dicitur tm habere virtutem liquefaciendi et indurandi, cetera cum hoc E.g. sentiat, vegetet, ratiocinetur, arguit adeo aliqd ipsiū fōte, qd ratiocinetur, et hoc ipsum dicuntur fōalia, seu actualitas unū entis entitem alterius posita. idem arbor in hyeme habet fructū virtualiter tempat in estate genit fructū pr talem 3. pr ñ idem ~~ré~~ ac ipsum ictū. E.g. sint duo individua sibi similia, ut agnus unū a balleto dignosci potest, sane ñ nisi ipsum fictionem unū ~~ab alio~~ aliud poteris affirmare. item pone duas res quasi similes E.g. cautā vulpis ~~pg~~ unge leonis tunc, cui adde caput vocatilli, tle dal sut ēe ñ habet nisi in ictū fingente, pr lex ipsum.

199.

Hic ñ ptinet Eminenter, qd idem é ac excelsg ipsorum seu aliqd pnuetur seu aliqd ptinetur. sic Deus eminenter creaturas ptinet. sic anā rōnalis ptinet sensitivū et vegetativū. sic Angelus eminenter é rōnalis.

200. J.

Generice idem é ac aliqd genere inferioribus, ut angulus spectat acuto, obtuso et recto. specifice significat rem jam ad aliquam determinatā speciem redactā, ut hæ 4 lineæ e diametro parallelæ faciunt paralelogrammū, Petrus é hō. individualiter si aliqd in ultimā sua singularitē a cēi prorsus se differente sumatur, ut Petrus Paulus pentagonū, hexagonū.

201. L.

Habitualiter dicitur ab habitu seu capacitate. E.g. habitualiter pictor licet actu non pingat, habet tamen habitum pingendi. huic opponitur actualiter dum actu non pingit.

202. M.

Materialiter opponitur formaliter, quia forma equivalet materiae, terminus sive simplicative sicut /177/ bene notandum est quod materia ligatur, cum enim bina Orta sint Congalata et extensa /179/ sane debent aliquid habere, cui hae figurae insint, E.g. materia ligni, materia ferri. jam materia ligni accipit aliquam formam tum excocam a sculptore, tum insecta et sit lignum /178/ et sic significatur materia tantum prout ad formam ligni recipiendam, et forma ligni tantum acta /190/

203.

Mediate idem est ac quod interventu alterius fit mediate quod fit sine interventu alterius. sic Ursias ab hostibus mediate et a David mediate fuit necatus.

204. O

Objective dicitur quod aliquid objicitur seu repraesentatur nobis agnoscentibus vocatibus aut quoquo modo extra nos existentibus. sic E.g. iris habetur tum pictaria tum picta objicitur oculo, subjective dicimur a subiecto et aliquid in aliquo tanquam subiecto sustentatur, sic umbrae sunt objective in qualibus et albedo in muro.

205. Q.

Quer se, quod aliquid ex natura sua insecta provenit. E.g. actualis congeptio stimulatum excitatum ex natura sua insecta spectat itidem, et et mugitus bovis etc. per accidens quod tum accidentaliter seu ex aliqua casu provenit E.g. ira tempestatis tunc quod accidens quod quoque corona lucida spectabilis e. pulmones quod accidens ag accesserunt quandoque pleura.

206. Q

Et quo et quod. et quo significat formam, quia subtum denominatur /190/ et quod idem est ac subtum recipiens formam. prioritas a quo et in quo /139/ fuit explicata.

207. R

In recto et in obliquo. sic termini provenient secretis, quia unus in casu recto seu nominativo importatur et alterum in obliquo referunt E.g. rotunditas significat lineam in recto et rotunditem in obliquo, ja sbet hunc sua linea habens rotunditem et quod album significatur mutatus habens albedinem sunt dixing de definitione /85/.

208. S

In sensu diviso et in sensu composito, quae distinctiones saepissime revertuntur. illud velit si duo ita se habeant, ut in synthesi sint falsa non in divisione E.g. Petrus sedens stat, id in sensu composito falsum est ex impossibile, bene vero in sensu diviso verum est, nempe qui stetit sedet. sic in sensu composito angulus obtusus non est rectus, bene vero in sensu diviso qui fuit obtusus potest esse rectus. sic in actuali versu non possum simul non currere, in actuali velle non possum non velle, cum non possit actus cum non actu poni, seu idem esse et non esse, haec vero in sensu

totum et totaliter. Q totum illigitur sive secundum totam suam substantiam ut ée adsit. totaliter si illa adsit, ut praesentia alibi ée negetur. E.g. Christus é totus in sacra hostia, sol totus apparet in speculo, si totaliter, cum et in alijs tenetur, poterit ée hostijs et illis speculis.

Thesis 5.

Terminus é id ex quo constituitur propositio tanquam ex subto et predicato.

210.

Nota 1. Q hic terminum non accipiamus extra propositionem, sic enim nihil aliud é quam substantia idea (p. 106.) sed hic illum volumus pro parte é pars propositionis constituens, quippe ibi potius nomen quam terminus nominatur.

Nota 2. propositionem nihil aliud ée quam aliquid attributum de idea affirmare vel negare E.g. Petrus é justus hoc idem est Petri, de quo idem justitia predicatur. illud Q dicitur attributum, seu predicatum nominatur, de quo aliquid dicitur é subtum, et Ly é Q copula hoc nexum propositionis inservit.

~~Nota 3.~~

Hypothesis.

Licet aliquid generaliter rationem suam non exercuerit, tn illud potest eandem quam habet definitionem retinere, cum en definitio sit ipsa res ipsa (p. 76.) quae huic verificatur etsi aliquid accidentale adsit vel absit (p. 99.) E.g. licet hoc actu non ratiocinetur, é tn adhuc rationale, sic a pari aliqua ulna habet rationem mensurae licet actualiter non metiatur.

Obj. 1. Sperata: illa definitio é bona quae é clarior definito (p. 79.) quae sumitur et soli (p. 82.) si stricta attributa specialia genus et differtam (p. 83.) ai haec definitio talis é, qo é bona. Obj. m. per id secundum diversa Q religua differt ab oriente, nihil en é assignabile, cui spectat haec definitio. é clarior qa vere explicat, sumitur determinatio in ordine ad propositionem, et huic soli, qa pariter non aliud cui sumatur definitio potest in medium proferri.

Solvuntur Objectiones.

211.

Obj. 1. haec definitio non habet genus proximum, qo non é bona. Obj. An. id é genus remotissimum utpote Q spectat oriente et quiungo rei, et é potius aliquid transcendens quam habens rationem generis. item potest loco id poni signum. Ex. ad primum N. cpam. ex nro 85.) ad 2dum Dico Q Q Ly id non signum illigatur fnetj. qo potest dici terminum é signum propria, cum agat vices subti et predicati, non en fault mihi distincta a se ideam, sed pure mihi dicit predicatum subto nexum. Inst 2. id non potest habere rationem generis, qo nulla respondo. Obj. An. id non spectat Deo, ai Deus non potest habere genus (p. 106.) Coroll. 2. qo id non é genus. Ex. probatis N. id transcendentaliter sumptum C. sumptum predicamentaliter ut supponit aliquid existens in serie entium predicamentalium N.

Obj. 2. enumeratio recepta é illa utilis definitio, Q terminus sit id, in quo resolvitur et non ponitur propositio, qo et nobis é tradenda. Ex D. eadem, nisi resolvi idem est ac oponi C. sicus N. et haec é enumeratio interpretatio.

Obj. 3. melior é haec definitio terminus é extremum propositionis vel é clarior et habet proximiorem sumendam cum termino, id est genus sc. extremum

qd é magis ppriũ, adest inferea nempe ppois, qò é differa melior. Dx
Sed tu nol supponitur, qd nulla vera ppoiõ nota mensatr. si ẽn duo extrema
ppois, idem duo ac terng ppois, ñ qs est explicaõ vera, sed tm si ñ in eriũ
substituũ. terng ẽn idem significat ac extremũ. item dantur alia quæ
possent ẽ ppois extrema, et tu ñ quat terni, et petrg stuet deligendo.
petrg é ppsg. qò jam ñ sveniret soli.
Obs q. vel petrg solum é terng dum é in actuali ppoe vel ñ dum é extra ppoem
neutrum, et dicit, qò ei ñ sveniet defo. Obr m. non jmm ex ~~[illegible]~~ hypothesi
ñ z dum, qa alias definitio lũ bonare deberet, terng ẽ dex quo pt destitui ppoo
et ñ ex quo destituit. Dx. N.m. et dica qd utrumq; dr, et terng semper manebit
terng. ppoem Dx si actuale exeritiũ ẽt de essia termi C. si ñ sit N. pt Dx ppoo
ex ~~[illegible]~~ via cum se torsione.
Inst j. ai terng det ẽ actualiter ~~et~~ in ppoe ut sit terng qò nulla respoo. Obr.
An: terng dicitr a ternando, ai ñ pt ternare ~~actu~~ si solitarie sumatr, et ñ
sit in ppoe actu ternans, qò det ẽ actualiter in ppoe. Dx N. An. ppaois ~~Dx~~ N. Dx.
terng dicit a ternando semp actualiter N. possibiliter sea potentialiter C.
retorqueo: et ulna dicit a mensurando qò si actualiter ñ mensurat ñ
é ulna: ex hypothesi.
Inst z. partes aliquies totius Ug. pars Oris, antequm aa infundretur,
male dicerent pars ligis, qò a parti, termus ante ppoem, male dicerent terng.
Dx z An. male dicerent pars actualis C. potentialis N.
Inst 3. qò a parti terng ñ é actualis terng ~~[illegible]~~ sed tm potentialis, dicit tm
pars é potentialis. Dx z An. quoad actualem exeritiũ C. quoad suã
essentiam N. retorsio manet ipse ulna. ex hypothesi.
Inst 4. ad ternũ requirit actuale exeritiũ, qò extra ppoem terng ñ é
terng, et ipsiusc cum terng extra ppoem sit substitutio idem equivoce nõ no-
ming. j. 6. Dx. ternũ extra ppoem dupliciter considerari posse et aliquando
fieri, et ponendus x possibilis in ppoe et et mere é nomen. Ego fiũ é sub-
stitutio idem, imo fiũ jam é terng, cui nil nisi actuale exeritiũ defuit
sicut C. g. ulna de se é lignũ, in ordine ad mensurã jam é ulna, licet actu-
aliter ñ fiat mensuraõ.
Inst 6. terng dicitr aliquã relationem seu é ipsa relaõ ad id ad qd ternatr.
j. 129. j. qò ~~ela~~ An. Obr. relaõ supponit fundamũ et terminũ actu, qd autem
dicit é terng in ppoe. Dx D. N. dicit relationem x actualem x potenti-
alem aut attitudinalem C. semp actualem N. cum qò alis terng tm
in ppoa ternet, ñ in ppoa dicit relationem, licet tm actualem aptitudi-
nem, et poit é subtũ x predicatũ in ppositione
Inst 6. juxta ecessa datr terng extra ppoem, qò male definitr in ordine
ad ppoem. Dx D. coens, qò male definitr in ordine ad ppoem semp actu
existentem C. poa existentem N. aliter ẽn terng definitr in ordine ad
ppoem sicut pars in ordine ad totum. sicut qò destructo ñ toto tm datr
pars, ita destructa ñ ppoe tm datr terng.
Inst 7. si destructa ppoe adhuc maneret terng tunc eo ipso male diceretr
destitui, sed dicit x dici, poa destitueretur x potius reponi, poe in subtũ et predicatũ.
Dx qd hic definiatr secundũ actuale exeritiũ, ñ et dy actu denotet
essea. Sugs idem é, ac qua pt destitui ppoa tangm ex subto et predicato.
Obs o. dy é ñ é tm nexus, sed ñ, pt haberi iaem termi, qò falsũ é, qd solũ
ad sit terng qd pt ẽ subtũ et predictũ Obr. An. in hac ppoe é é copula,
dy é é subtũ, qò pt ẽ terng. Dx N. An. ppaois coens D. dy é sumptũ
pro nexu N. maaliter jnt Billigitr hoc verbum é C.

Coroll. 1. adverbia, conjunctiones, signa quantitatis nullus aliquis, casus obliqui non ponunt se terminis, qua non ponunt se substantia vel judicatum.
Coroll. 2. Si non substantia nullus aliquis hoc aut individuum aut aliud substantivum illigitur, erunt termini non rate sui sed substantivum.
Coroll. 3. quia vero signa adverbia etc. maaliter speculata, ponunt se pro obliquo alicujus adverbii, ibi ea semper illigitur aliquo aliud tanquam substantivum substratum.
Coroll. 4. non adjectiva sunt termini, qua habent aliquam formam in obliquo importata, et perinde veram rationem judicati habeant aliquid certum et determinatum significandi.

Articulus 4

De proprietatibus terminorum.

§. 12.

Proprietatis nomen hic non illigimus illam, quam §. 66. assignavimus, sed tantum quatuor modos expliciamus, quibus termini variare videntur, aliunde nobis sunt innuere. Septem numerantur. 1. Suppositio, cui adjungi potest ascensus et descensus terminorum. 2. status. 3. ampliatio. 4. restrictio. 5. diminutio. 6. alienatio. 7. appellatio.

De Suppositione

§. 13.

Experientia docemur, terminum aliquo aliud supponere quam significat. E.g. si dicis homo currit, suppositio subjectum, unicum tantum significat, inde non aliam adstruunt suppositionis definitionem, quam D. sit usurpatio vocis pro aliquo. notabile discrimen inter significationem et suppositionem terminorum. significatio est terminorum sicut signum §. 59. suppositio est proprietas. significatio fit per totam indifinitam vocis ad significandum. suppositio est ipsum usurpatio vocis jam significantis E.g. lapidem in lusu ad habitum significant lapillos, sed pro pauperibus supponunt. suppositio itaque est proprietas termini, qua terminus significatio usurpatur pro ipso quibus ejus significatio applicari potest.

§. 14.

Dividitur suppositio in materialem et formalem. materialis est usurpatio vocis pro se ipsa, ut si dicis homo est vox disyllaba. suppositio formalis est usurpatio vocis pro re ~~ad~~ qua significanda est instituta, ut si dicis homo est animal, hac planta foemina habet pistillum, altera pulverem spermaticum.

§. 15.

Suppositio formalis dividitur in simplicem et personalem. simplex est si supponit terminus pro suo significato ~~2do~~ intentionaliter sumpto §. 89. 2da est, si supponit pro significato simplicem intentionaliter sumpto

§. 16.

ulterius dividitur suppositio in communem et singularem. singularis est si supponit pro qua determinata res E.g. Petrus et hic homo. communis est usurpatio termini pro aliquo attributo utili, ut si dicis homo est animal.

§. 17.

suppositio communis quatrivatim dividitur: ~~nempe~~ ~~non~~ in distributivam collectivam disjunctivam et confusam.
suppositio distributiva est, si terminus communis usurpatur pro inferioribus singulatim acceptis E.g. omnis homo est animal, hy omnis homo supponit pro singulis individuis sub

hoc stentis. dicq sit ppoó affirmativa, ppponitr pe pticulā et, si sit negativa pe pticulam nec. integras tempe ppóes formando E.G. Petrus é áal, Paulus é áal.

Z 18.

hec suppoó pét considerari ut completa, sive si sumitr p singulis generum nempe dum individuis tum speciebus sub generis stentis in tota sua extensione ad inferiora. o.o. sicā ut ad oia individua et spées generis descensus fiat. v ut incompleta, nempe diem v suppoñit pe generibus singulorum, ut oé áal fuit in arcā Noe, id é oia genera et spées ñ vero oia individua v suppoñit pe inferioribus in sū accomodo sumendis ut ois hóo peccavit in Adamum, ubi excepta é utiq Mater divina, item coelū tegit oia nempe pter se ipsū.

Z 19.

Suppoó collativa é, si terms suppoñit pe inferioribus simul sumptis, ut óes Apostoli sunt pz. pariter descendendo collectivus fit pe Et in affirmativis, et pe nec in negativis. cum hac tn differentiā a suppoe distributiva ut ñ integris ppóibus sed terms in aliqua ppóe includentis applicentur, E.G. óes Apostoli sunt pz: bene dico: Paulus Andreas et ñ vero Petrus é pz. Paulus é pz.

Z 20.

Suppoó disjunctiva determinata ad ptiularis é acceptio pe dy pe inferioribus pe pticulam velenumerandis, ita ut ad unte v, plures sub illa disjunctiva ptit devenire, de quibus predicatū verificetr determinate inde et determinata dicitr, quatenus ex ptiulari tandem fit singularis. E.G. aliquis certis devenit ad ille quicunq, aliquis planeta é soli proximus, devenitr tandem ad Mercurium. descendendo in hac suppoe fit pe ptiula vel integras ppóes aut terros sincategoro. E.G. v labatur é proximus v Mars v Venus é proximus.

Z 21.

Suppoó confusa p: qua ñ disjuncta dicitr, é acceptio termi pe inferioribus pe ptiulam v enumerandis, ita ad nullū determinatū ptit devenire. E.G. si dico, aliquis oculus necessario é ad videndū. ñ possū determinare qui sit necessario, an A v B.

Status

Z 22.

Altera ppriefas termi é status, et est acceptio termi ut suppoñit pe aliqua determinata temporis differentia ut Petrus sera suppoñit pe presenti soli, hóo possibilis suppoñit pe statu possibilitatis inde ppóes suppoñit pe statu, si de futuro existit eo tempore, qd assignatur pe copula.

Ambiatio

Ambiatio é acceptio termi pe Z 23. plurib temporis differentiis suppoñitis pe alio tempore, qm pe copula significatur E.G. justus peccat justi videntur, nam Roma quasi ampliatur ad aliud tempus, ut faciat hunc sū qui fuit justus peccat.

Restrictio

274

Restrictio é coarctáo ppdicati, ne Sbtū in totā suā latitudine sumatur. E.g. hóo doctg honorat, Ly doctg restringit Sbtū, ne pōit in totā latitudine accipi.

Alienatio

275

Alienatio é translāo voris à ppria significāe ad impropria, pt leo pitus ꝛ m̄ é ~~translāo~~ usurpāo terni m̄ significāe translata, ut si dicimg vites lacrimantur. in terris alienatis ñ valet cōa, ab una ad aliam. E.g. ois hóo é ál, sed hic vir pictg é hóo, gò é ál.

Diminutio

276

Diminutig é additio alicuius terni, quo terng absolute prius supponens supponat sumendū p̄, ut Ethiops é albus sumendū de albedine.

Appellatio.

277

Appellāo é ppēe restrictionis, et é applicāo significati ꝓālis voris terni ad significatū alterius, ut Ariles é magnus ꝓ Plus, Ly magnus ñ tribuit ēti ráe statura sed ꝓ Plū.

Regula ad dignoscendi Sbti et ppdicati

278

Regula j. Sbtum ppōis utlis g̃ Sbtum é terng supremis habens sibi ppfixo sigñ ute negativum /j 63./ supponit distributive /j 27./

279

R. 2. Si Sbto tangm terno sumenti fit ppfixum alig signū ute affirmativum /j 62./ supponit m̄ distributive, si ppdicatū cuibis sub illa distributione stento spectat seorsum. collective vero /j 29./ si ōibg simul sumptis tm spectat.

280

R. 3. Si Sbto ppfixū sit alig signū ptiulare E.g. aliquis tm supponit disjunctive /j 30./ si ppdicatū alicui de ternate spectat, supponit confuse /j 29./ si nulli inferiorū de ternate spectat.

281

R. 4. in ppōe indefinita /j 45./ Sbtum supponit distributive in maā nearcā et impōibili, et Sbtlegitr ois nullus E.g. hóo é ál illegitr ois hóo é ál. hóo ñ é leo illegitr nullus hóo é leo.
Si vero sit in maā singulare Sbtū supponit disjunctive si ppdicatū eveniat ōibg inferioribg Sbti seorsum sumptis /j 30./ aut confuse, si ñ eveniat nisi ōibg simul sumptis E.g. hóo scribit.

282

R. 5 supposō ppdicati hic é, v. ep ppōe é affirmativa v. Negativa, si prime nunqm supponit utiliter sed semp ptiulariter, et ppōem de ternate sec disjunctive et ráo é qa v. facere pōt collectivū v. distributivū in utrogq pte cēt falsa ppōe, gò supponit ptiulariter de ternate et disjunctive. nā in hac ppōe ois hóo é ál si cēt pōg collectivo haberet hunc sēū, et hoc et illud et istud et ō si cēt distributivog haberet hunc sēū et hoc et illud et istud et ꝛ ~~si cēt~~ ꝛ gp iterum

é falsũ, qõ habet ſũ disjunctivũ, nempe qã deſcendi ꝓt ad aliqd
deſcendere vel ꝓpriatũ nempe ad al raõale.
Si verò ꝓpriatũ habeat suppoēm ꝛfusã et aliquis calamus é nearęs,
é nearęs, A. nearęus supponit ꝛfusę, dē nec videre nec deſcendere, ſed ſtricte,
si negatio ꝓpriatum ſit negativũ, tunc é suppoō distributiva ſ
oēs ingloriosos ꝛtentis &c. q. hoō ñ é ad, qõ nec hominem nec illud nec
aliud dal.

Thesis 6.

Suppositio determinata ñ coincidit cum ꝛfusã.

Nota, thesim hanc jam de se patere, solum ad acuenda ingenia, movent
dubia.
Obj. a parte. illa ñ sunt idem quae ex naã sua differunt, sed suppoō
determinata et ꝛfusa differunt ex naã sua, qõ ñ sunt idem. Pbr m.
indeterminata, cõtinet venire ad notiam certi ac determinati individui,
ã verò in ꝛfusã.
Obj. Si vtraq; ꝓpoō supponit disjunctive ñ differunt, sed vtraq; suppo-
nit disjunctive qõ ñ differunt. Pbr m. haec ꝓpoō aliquis hoō currit,
habitq; é interpretanda ꝛ iste ꝛ ille currit et haec aliquis calamus est
pariter resolvitur, ꝛ hic ꝛ iste calamus é nearęs ad scribendũ, qõ ñ differ-
unt. R. N. m. ꝓbaem D. ꝛ iste ꝛ iste ille currit, devenendo ad aliqd
determinatũ, sed falsa sequitur qui currat &c. ñ devenendo ad determinatũ, N.
ad alterã ꝓpoem jam ꝓt dispas, cum ñ deveniatur ad calamũ A. v. b.
Inst. 1. ai ñ haec ꝓpoō aliquis calamus é nearęs ad scribendũ supponit
disjunctive qõ. Pbr. ita ñ ꝓtũ scribere nisi ꝓ calamũ determinate
sumptũ, qõ devenitur ad aliqd determinatũ. R. N. Am. ꝓbatio cõsequ. D.
nulla ꝓpoō &c. manente eadem N. aliud é aliquis scribit, ubi exer-
citiũ notatur, et aliud calamus é nearęus manendo in pura possibilitate
sua exercitio, unde prior é suppoō determinata, posterior ꝛfusa.
Inst 2. nihil Deũ latere ꝓt, qõ multiplicis calamus sit nearęus. R. D. Am.
si sit in rerũ naã &c. si in deo implicet N. nam non calamus est sim ꝛfim-
gens ad scripturã, implicatur ut Deus neitem videat illud calami.
Inst 3. ñ solũ oculus ad calamus in ꝛfuso, sed determinatus oculus é
nearęus ad videndũ, licet ꝛtingenter videat et scribat, qõ ñ deus ꝓt
videre hanc neitem, sequenter devenire ad determinatũ calamũ.
R. D. M. ut fiat exercitiũ scripturę &c. ut sit merè possibilis N.
ad possibilem scripturã nullus determinatus calamus é nearęus, qõ ñ ñ ꝓt
determinatus videri.
Inst 4. ipsa ꝓpoō ꝛfusa verificatur in calamo, qõ fit determinata.
R. D. cons: in exercitio &c. in sua possibilitate N.
Inst 5. ipsa ꝓpoō ꝛfusa verificatur in calamo, qõ fit determinata R. D. cons.
in exercitio &c. in sua possibilitate N. si haec ꝓpoō aliquis calamus est
é sim ꝛfusa, ñ haec est ꝛfusa aliqua fides nearęa é ad videndũ, ai
hoc ñ, qõ. R. N. M. dispas é: qõ ꝓt devenire ad fidem determinatã quae
sit nearęa, ñ verò in calamo.

Thesis 7.

In ppoé affirmativa, si predicatu sit terng communis, suppo: ponit disjunctive et n refuse.

Z 34.

Pbr Thesis. Sit hæc ppoó omis hóó é aál, aál hic é predicatu, sed hoc predicatu supponit disjunctive qó vera é thesis. Pbr m. tunc supp: ponit disjunctive, hi pt devenire ad aliqd determatu. Z 20. jái in hac ppoé pt devenire ad aliqd determatu, qó supponit determate. Pbr. m. bene dico omis hóó é aál. Quidem tale nempe ráónale, et n aliud qó supponit determate.

Pbo. Si dico aliquis hóó é aál n possu devenire qna aál determate sit, qó é suppoó refusa. Pbr m. ideo n possu dicere calamg qé nequq já m calamg bé póet ée utilis ad scribendu, jái hæc sequela datur m in allata ppoó, qó supponit refuse. Pbr m. n pósu dicere é aál A, quia póet ée aál b. c. d. qó é suppoó refusa. X N. tm. p baóis N. m. alterius p baóis N. cóa, qd exime sit suppoó refusa, qa et de aliq n pt verificari, nā nos volumg illa ppóem ée determata, quia patitur aliqua designaem qna sit n vel aliud n póet ée, at in ppoé refusa nil potest possu determate.

Articulg 5.

De Ascensu et descensu terminorum.

Z 35.

Sæpe fit, ut dum terminus de aliqua re exprimitur hæc et alias applicare conemur, cumqó in ppoé n possimus loqui habeat. Z 15. gen: trale indagandu é ad quas res applicandu transire liceat, vel aliquis terng p illis rebus poét suppoonere. transitu iste fit r ascendendo a particularibus ad utlia r ab utlibus ad particularia. Z 16.

Hæc ascensus definitur: qd sit a singularibus sufficienter enumeratis ad utlia progressio. E.g. hic ignis é calidus, iste ignis é calidus, qó omis ignis é calidus.

Z 37.

Descensus vero é utlibus ad singularia progressio ut omis ignis é calidus qó et ignis A. b. c. d.

Z 38.

Si subiectum aliqd sub terno communi supponit distributive Z 17. distributive ascendere licet. E.g. bene dico ignis A. b. c. é calidus qó omis ignis é calidus. bene tm notandu et omia enumerentur infer: iora ut aliqd utile inferatur.

Z 39.

Si subiectum aliqd supponit collective, tunc collective ascendere licet ut omis Apostoli sunt 12. Omnes filii Israel sumus, ut inferatur 12 Z 40.

Si subiectum aliqd suppona t disjunctive tunc sunt tm aliqua inferiora r in unum tm ponendum, et jam licebit ad superius ascendere. E.g. Petrus et Paulus curritur, r Petrus r Paulus curritur. Petrus genuit, qa Paulus genuit.

241.

Si subtum aliq̃ supponit afuse tunc ab inferioribus ñ afuse positis licet ascendere, e.g. si hic equus & ille equus é neareus, gò aliquis é neareus. hic pariter oia singularia sunt censenda ut antecedens verũ sit. sam si unũ particulare ñ é t neareũ, & é t de ternatũ, jam ñ maneret ide fus, nempe aliquis equus é neareus.

242.

Descensus.

Si subtum supponit distributive tunc descensus valet, pariter distributive ñ tn nearcò oia singularia sunt enumeranda. e.g. bene infero oiũ ignis é calens, gò ignis & é calidus.

243.

Si subtũ supponit copulative tunc ñ inferiora oia in descensũ sunt ponenda e.g. oia elementa sunt 4. gò ignis, aer, aqua, terra sunt 4.

244.

Si subtum supponat disjunctive tunc recensenda sunt in descensũ oia particularia. nam si dico aliquis hóo currit, gò & ille currit & iste currit. tertium ám jtermittere, ut, hóo ñ é t vera, si ille tertig curreret.

245.

Si subtum supponat afuse, oia pariter inferiora é nt recensenda, si é n unũ é t de ternatũ, jam ñ foret suppóo afusa.

246.

Ipdicatũ cum supponat ordinatè disjunctive et de ternate, 232. ñ pariter gò nec descensũ, ja as et descensũ ñ ad plura. 236. ai hic de ternate ad unũ jam devenit gò. si dcto ppóo sit negativa, tunc jpdicatũ supponit semendũ ascensũ et descensũ, a nro 238.

Pars 2da Logicæ.

De judicio et propositione.

Articulus primus.

Quid sit Judicium et propositio?

per experiam ñ veng qd sing ca pacet uni idea jungere aliam et facere ideam applicatã seu afpositam. 45. jam alia re ñ opus é, quam alterã ideam de prima idea affirmare & negare, et erit judicium aliq̃ formatũ e.g. hoc ideam indicio, et ~~hoc~~ hoc idea colloris. jam hanc 2dã ideam ~~f~~ vertũ aliq̃. 109. de primã affirmo & nego, et habetur judicium, cujus fundamentũ é ipsa ppóo, quam judicio absolvis.

248.

ñ tn inde inferre licebit, judicium ée nil aliud qm idea idea juncta, nam é fm unicũ actũ idea de idea enunciant. adeoq̃ duæ ~~tm~~ duæ idea tm in se quasi naali considerantur, ai ipse actus judicantis considerat fr unicũ e.g. póũ cogitare hæc iris é colorata, quin judicium ferã. pariter ut ait Burgotig, póũ cogitare arenã maris sed pacet, ~~quin~~ quin judicium ferã ita se nec ne. seqpenter judicium é actus simplex supveniens et istas duas ideas affirmans ex ppige aliqua, seu separatæ, svenientia habitudinis in ñ repugnãt inter ea cpehensa.

249.

Inde judicium definitur qd sit aliqua mtis operatio qua unũ de alio & affirmamus & negamus, qd ut poimus perficere, requiritur sequentes conditiones. jac.:

ut sing duarum idearum cōg; ut nempe nobis innotescat, q̄ v affirmare v negare velimg. 2. ut habeatr mutua idearum convenientia v dissvenia. nam n̄ pt una de altera affirmari v negari, nisi scātr svenia et ppᵒ. 3. ut perita svenia illas v sjungat qq fit affirmando, v disjungat, qq fit negando.

250.

Nequit aūt idea ideae jungi, quin aliqua ppositio formetr, quae pin definit qq sit orāo /. 170. / ad experimentum humanae mentis judiciū exhibita, v ut aliās in scholis audit qq sit orāo, in quā unū de alio affirmando v negando immedte enuntiatr.

251.

Propoōgo slbet verbū /. 169. / noā /. 168. / quae sint judicatū Albtum. /. 270. / seu dua idea sbstituta /. 159. /

Thesis 4ta.

Judicium est simplex mentis actio non verò qddam ex pluribg ideis sposituum

252.

Pbr Assertū: si poīt eē idea sposita, quin adsit judicium, tum n̄ jam ssistit esseā judicij in ideis spositis /. 57. / āt poēm slbere spoītas ideas sine judicio /. 248. / gō.

Solvuntur Objectiones.

253.

Obj. 1. qd sponitr ex pluribg ideis ē spositū /. 43. / āt judiciū ex pluribg ideis sponitr, nempè ex ideis sbti attributi et copula, gō judiciū ē spoitū. R. D. m. [~~Ar~~] ōn actus eīn ūtis affirmantis v negantis sive ideas sjungentis aut dividentis ex ideis n̄ sponitr, āt tle est judiciū gō.

Inst 1. n̄ fit judiciū nisi ex ideis, gō judiciū sponitr ex ideis. R. D. Anl. judiciū n̄ fit nisi ex ideis prerequisitis, ut mens eas sponat v dividat C. ut ex iis judiciū sponatr N.

Inst 2. unaquaeqs res fit ex sua maā. V. g. statua de ligno, sed maā judicij sunt ideae gō judiciū fit ex ideis. R. D. m maā circa quā versatr judiciū C. ex quā sponitr N. actus gō judicij ē qdem occupatg ad sjungendas v separandas ideas, n̄ verò ex iis sponitr.

Obs 2. nullū judiciū fieri pt sine pceptiōe sbti attributi et copula gō judiciū n̄ ē qd simplex R. N. csā, qa judiciū tm dividit vel jungit, et n̄ ē ipsū aggregatum.

Inst 1. datr idea sposita /. 43. / gō et judiciū spositū. Pbr. csā, circa illud versatr judiciū qd p ideas ē spositū, gō si datr idea sposita, n̄ judiciū erit spositū. R. N. paritatem, qa res pt una cum suo modo aut accidentibg proponi, astra sic jēiuse ssideratr illectg et judicans et unum de altero enuntians.

Articulg 2.

De varietate propositiōis

254.

eis pro obst sbue eād mod ven qua s comparat. Ad ea aliqua fra ad determinand et pfeponenda illa mod ddt eo idea v sentolt v facultate dicunt dd x, verba v pollena afferre et hinc eina poivate frae et pari in pprie posit gluerori mea vera et rescht ppro fro feu eea yutas qlas et roo fruiticand.

Mora prow.

§ 35.

n. 1. us de qua n. potest fieri pro. g. ois res è mora pris. g. de oi
p. judicium fieri atque ad tribunal revocare unde sunt ora ⁊ è necessaria
⁊ glorgere ⁊ prop= omipotentia. ita pro. curia tolet respectus mora
eandem sibi vindicat ~~compat.~~ adeptat.

§ 36.

pro in mora positiva in ira cujus potestas ostiaro gerunt subto g. dus
influs hoc cal. cubus è quadratus in rodunio dnti.
in mora ghaganti in pro si potest per accidens gerunt subto 205:
ab nolo si sit pro affirmativa qd sed hypothetici existentia subti
hypothetica si stent in vera; nad si dia petere cuvit hypothetici existere alias
actualiter sti è completer unpro.

§ 37.

pro in mora positiva 1, si potest à necessario corretti subto si tu
competere ex qd debet mundus sit condendus. in mora impositiva 5:
si potest prorsus eruquet.

§ 38.

Necessitas è triplex metaphysica et moralis. 1. è si potest è de ira
et hoc et cal rode, et tles pres vocantur obrna veritati. 2. è ud
potest reaeliter è si se è conexio subto. ut ejus è mens. pro pro è tu
mortis certa ut cuius existit. fuit enim necessitas hec è triplex ita et
impossibilis ut pro loco dicemus.

raõe maõ ñ dividit, ppõõ in legitimam foãlem, et in negatoriã, foãlis é, si inter Sbtũ et ppdicatũ interedit vera diversitas, ut hõõ é aãl. negatoria é duplex, imo si idem ppdem v pp synonimũ dicit, ut ensis é gladius, pater é pater. quæ ppõõ inter, ridiculosas separata et innanes. 2dõ si fit de Sbto, ñ supponente id é si enuntiat aliqd de subto, de quo ñ pt supponi. ut si theologũ de rustico ppicas, si diuers ante dcty psequitr Eucharistiam.

foã propositionis

2 60.

plenerengs ppõem foãs, semp experieris, qd aliqd affirmes v neges, aliqs implicat et ppõõ aliqua affirmativa fiat negativa sine aliqua addi: tione ppietatis malignantis &c. si dno mensa é qua trata, sive sit latis, sive ñ sit, semp qratatũ de illã affirmo. jam verum illã sit res ipsa, qua mutata manet res, et variata tollitr p. 87.) sane affirmãõ et negatio ipsa ppõis dici debent.

2 61.

Quando vero ppõõ sit affirmativa, facile apparet nempe quo nil negatr de Sbto, sed aliqd attribuitr, at negativa é si aliqd tollitr de Sbto. bene tpé attendẽ nõ ad ppietatẽ q, hæc é in si solum affirmat ppdicatũ, ñ facit ppõem negativã sed infinitam tem, cuius si inserte ante copulam ponat ponatr, tunc é ñ negativa sed affirmativa et infinita p. 181.)

Qualitas ppõem.

Enuntiata ppõe statim quæritr 2 62. sit vera v falsa, qd idem é ac qua sit qlitas ppõis? vengs veritas et falsitas affirmata v negata ppõe statim separatr, tangm ppietas é assumenda p. 67.)

2 63.

Vera tunc dicitr ppõõ sit sit sformis obto, falsa si sit disformis p. 204) v quæ dicit illud ée qd é et illud ñ ée, qd ñ é, at falsa: quæ dicit illud ée qd ñ é, et illud ée qd ñ é.

Quantitas propõem.

2 64.

Sæpe in ppõe aliqua multa sperlectimur, sæpe de uno v altero ñ raro de ipsis individuis loquimur, v ñ indefinite aliqd de alio pnuntiamus, et pinde ppõõ fiat et lis v ptiularis v singularis v tandem indefinita.

2 65.

utlis é in qua casui recto Sbto ppigitr signũ utle, ut aãs hõõ cursit. ptiularis, si habeat ppfixũ signũ ptiularẽ aliquis, indefinita, si tantum Sbtũ é tang s manis sine signo utli, et hõõ natg de muliere, singularis si sumitr p de terminato individuo.

2 66.

Regula 1. si in utlis supponit distributive splete, hæc si utlis é vera in ptiularis é vera, si mapleté, tunc licet una vera sit altera vera ée ñ debet p. 218.

Regula 2. si ppõõ indefinita sit in maã nearã æquivalet ppõi nearæ aliqs supponit p oiby inferioribus entis distributive p. 217.)

Regula 3. si in maã strictiori æquivalet ptiulari p. 265.)

Regula 4 ppõõ singularis reduci debet ad utlem potius qm ptiularem, ptõ é qa jam sumitr secundũ totã suã extensiõem in qua ppie consistit utlitas sp. p. 218.) ñ eã pt latius extendi, qm autẽ extendatr.

Regula 5. Si ppóó úrlis ꝗ reacta, tlis erit ñ ptícularis alias adeo si illa vera é ñ hac erit vera.

Modus prædicandi

Z 67.

Cum in ppóe quávis pdicatū enuntiatur de Subto, necesse é explicare pó Dbeat ꝗ propriliter ꝗ aliqs pdicati inde ratione pdicatíois dividitur ppóó in di- et mitiera. illa é Si pdicatr ꝗ Dbet, hac Si pdicatr id ꝗ ñ Dbet. consetrain debita pdicáo si illud ꝗ latius ptt pdicatr, et illud ꝗ minus late ptt Subiectr

Z 68.

pro bona pdicáe sequentes regle ppriis notanda sunt.

Regula 1. quoqs obtū aliqs attingens primario tangmaliqs Abstratū seu Abtū, ita aliqs tnes, dicta atqs ita illud dicor quasi recta inducti et ꝗ de jmo respi- ciens, et ideo expimitr in casu recto, id ꝗ in pdicáo ꝗ casū rectū sufficiet rem ꝗ de stanten, si vero attingit aliqs alteti inexistens, illud in obliquo respiciet, et ideo tlis pdicáo in obliquo pmitr, id Si duo petrg é aal et petrg é albens albedinem.

Regula 2. seretū accidentale. 173. Secundū naálem suū significandi modū in recto importat Abtū et fóā accidentalem in obliquo E.g. albū in recto significat rem et in obliquo albedinē.

Regula 3. in seretg Abstráali. 173. creato náa ñ venit in regulo, nec illud ꝗ illa sonent, sed male duo petrg é humanitas, petrg é aálitas et. unde hóó ñ dicitr Deus náa, sed ꝗ positū sapiens ex Deo náa.

Regula 4. ñ dicitr de pluribus seretū, etsi fóā multiplicatr, si subtqs ñ fi- imul multiplicatr. E.g. petrg dicitr unus Sciens et ñ plures, etsi habeat ple- ures fiás.

Regula 5. sueta Abstráalia multiplicantr ad multiplicáem fóā et Abtis imul, aliqs Xtg é et plures hóes, ja fóā multiplicantr ñ fn Abtum. seu melius Dbet multiplicari simul psona et náa. inde ja sola divina náa psonaé in Xto, ñ dicitr plures ob duas naás.

Regula 6. denominás fit semp a illa ptg quæ é potior, sicut dum duo pon- dera ponderantur majus momentū valentiori incumbit. Abta tn, si una pars alteri mstingat, ꝗ tunc effectus sequatr ptem debiliorem.

Propositio Modalis.

Z 69.

Dividitr ulterius ppóó in ppóem de secundo et in ppóem de tertio adjacen- te, illa é, si duo petrg stteri, hac é Si duo petrg é stteri.

Propositio Modalis

Z 70.

Dividitr ppóó in absoluta et Modalem, illa é quæ ita pdicatū de Subto enuntiat, et modum quo enuntiat minime exprimat, hac ñ catte- gorica seu sine addito vocatr. E.g. petrg currit. ppóó vero modalis é, in qua similiter modus exprimitr quo aliqs pdicatū Subto sveniat.

Z 71.

hic modus quatupliciter exprimetur pt sveniantiam pdicati cum Subto. nempe ostendendo rem et impossibilitatem, stringentiam et possibilitatem sveniantiæ E.g. necesse é petrum currere, impossibile é petrū currere, stringens é petrū currere, possibile é petrū currere.

Z 72.

duo ꝗ in quávis ppóe modali sunt notanda modus et dictū: modus sunt illæ 4 voces necesse impossibile etc. vel quæ sub eis modo affirmant vocantr dictū E.g. in hác ppóe hóó necessó é aal, modus é Ly necesso, dictum é hóó é aal.

Z 73

affirmáo et negáo, veritas et falsitas ppoúm modalium attendi debet penes modum, et ñ penes dictum, ita ut si modus affirmetur v negetur, de dicto in ppoó sit modalis affirmativa v nega tiva. pariter vera é si dictum ita sit ut modus enuntiat, falsa si aliter sit qm explicat modus. ¶ Z 63. ¶ Z 64.

Z 74.

Quarto dividitur ppoó in simplice et ẹ pósita, illa é quæ in plures alias resolvi nequit, ut Deus é ópotens, quæ ppoó in ternos simplices ¶ 172. ¶ resolvitur, altera é quæ licet binos explexos ¶. N. ¶ ac pinxolubilis é in plures ppóes simplices, et ligẹ duplicis generis apposita v im — v explicite, implicita é si aliqua ptícula exclusiva v exceptiva v redpliativa v separativa addatur. E. g. Deus solus é ópotens. explicite apposita é in quá clare plures ptícula ponuntur ut una ppoó in plures póit resolvi. ~~Sextum~~ species 6 sunt ppóes appositæ explicite, nempe copulativa, disjunctiva, conditionalis, causalis relativa, discretiva.

Z 75.

Copulativa é quæ v pluribus subiis aut pdicatis gaudet ꝗ ptícula et v nec nexis. E. g. castor et pollux sunt duo sidera perpetuem ministratio huic spectant ppóes stringentes exercitiũ alicui in tempore existens aut denotant js actus. E. g. ñ póũ dicere petrus currit qm simul existéa petri affirmetur ¶ 254 aliqẹ in hanc ppóem resolvatur petrus existit et currit.

Z 76.

Regula é ut óes ptes sint vera si ppoó in maá stringenti sit vera, si nam si v castor v pollux é et sydus fausté, ppoó falsa é et ex integro.

Z 77.

disjunctiva é si membra ꝗ ptícula vel disolvantur invicem opulantur E. g. v vincere v mori verũ é.

Z 78.

Regula 1. é, ut tm alterutra vera sit, ꝗ fit pugnant inter se ppóes, Regula 2. é ut ñ admittatur medium, nam si tle dictum tam jam dijunctum é, ñ adée perfectam pugnã inter extremã disjuncta.

Z 79.

Si verò aliqua ppoó nec hoc nec oppositũ pditum libri vendicet vocatur neutra seu indifferens E. g. an eras sim ambulaturus, hodiè adhuc indifferens é, quà ex hypothesi nondũ me determinavi ad ambulandum. sive ñ an diis alicui sit bonus v malus et é disjunctio, se admittit medium indifferens.

Z 80.

Si itaqẹ aliqua ppoó disjunctiva ñ patiatur medium, debetur attendi an máa sub disjunctione ppósita, nearcò libri has ptes sub disjunctione ppositas vendicet ita ut si una ñ sit, nearcò sit altera, ut V. g. lux et tenebræ, tunc nearcò una erit ppoó vera et altera falsa.

Z 81.

Si verò subium in ppoé de se abstracta in utrogẹ pdicato ita ut unũ ñ magis ꝗ alterũ veniat, neutra dici debet, donec deinde superveniat aliqẹ ꝗ ppoém ex statu pentro ad statũ determinatũ deducat, et si accedat dicetur ꝗ eras sim ambulaturus.

Z 87.

propóo conditionalis é, in quá ppoé simplices spectantur ptícula si aut nisi v alterius similis poátis E. g. si magnetis situs fiat ꝗ aquatorem

mutantur illius poli. si cometa haberet eandem cum sole parallaxin, non posset esse ex mera terrestri. illa propositio quæ statuet utrique oriatur antecedens, altera consequens nominatur.

Z 83.

Ja propositionibus conditionalibus sufficit ad veritatem et invicem habent connexionem sive dem Tim: verum sit v. g. si supposito homo esse asinum, legitime infero quod habet aures oblongas.

Z 84.

Cor: ões propões neaica possunt resolvi in conditionales ob evidentem illarum connexionem E. g. homo est animal rationale, atqui in impossibilibus statim se prodit implicatio, dum dico homo est arbor. si est homo est arbor videsque nulla adsit connexio.

Z 85.

Causalis est cum partes habent propinquitatem v. g. licet expressus exprimatur unus aliquid sequatur. E. g. tot sunt ovulorum existentia non admittit in insectis corruptionem ex putri mera.

Z 86.

ad veritatem propositionum causalium non sufficit ut partes sint veræ, sed illud quod est causa debet in se habere eam saltem sufficientem, ut alterum sequi possit. E. g. licet nesciatur unde magnes se constanter ad polum vertat, tamen si tanquam hypothesis efficacia statuantur, quæ ex polo magnetis erumpant, habet ratio sufficiens et hoc phenomenon explicatur.

Z 87.

relativa est cum aliquam propinquam relativam partes concurrunt ut aliquid vera ubitudo exprimatur E. g. magnae arenae acinus est in ratione magnitudinis sub microscopio solari posito, id est veritas tantis magnitudinis. disretivae, si partes et propinquas adversantes copulantur, sed ferunt tamen E. g. innocentia premi sed supprimi non potest.

Z 88.

inter propões simpliciter propositas una est exclusiva, quæ judicatum ita attribuit subto, ut alia excludat, et propinquam solum tantum baxat, E. g. oculus inter sinus solum videt quod idem est, ac nec per auditum nec per olfactum video. hic bene nota, si sit affirmativa æquivalet propositioni universalitiva, si sit negativa æquivalet disjunctive.

Z 89.

Exceptiva est in qua partes sic concurrunt, ut tamen fiat aliqua exceptio circa inferiora sub subto comprehensa. E. g. omnis substantia est corporea excepta angelica. exprimitur per propinquam præter.

reduplicativa est si propinquam quatenus, quod, quia tale aliquid competunt ad significandam aliquam causam v. rationem, cur aliquid predicatum convenat subto. E. g. petrus quatenus est rex in amoribus aut a consiliis. hæc cum reduplicatio habet esse vera, ut et propositio sit vera.

Z 91.

Comparativa est si judicatum attribuitur subto sub certa aliqua relatione aut similitudine. E. g. nix adhuc est satis fixa nempe respectu alterius aquæ. difficilium nosse se ipsum.

Z 92.

ha propões opposita implicite dicunt expom, ut deja hendantur illarum propões. unde vocantur propões exponibiles. illæ cum propões in quas resolvuntur vocantur exponentes. sic una resolvitur ex /. Z 88./ Zea omnis substantia est corporea /. Z 89./ Zbia petrus est amicus quatenus est princeps. ita omnis aqua est minime fixa, sed fluxa, nix tamen est fixa. v. difficillima est omnium cognitio, sed difficilior sui ipsius.

Articulq 4
De oppositione propositionum.

293.

Cum ppóo poñt in quantitate ee uñlis v pticularis /: 2 61 :/ aut in eadem ee affirmativa v negativa /: 2 60 :/ oritur invicem pugna nempe inter uñlitatem et pticularitatem affirmaem et negatioem, ut pimo certis litteris uñlitatem affirmaem, pticularitatem et negatioem notarent, ita ut uñlis affirmativa sit A uñlis negativa notetur per E. pticularis affirmativa per J. pticularis negativa per O, juxta sequentes versus.

Asserit A, Negat E, sunt uñliter amba
Asserit J, Negat O, sunt pticulariter amba.

294.

hac pugna vocatur oppositio, quae cum v sit in quantitate circa uñlitatem v pticularitatem, aut in qlitate /: humilitr hic pro eadem :/ ideo in affirmaem et negatioem inde quadruplex est, nempe oppositio contradictoria contraria subcontraria et subalternata.

Oppositio contradictoria.

295.

Propóes contradictoria illae sunt, quae etsi idem habeant subtum et pdicatum, pugnant tamen in quantitate et qlitate, ut A et O. E et J. ois hóo e aal, aliquis hóo ñ e aal, nullus hóo e aal, aliquis hóo e aal. ubi notandum, qd debeat ee idem subtum et idem pdicatum semel affirmatum et semel negatum, nempe et neget 2da ppóo qd prima affirmat.

296.

Lex ppóum contradictoriarum e, qd una ñ poñt ee vera quin altera falsa sit, imo si una e nearee vera altera e nearee falsa, qa alias sequeretur, qd idem ee simul et ñ eet: si en stante qd nullus hóo currat, aliquis hóo currit illa ultima vera eet, sequeretur qd idem prior sit ppóo supponat existere cursus /: 256 :/ altera dicat ñ existit cursus, sequeretur idem existere et ñ existere /: 14 :/

297.

Cor: 1. unde sinit implicat dari media inter existere et ñ existere, sic et ñ dari media, quin si una ppóo vera sit, altera falsa ee debet.

298.

Cor: 2. altera itaq; ppóo tm debet negare quantum requiritur ad falsificandam priorem, nec plus videlicet nec minus. si en plus v minus negat, tunc amba poñt simul ee vera v falsa. hinc ñ sunt contradictoria ois hóo e docta, hic hóo ñ e docta, qa posterior plus negat, qm requiratur ad falsificandam priorem. sufficeret ern ut tm aliquis ñ ee docta hic si ille determinatus hóo sit docta ettamen poñt ee falsa, prior et 2da ppóo. idem dic si contrarietas sup ppóo v alia ppties pas termini, qa tunc jam ñ negatur, qd affirmatur, sequeretur nec e contradictio.

299.

propóes singulares cum aequivalent poñt uñlibus /: 2 66 :/ regula 4. poñt tum in quantitate tum in qlitate contradictorie opponi, ut nec simul vera

nec simul falsae é ppōnt. inde hae é stradictoria Petrg studet, Petrg ñ studet.

300.

vel ppōō modalis stradictorie opponatr requirit vl modum pugnent in modo, ñ in dicto /: 277 :/ inde si modum nego, quem in antecedenti affirmavi, vera datr stradictio modalis, ex. g. necesse é hōem currere, stingens lex ñ necesse é hōem currere, possibile é hōem currere, impossibile é hōem currere, ita vl ppōe demlitae ōis, impossible nulli, possible aliquis, possible ñ, aliquis ñ, secundū regla data /: 295 :/

301.

Inter ppositas copulativae /: 276 :/ tenc stradictorie opponentr, si singulis ptibus copulatis opponatr totidem disjunctae. nam ppōō copulativa aequivalet ppōi utli, cum agp multa collectim dicat, et disjunctiva ptibus lari, sunt go oppositio stradictoria vera é et, si ptibus lariis negat qd affirmat vlus ppōō /: 295. atqp disjunctio separat, qd collegit copulāo, et qd ex terminis, atqp in eo consistat affirmāo et negāo /: 248 :/ palam efficit, qd disjunctiva fieri stradictiōem copulativae.

302.

Propōi disjunctivae stradicit, qd copulativam, nam in stradictione debet praeponi negari, qd fuit affirmatū /: 278 :/ jam existere jam copulativa negat, qd affirmat disjunctiva, et disjunctiva negat vicissim, qd affirmat copulativa /: 301 :/ go vere stradicit etc.

303.

Propōi conditionali stradicit, si tollatr nexio, cum ēn stradictio existat ñ in gltē /: 296 :/ affirmāo vero fiat qd idem jungendo, negāo qd eam tollendo /: 247 :/ in stradictione ām tollatr nexio /: ex hjp. :/ evidens é, qd ppōi conditionali etc.

304.

Propōi causali stradicit, si negatr causalitas seu ratio sufficiens cur aliqd potius sit, qm ñ sit /: 6 :/ nam sic demtr, qd fuit junctū ex hjp. :/ in hoc ām consistit affirmāo et negāo /: 248 :/ qd idem é ac stradictio /: 295 :/ go ppōi causali etc.

305.

Propōi exponibili stradicit, qd disjunctiones. nam ppōō exponibilis é ppositio implicite /: 292 :/ adeoqp qd resolutiōem ppositionis ibi negatr qd fuit affirmatū /: ex hjp. :/ in quo consistit stradictio /: 295 :/ go evidens é, qd ppōi exponibili etc.

Thesis 9.

In stradictione, si una ppōō é vera, altera erit falsa. Sequitur etiam ppōō stradictoria simul é vera et falsa.

306.

Dbr: A parte: nequit idem simul é et existere, et ñ é et existere /: 144 :/ ñ hoc sequeretr, go in stradictorijs etc. Dbrm. in hac ppōe Petrg currit affirmatr existēa de cursū Petri /: 246 :/ et simul negaretr /: ex hjp. :/ go etc.

Solventur objectiones.

307.

Obj. 1. Ha duæ ppóes ois gallus é hóo, aliquis gallus ñ é hóo sunt veræ stradictoriæ ~~p 295~~ /295/ ali ha sunt simul veræ, cum Gallg gallinaceus ñ sit hóo go. D. N. Suppositu qd Litidem Obtum /295/ variatur qs Suppositio et oseqendo tenq alio sui Sumitur stra regulam /294/

Obj 2. ha duæ ppóes sunt veræ: óe aal fuit in arca Noe, aliqd aal ñ fuit in arca Noe, nempe tuus canis. item qis hóo cujuit in peccato originali, aliquis hóo ñ cujuit in peccato originali, utraqs tñ é vera ppóes stradictoria, sit Noe utramqs ptem vera R. quoad ima ppóem, qd negativa plus negat qm ad tollendam affirmaem requitur /298/ 2da ám ppóo é affirmativa et sumea: dq in sui accomodo /284/ et sic pecat stra priorem regulam.

Obj 3. nullus coecus videt aliquis coecus videt, ille nempe cui Xtus aperuit oculos sunt ppóes stradictoriæ et tñ veræ go. dx N. cóam, qa altera ppóo sumenda é in amplia: /222/ unde jam plus dicit qm ad tollendā affirmaem requitur, utpote qua supponit pstatu /271/

Obj 4. ha sunt stradictoriæ bé qd moritur é aal aliqd qd ñ moritur é ñ aal et tñ veræ sunt, go. dx N. suppositu cum altera ppóo ñ sit negativa /261/

Obj 5. Supposito si nullg hóo existeret ha ppóes ~~cent~~ stradictoriæ óis hóo cujuit, aliquis hóo ñ cujuit cent falsæ, amba idem, cum cent de Obto ñ supponente /259/ go ponunt ee simul falsa R. N. qd 2da ppóo sit falsa, ipsi opponitur vi stradictiois. sed é vera, eoqd tunc ñ existat cujus, nec hóo cujus regs /256/

Obj 6. si nemo tm hóo existeret et cujuit, tunc hæc ppóo cet falsa óis hóo cujuit, qa qis dicit plures, et hæc ñ cet falsa, aliquis hóo ñ cujuit, go. dx N. qd cet falsa, si cet sumenda ps statu /122/

Obj 7. óis equus rcalis é aal, aliquis equus rcalis ñ é aal sunt ppóes simul falsæ et tñ veræ stradictoriæ, dx N. qd ima ppóo sit falsa, nam resolvitur in conditionalem /282/

Obj 8. óis binarig Apostolorum é in coelo, aliquis binarig ñ é in coelo amba ppóes sunt falsæ go. D. N. ll. qa altera ñ negat, qd prima affimat, ima en supponit collative et altera distributive, cum sit binario.

Obj 9. óis Apostoli sunt in coelo, aliqui Apostoli ñ sunt in coelo utraqs ppóo é falsa. dx plus negari ps 2da, qm requiritur ad falsificandā ima, sufficit tñ ut unq ñ sit in coelo.

Obj 10. óis oculg é nearcg ad videndū, aliquis oculg ñ é acarcg ad videndū dx. qd variatur suppcóq qd ima ppóo supponat sfuse alterā distributive /stra ntū 296/

Oppositio contraria

308.

Oppositio straria datur inter duas ppóes utles idem Obtū et predicatū includentes, quarū una é affimativa, altera negativa E.g. óis aqua regia solvit aurū, nulla aqua regia solvit aurū.

309.

Adeoqs ppóo negativa straria plus negat, qm ad falsificandā priorem requitur, cum sufficiat hæc aliqua aqua reg.

310.

Cor: 7. sequitur ulterius dari medium inter ppóes strarias E. p. óis hóo currit, nelly hóo currit, ademptis p medio hanc, aliquis hóo currit /: 297.:/

311.

Lex 1ma é, qd ppóes strarias ñ póint simul é vera, cum sequeretur idem ée et ñ ée, existere et ñ existere, nempe hac ppóo óis hóo currit affirmaret existerã currere, et hac nelly hóo currit negaret existerã currere, sequeretur si utraq ée vera daretur currere et ñ currere /: 265.:/

312.

Lex 2da in máá stringente póunt ée simul fala, nam in ppóe affirmatr existerã currere p oibus, in altera negatr p oibus adeoq plus negat qm ad falsitem prioris sequitur /: 298.:/ sequeretur ñ sunt stradictoria, adeoq datr medium. id vero medium erit affirmatione et negatione et ptiulare /: ex hjp.:/ quodem falsificat utlem affirmativam /: 293.:/ quam negativam. quæ qm alicui tertio ñ deveniunt ñ deveniunt inter se /: nto 20.:/ quamba póunt ée falsa, seu falsificata a ppóe media.

313.

Lex 3tia in máá nearéã una é nearéo vera, altera nearéo falsa, demonstratr. si datr æquivaleã ppói stradictoria, tunc una é vera altera falsa /: 296.:/ ai hoc é qo. Ptr m. tunc datr æquivaleã si ppóo ptiularis in máá nearéã aqp valet ac ppóo utlis. ai hoc é, qo. Ptr m. si éo utlis in máá nearéã vera é, in ptiularis erit vera ob evidentem stexionem /: 266.:/ regulã 5.:/

Oppositio Propositionum Substraria.

314.

oppóo ppóũ substraria é inter duas ptiulares, quarũ una é affirmativa altera negativa, ut aliquis hóo currit, aliquis ñ currit.

315.

Lex 1. substraria ñ póunt ée simul falsæ quamvis fuerit máá, nam sequeretur qd idem ée et ñ ée, nempe existerã currere et ñ existerã

316.

Lex 2. póunt tn in máá stringenti ée vera, nam qa stingens idem é ac qd aliudeas, qd jtt aliqd uni inée, quim adsit alteri, ut ptt ex dictis.

317.

Lex 3. in máá nearéã una vera é, et altera falsa, nam qd uni ptiulari nearéo sveait, id ñ alteri ejusdem speciei individuo nearéo sveait, nam neitas idem é ac especã /: 57.:/ jam vero quæ especialiter spectant facit et vestit jo si simul ñ ée especã res ñ ée.

Oppositio Subalterna.

318.

hæc oppóo datr in ter inter duas ppóes quarũ una é utlis, altera ptiularis utraq tn é affirmativa negativa, adeoq sola pugna in quantite ñ qlite /: 264.:/ ut óis solus sisipit in aere tremulo, aliquis solus assistit in aere tremulo, óis auris habet helicem, foveam, meatũ, tympanũ, malleũ, funiculũ in cutem, stapedem, canaliculos semicirculares, tubã Eustachij, et conchã unã cum nervo acustico, aliqua auris hæc habet qd idem óis hóo é aál, aliquis hóo é aál, ubi semp utlis subalternans,

ptícularis subalternata nominatur.

319.

Lex j. si subalternans é vera, tunc ñ in ói máá subalternatá é vera /: 266.:/

320.

Lex 2. in máá singulari subalternans pót é falsa, quin subalternata sit falsa. E.g. qd aliquis, currat, pót é verũ, quin ói hóo currat. ráó é eadem ac antea.

321.

Lex 3. subalternata sequitur subiícem subalternantis, id é, si hæc sit vera, ñ illa, si falsa ñ illa falsa erit; illegi si fuerit máá nearéá, nam vrlió stinet ptículatem, et quæ illi nearés spectant, ñ huic /266.:/

Thesis jo

Eadem ppóó mentalis potest de verá transire in falsam.

322.

Nota j. veritatem aliam é essentiam quæ semper qualibet res in se vera é, quatenus tum é ñ simul ñ é, et hæc veritas é transcendentalis rei cuiuvis ex sua náá spectans inseparabiliter. alia é veritas in repræsentando, qdo se obtũ sforme é, meo judicio qd vero secundũ repræsentaem, hæc veritas pót se tenet ex pte illius vera trscendalis, ut verio se tenet ex pte obti é o perfectiva, scipit illius idea tangũ aliqd resultans inter illum et obtũ debite perceptum, et hæc veritas indicantiis et separabilis ideo dicitur, jà sæpe mutatur, dum nostrũ judicium ñ erit sforme obto.

Nota 2. falsitem é tm oppositam pdicantiis veritati; ità et nil aliud est falsitas, qm relatio deformitatis obti ad nostrũ judicium.

Nota 3. moveri hic quæstiõem, an aliqua ppóó mentalis seu in mente seqla curans quibusdam temporis intervallis pót de verá in falsã transire E.g. sicpio in mente Petrg currit jo m pergo insistere eadem ppói sepito supposito qd dum mcipio hanc ppóem mente sicpere Petrg currat, pteo: dimg, qd eadem de verá transeat in falsã, si Petrg a cursũ desierat.

Obr. 1. Secundũ: Veritas ppóis é, si adsit sformitas ppóis cum obto /263.:/ ai supposito ñ cursú et stante, ppóe de cursú, ñ Petro sformitas /256.:/ go ñ adest veritas. Subsumo: ai prius habebatur veritas, post modũ ea ñ ñ Petro, qd idem é ac mutati ut pett externus, go vera mutatur ppóó de vera verá in falsã.

Solvuntur objectiones

Obj j. cum duo Petrg currit v. facit sũ disjunctivũ /220.:/ ráó temporis v. facit sũ copulativum /219.:/ neutrũ pót dici, go ñ pót eadem ppóó esse

Obr. m. si denotat aliqd determinatũ tempus /220.:/ ái di significat determinatũ tempus tunc ppóó illo tempore semp manet vera ppóó et é thesis de Spirito ñ supponente /259.:/ go ñ pót transire in falsam, si faciat sũ copulativũ, et go semp é falsa ppóó dum ñ minus, hanc qm illa temporis differtiam includat /219.:/ Nz. qd abstrahata ab ói tempo: poris differtia, nihilo diuat nisi simpliciter cursũ, qui si verificatur hoc tempore facit ppóem veram, si ñ, facit falsã.

Instj. ái Obr. significare tempus determinatũ, go semp erit vera Obr. ti: ó verbũ significat tempus in quo actio fit, sed illud tempo é determinatũ

ja ipsens ja habet sũ disjunctiõ. Dx N. Ata. ipbadis M. D. pluribus
in temporibus differentis applicabile C. uni tempori differeã N.
Jast 2. hac ipsõ Petrus currit supponit ip hãc temporis differeã ja ipsa
tempo manet vera ipsõ sequenter ñ transit in falsã. Dx 2. cõens, ja ip
illã manet vera si supponatur qd de ternate hanc temporis differeãm
significet C. si plures N.
Jast 3. hac ipsõ Petrus currit Abt supponere ip tempore ipsenti, sed hoc
tempus ternatum ja supponit ip tempore determinato. Abr m. tempus en ipsens
e determinatu ja supponit ip tempore determinato. Dx D. m. e determinatu ut mul applica:
tu ja differt a ipsenti et ita ut Dx D. m. e determinatu ut mul applica:
bile pluribus C. non applicabile N. Jast. 4.
Jast 4. variata ipsrietate variatur essea C. g. si hoc ñ est risibilis ñ amplius
est risibilis, cum ipsrietas inedte sbeadex essea et soli veniat p. 68.
sed veritas e ipsrietas p. 267. ja variatur ipsa ipsõ. Dx 2. Mon. veritas e ipsrie:
tas disjunctive e determinate Dx 6. ipso modo N. 2do x tertio C. p. 87.
Jast 5. variato objecto variatur visio, variato loco variatur auditio, ja va:
riate ñ veritate x obtio variatur ipsõ. Dx N. coam. ja tm sequitur qd veri:
tas varietur, qd ultra sequitur. Dispas am e, ja. cum visio sit radij ut
e moveas retinam, atq; alio radio seu novo obtio noviter moveatur re:
tina, ñ visio mutatur ut qd ex terminis, nempe novo motu fit nova
motio, ja et mutão, sic a pari cum audire sit tactus in nervo acustico
et tactu aeris excitetur, ñ mtũ e novũ sonũ ex noto novo motu fieri.
ñ sic dependet ipsõis essea ab obtio, cum ñ veritas seu aformitas, sed
affirmão et negão sit essea ipsõis p. 260.
Dpo 2. judicium ferre sine obtu repsentatur, sed obtu se repsentat semp
ubi e ja mens in false, sed si false ñ repsentatur tunc nec judicium falsũ
erit. sed judicium e ipsa ipsõ, ja ñ fit falsa. Dx 2. M. si velit mens ipsõis
obtio aformare judicium C. si ñ velit N. een in libertate nea x judicium suspen:
dere, x judicium simistrum ferre, sicut mentiri cupiens e libertate relictũ.
Jast 3. si ipsõ poet de vera fieri falsa, tunc ñ decretũ Dei poet fieri falsũ,
ai per mysteriosũ e decreto infallibili ja. Abr. M. decretũ Dei e secundum quod
et limitat rem judicandam, ja si ipsõ fieret falsa ñ decretũ Dei falsifi:
caretur. Dx N. ipbadis M. D. et ñ effectus stimulatis adscribitur caa vel N.
stimulati tm C. sicut sicut male dicetur deg bibens ja me juvat,
ludens ja manũ auxiliatur, sicut sic res se habet. deinde manet verum
decretũ meũ e qia agitante et ipsõem in mente versante, qd am cotũ
fiat ñ amplius aforme, ñ e decreto sed libertati intentis adscribendũ,
sicut sicut deg me juvet loquentem mendacia, male sic mendax diceretur,
cum instar hypothesis assumi debeat nullũ effectũ caa stimulatis caa
vel adscribi.

Articulus 5

De equipollentia et versione propõũ.

3 27.

experia ptt qd additione stimulo ñ una, ipsõ alteri opposita
eundem sũ habeat ac illa prior C. g. aliquis hõo e doctus ñ nullus hõo
e doctus. adeoq; equipollea e reductio ipsõis ad eundem sũ, quem
opposita denet. ieqs fit ip varia disposõ stimulo ñ just ctio ordine

ad Objectū jungitur

325.

Sint duæ ppóes stradictoriæ óis hóo currit, aliquis hóo ñ currit, datur ppos equivalens, si Obto jma ppóis ptícula ñ anteponatur E.g. ñ óis hóo currit, aliquis hóo ñ currit

326.

Sint duæ ppóes straria óis hóo currit nullg hóo currit, ha duæ reducuntur ad eaū ppóem si ñ postponatur Obto E.g. óis ñ hóo currit, nullg hóo currit.

327.

Sint duæ ppóes subalternæ reducuntur sīl ptícula ñ Obto ante et post ponatur E.g. ñ óis hóo currit, aliquis hóo currit.

328.

Sint duæ ppóes Obstrariæ quæ reducuntur p aliqua expóem E.g. abquis hóo currit, aliquis hóo ñ currit sic exponitur aliqs currens ñ é hóo, aliquis hóo ñ currit. hæc tn reductio cum ñ eandem prorsus pōt facial ñ é ppria. alterna totū æquipolentiæ negotiū his duobg ~~verbis~~ versibg stinetur:

pra ptia lic post stra pra postqp subalter.
in substrarip verba locanda aliter.

329.

et adhuc melius patebit qōd ppóes variè torqueri et tum, pōnt, ñ examinatur qōd ppdicatū aliqd in Obtū verti pōit et vicissim, ita ut versio hic ñ aliud sibi vult, nisi Obti in ppdicatū et vicissim facta mutatio, ex qua apparebit, quoniam aliqd ppdicatū pōit attribuī Obto. Deinde observari qd solum quantitas qōd fieri pōt manente eadem qualitate, licet aliqdo quantitas varietur.

330.

primò pōt aliqua ppóo ita verti, et simpliciter ex ppdicato fiat subtū et ex Obto ppdicatū sine mutatē qlitis o quantitis, ut óe áal é hóo, óis hóo é áal, et hæc versio simplex dicitur.

331.

secundò pōt aliqua ppóo verti ut maneat idem qlitas at ñ quantitas ita ut vrlē fiat ptícularis ut óis hóo é áal jo aliqs áll é hóo. et hæc versio vocatur p accidens.

332.

tertiò si ppdicatū ita vertatur in Obtū maneat qlitē et quantitē ut p additiōem ptícula ñ ita eadem veritas eluceat, ut ex finitis fiant termini infiniti E.g. óis hóo é raóalis jo óe ñ raóale é ñ hóo, et hæc versio p ettapositiōem vocatur qd tn ñ ppriē dicit idem ac ppóo versa, ñ é reflexiva. cum ego differant illæ ppóes versæ a verterib ac terminis finitis ab infinito é hóo jo é ñ mensa.

Integra oeconomia versionis his versibg stinetur: Simpliciter feci vertitur Eva p accidens, at O p stragpóem, sic fit versio tota. ubi vocales ppóes indicant secundum [p. 293]

333.

vrlē affirmativa p accidens pōt verti ac p stragpóem ut ríffirmatur p Eva et ~~Obto~~ E.g. óis hóo é áal jo aliqs áal é hóo. ráo é.

qd judicatu suppomit disjunctive in jma ppóe (220) qo jam jma stiect
2 dr. p stapóem vero altera ppóo sic debet inferri qo aliq n aal é n hóo
qua in mspria é (332)

334.

vlis negativa in feci et Eva sverti pt simpliciter et p accidens qre
E.g. nullg hóo é lapis, nullg lapis é hóo, aliquis lapis n é hóo. tóo é, qa
in prima ppóe supponit lapis distributive (217) qo debet eandem
suppóem et 2 ceptenter n é legitima sversio, cum distributio inferior bg
aliqd sperat (242 et 238)

335.

pticularis affirmativa sverti pt simpliciter ut aliquis hóo é aal, qo aliq
aal é hóo, et significatur p fuit.

336.

pticularis negativa p stapóem et significatur p asto: ut aliquis hóo
n é lapis qo aliquis n lapis n é n hóo

337.

et legitime sunt ejusmodi sversiones observanda sunt sequentes regulae.
1. ut totu subu et pdicatu transmutetur.
2. ut sumantur in eadem suppóe, et sic ligue terminorum pprietes maneant
in strag ppóe.
3. si sit ppóo n bens explicite subu v pdicatu, nempe si sit ppóo de
secundo adjacente (269) tunc prius explicite poni debet, et mutari
in ppóem de tertio adjacente E.g. aliquis hóo currit, aliq currens n
é hóo, óis hóo libenter bibit vinu qo aliq libenter vinu bibens á hóo.
4. si sit casus obliquus qo pariter debet fieri expóo E.g. mus é in fornace
qo aliq existens in fornace é mus.
5. si sit participium fiteri temporis, E.g. aliquis juvenis erit senex, sversio
qo aliquis fuitq senex é juvenis, tempe prius exponi debet pti in
pticipium.

Articulus 6.

De evidéa, certitudine, pbabilite et dubio propositionis.

338.

dantur quaedam res quae abs ulla difficulte taliter cadunt v subcadunt, v
aliae illis pspicuitate, ut illarum veritas nulla reprehensione clari pótit,
sed ultro statim appareant. E.g. si dico idem é ac n éó n pt, totu é majus
sua pte, ~~tingia~~ illico ex tum hi termini adeunt veritas ppóis pts, et talis
ppóo dicitur p se nota, ut pindé ppóo p se nota definiatur, qd sit vera, cujus
veritas ipsa statim terminorum perceptione innotescit.

339.

ipsa ám talis perceptio nascens ignotis pdicati cum subto evidéa vocatur, ita
et evidens alicujus rei tunc dicatur, si pspicua nasceti nexu pdicati cum
subto, ipsa vero sznexio é evidéa, et ppóo illam evidéa sortiens dicitur
evidens.

340

pt ám talis evidéa v statim ex datis innotescere ut fit in ppóe p se nota
et tunc dicitur evidéa innata v pt ex aliquibus ppijs et veritatibus ita deduci,
ut tandem fiat resolutio ad aliqd ~~mani~~ innatu ppiu et dicitur evidéa mediata.
si jmo modo aliqd é evidens vocatur ppiu sive axioma, dum nempe aliqd
p se notu é subto enuntiatur, si vero aliqd secundu jma ppria é faciendum
tunc postulatu vocatur E.g. ex quovis puncto pt fieri circulu.

illa quæ immediate et deductive sunt evidenta, semper debent poste resolvi ad alia quæ per se nota, sunt ea quæ notitia res quæ modi dicendi per se vocantur.

341.

Imo modus dicendi per se è imo, si predicatum est ipsa tota essentia subti ut hoc è aal. 2do si sit pars essentiæ, et sic hoc è aal. 3tio si sit predicatum transcendens spectans negatio ei inferiori /: 179. /: 4to si aliqui essentialiter negatur, ut hoc non è brutum.

342.

Sevendo modi dicendi per se è, si predicatur aliqui tanqm propriatas /: 67. /

343.

tertio è, si predicatur re existentia x per se standeo ut substantia v inherentia ut accidente.

344.

4to modus è, si effectus necessario sequitur è cum causa E. g. ut intelligit, voluntas vult, hæc omnia habent resolutionem usque ad primum principium /: 204. /

Certitudo

345.

Si quis ita certus habeam, ut de ea v minime hæream certus diuor. quæ certitudo è triplex imo ex parte obti si propono quandam veritatem habeat nexum inter subm et predicatum ut dubio non sit locus. 2do ex parte subti seu illius qui certitudinem habet de re et hæc è firma adhæsio alicujus propois, 3tio ex parte medij si res aliqua probetur per tale medium qd sit capax ad aliqd evincendum

346.

non tn certitudo cum evidentia stendi debet. nam evidens illud dicitur, qd v innotescit ex ternis per se notis ex clara cognitione principiati cum subto ad certitudo, pt è sine tli notitia sicut E. g. mihi certissimum è Christum è in sacra hostia, p tn hoc evidens è sita ut p illo omis evidenta sit certitudo, non esta tli rerum differentia et evidentia sit certitudo quædam clara et fides alias certissima, maneat tn obscura.

347.

in hoc tn verum sit certitudo et evidentia, qd verum sit diuersa gliter aliqd est evidens, tliter et certum è, ita ut eandem divisionem pa patiatur evidentia qm patitur certitudo.

349.

tripliciter aliqd pt ee certum v ita ut ejus contrarium impugnare videatur ut E. g. misteria fidei, propos per se nota, modi dicendi per se et hæc certitudo vocatur certitudo Mathematica, deinde vero si hæc ipsa principia nexio principiati cum subto clare inspiciatur vocatur evidentia Metaphysica

350.

si vero aliqd sit ita certum, ut ejus contrarium non correspondeat nata legibus, sed solum extraordinarie per vires superna abs fieri potest, vocatur physice certum, E. g. qd luna sit eclipsatia, si dicetur in conventum bra terrestris interuat, licet forte deg rem aliter potest fuerit. inq pariter, p hysice evidens vocamus.

351.

si contrarium potest non nealiter fieri, ita tn non contingere solet modo opposito tunc tum de tli re mr certus, si nemo de rei veritate prudenter dubitare non potest spectato omnium more judicio hominum et consuetudine jam mutata introducta, sic mr certum è me hodie sanum suspicatum in cras futurum, et hoc non vocatur mr evidens.

Probabilitas

353.

cum multa res sint quæ aliter ac hic mentis aciem fugiant, utq; dici
deat ñdum certũ sint, sed stent ráes me videntes variabiles ex ꝗ tra
pte hinc illis, ppóo ꝗ ejusmodi ráes, ꝗ basta vocatr pbilis, et é media inter
ignorãã et certitudinẽ, quæ quo magis ab ignorãã discedit, eo magis
accedit ad certitudinem.

354.

hæ vero ráes ga ꝓ ponunt cé ex ngã rei petita ꝓ tũ ab auctoritte dicentis
ideo distinguitr pblitas in in- et extinseca, ida et inseca pblitas sit
si ex ráe et ex sea si ex auctoritte pbetr.

Dubiũ

355.

si vero ex utrãq; pte adsint ráes æque pares, ejusdem momenti ac pon-
deris, hinc dicitr ꝓ ppóo dubia ꝓ hæc ab utra pas ppóos dubia, dicitr
ñ fluctuans ac quasi in æquilibrio posita, ita ut dubiũ sit suspensio
mentis circa utram vis contradictoris pte ꝓ ex defectũ ráonũ ꝓ ex
cauẽ æqli pondere.

Pars tertia Logicæ

De Ratiocinatiõe seu Discursũ.

Caput I.

Quid sit Ratiocinãõ, argumentãõ, discursus,
et quæ ppria ejusdem.

Articulus I.

De Ratiocinatiõe, argumentatiõe et Discursũ.

356.

si ideam ex obto tibi ppósito sumpsisti hiusq; addideris aliam affirmando
ꝓ negando, vera foãbis, ppóem, ga tã stingit et tertia quædam tibi generatr
idea dum aliqd quasi sua sponte ex judicio jam facto fluere animadvertis.
ꝗ ideam sscetas, novũ judiciũ hujusmodi ppositã cauntias ex priori ꝓdnet deducta
e.g. vides itidem in arcus forma à naã elaborata, coloribusq; speciosissime
distinctã, habes ideam intersectiõã coloris, ita ut inter as Rainbow ꝓ colo-
ribq illustratq é iris, go hic arcus qui habet hos colores é iris: cum hæc ulti-
ma judicia ex aliqua ráocinae seu discursũ ex priori cruitr judicio, ut pinde
ꝗ ráocinium hic aliud ñ veling, nisi judicium priori judicio sformiter deducta
et ad aliã rem ignotã applicatũ, ignotam dico, ga primũ innotescit ꝗ facta
applicatem judicij prioris, ut pinde absistat definitio: ꝗ argumentãõ sit
oraõ illativa unius ex alio, seu ꝓgressio ab una veritte ad aliã ob nexi-
onem quã una veritas habet cum aliã.

356 b.

possũ ám ejusmodi judiciũ ꝓ ꝗ sola mentis interna illaem ferre aut in
septis verbis in apicium ꝓducere, si hoc ultimũ sit argumentãõ vocatr
syllogismus ráocinium dicitr, quatũ quasi nomen summe discursus audit.

357.

tia ꝗ experiam suscitare discenti ad ejusmodi ráocinium tres coens: et coã.
illud primũ judiciũ ex ideis spinctis sumptũ vocatr Antecedens, illud ꝗ
ob parietem aliqua ráois deducit é coens, vis vero illativa aut ipsa
ob parietem aliqua ráois deducit é coens, vis vero illativa aut ipsa
essentia ꝗ dy go denotata é sequentia. e.g. ois auris habet meatum he-
licis et foveam, sed hæc cartilago é auris go habet meatũ et hæc fovea
ipsa ppóes sunt judicia Antecedentis, tertia é judiciũ sequentis ipsa

vero eis ut tle ẜtiũ judiciũ deducatur et ñ aliud ẽ cóa, quę ñ adeo si ponere, jo aeris habet labyrinthũ, quippe obscurũ verũ ẽ et cóens, ñ tñ ẽt sequentia ex vi tlis judicij profluens.

359.

hac pmde cóa pt ẽ ẜ poalis ẜ objectiva aut rae maa maalis: tunc ẽ poalis si vi verborum judicij et facti antecedentis fluit E.g. óis mater diligit filiũ sed Martha ẽ mater jo diligit filiũ. hac cóa bona ẽ fr, ja vere fluit ex tali judicij, maaliter vero ñ ẽ bona ja licet sumenter id stingat ẜ tñ in pticulari id semp svenit, sed ẽ sumenda in sũ anomodo. maaliter peto bona ẽ, quat si vi maa detur tlis ẜnexio E.g. óis hóo ẽ substaa stans Ore et mente, sed petro ẽ hóo, jo ẽ substaa gaudens mente et Ore.

360.

inde cóens dicitur verũ ẜ falsũ ad cóa bona ẜ mala ráo ẽ, ja hac solum pt pensare sta regulas, et cóens attenditur pũt ẽ aforme et diforme p. 232. cóens pt ẽ verũ et cóa mala E.g. Ktg ẽ Deg jo baculus stat in angulo, cóens vera ẽ sed ñ ẽ bona cóa, esta cóa pt ẽ bona et cóens falsum E.g. óis mater diligit filiũ jo et Martha diligit filios, cóens ẽ falsũ, sed bona cóa.

361.

Ad faciliorẽ ám fiandã ráocinaẽm aud tle judiciũ mediatũ seu deductum ñ ẽ oppiam optimus ẜtiũ rae m seu mediũ afferre, quare aliq judicatũ stto primus id tunc tua sci ẽ applicandũ quã inferre meditatis, et ẽ ebis absolutam suis numeris argumentaẽm, id optime fiet si statim obti defiõem ẜsideres E.g. si óis stat p petro sit hóo, sume statim definitũ, p sit ral rgonale et hebis sylmte E.g. óis hóo ẽ aal ráonale, sed petro et hóo go. cæterum ẽ priori regula sequentia exempla deserviant ferrũ candens ñ ẽ nude tangendũ ja urit, cuc qm sponte fluat, imũ et ẜ duo judiciũ seu antecedens. p qui tangendũ ñ ẽ sed hoc ferrũ candens urit, jo tangendũ ñ ẽ. ai tlis ráo et est ipsũ medium, quo mediante ferrũ judiciũ ex uno ẜ duobus deduo.

362.

Non vero necesse ẽ ut semp duo sint judicia, sed unũ sufficit ut legitime aliam inferres, sic sufficiet hoc ferrũ candens urit jo tangendũ ñ ẽ, id pt consilio ipsius rabis et luminis naalis.

Articulus 2.
De ppijs argumentationis

363.

Ne vero ista ráocinia coece et sine ratione fiant, ppria quadã exigitata sunt ad quorũ eodem oia ráocinia et ẽnt stabilienda, quibus si aforme sit argumentaõ ẽ vera et legitima ẽ tenenda, si vero jo studeat, ẽ falsa et reptanda, imũ ẽ sylmo affirmativo seu si cóens sit ẽ ssõ affirmativa: quamvis sint eadem uni tertio sunt eadem inter se p. 20. ẽ illud tertiũ illicite medit in quo sveniant p. 360. si duo in hoc medio sveniant, tunc esta ẽ unũ de altero ex his duobus affirmari posse E.g. óis hóo ẽ aal petro et hóo go. Sed ja hóo et petro in hoc sveniunt, p tm hóo qm petro sit aal tenetur hóem de petro qm de hac petrũ judico.

364.

Si vero argumentaõ sit negativa, nempe si cóens ẽ negativũ, tunc huic oppositũ ẽ ẜpiũ valet: nempe quę ñ sunt eadem uni tertio nec sunt eadem inter se, ex quę excludunt in tertio se excludunt inter se E.g. oe rugibile ẽ aal irraale, petro ñ ẽ rugibilis jo ñ ẽ aal irraale.

ja Petrus cum irrationali animali ñ venit in rugibilitate sed à rugitu exhibitus, ideo nec inter se venit Petrus et hal rugibile.

Cot: vides jo qd optimus modus argumentandi lit si penes tle propriu fortis discursus et evidenter ñ in primo v 2do casu seluas, dum nempe ob convenientiam quam habent poterat in primo cau habitudinem manifestare, tum et repugnantia et antipathia in 2do casu ostendere, ibi et affirmetur hic et negetur.

Secundu

365.

propriu syllogis negativae affirmativae dictu de oi, seu put auctores omni calamo explicant qd affirmatur de termino alli, secundu totam suam extensiem sumpto in suo distributivo supleto, in superiori in inferioribus, aliqd de illis judicari put. ja nempe saepe medium e assumetur et aliquo ut a generico et omni judicato: 4j. qd dem Dialectica applicandu lit. habent adee judicia, tum utilitatem ñ particulari illi periato videre ostendentia e.g. dum hypothetica volunt probare dam et constituere aliqua tertia entitem separata assumunt hanc demonstraem dis cata habet effectu distinctum dis dam et sunt cata, jo habent effectu distinctu, vides qd syllog bene situdat ñ pro propio, qd ea de causis ut sic dicitur, dicat ñ habet svenire de causis in particulari

Cot: inde ut tle propriu locu habeat,

366.

tent adee tres propes sex 3 judicia 1. generica, qd hic inferiora sunt et supponat distributive 1. 2. j 7. 2du singulare, cui hoc judicatu generiu applicetur, seu qd ostendat tle singulare sub genere sub genetico, stile vero habet affirmare et seluere, qd tliter se habeat ista svenientia.

367.

argumtae vero negativa huic oppositu propriu tenetur, nempe dictu de nullo de qdqd negatur de termino omni ñde inferioribus negari habet quae sub termino omni continentur e.g. si velle deducere qd luna ñ habeat incolas, ostendo quae et aliqd tenendum v auctoritas v experia ad sit necesse sit, inde ubi nulla auctoritas v experia put statui, illud dicendu ñ e, sed qd luna tibus incolis nec auctoritas nec ratio stat jo hac sentia tenenda ñ e, item nulla hio e rugibilis, sed Petrus e hio, jo ubi rugiblis ñ e.

Caput 2.

De speciebus argumentationis

Articulus j.

Quot sint species argumtaonis

368.

Cum disputu aliquo varia poem proponere 7 diversi modi sunt deprehensi, quibus discursus fortis put.

1. per inductiem put in singularia sufficienter enumerando et aliqd urbe silvae e.g. hic ille iste ignis calefacit, jo omis ignis calefacit, quod si omniu fallat jam corruit argumtao.

369.

ab exemplo: si fiat illatio de uno singulari ad aliud ob paritem rationis, e.g. potuerunt isti et ista quare ñ et ego, quare erat dicti Ang.

Dilemma: seu Syllog conjunctu habet duo membra quibus capitis adversarius, quamcunqb pstem amplexus fuerit. tle illud est. Augustini v ecclea

toto orbe diffusa sine miraculis v. n.) si igitur jo hoc ipsum é summum miraculum si 7 dum jo é firmata miraculis

371.

Sorites é argumtao in quá p stimuá sylog in multaty ppoū dmp pdicatū ppois precedentis assumitur in totū ppois subsequentis donec tandem p legitimā seluem pdicatū ultimae seluois pducitur de toto ppois, ut ois hóo é aál, jo aál é sitivū, oé sitivū é vivens, oé vivens é sbstáá jo ois hóo é sbstáá.

372.

Enthimema é argmtáo in quá ex unā tm pmissa mlto selio, ut hóo é aál jo vivens. vocatur in sylog imperfecty dum implicity ob defectū alterius pmissa, ut ám facilē ad sylgm perfectū deducī, addendo mentū eam pmissam quā deest, sic dictū enthimema ois hóo é aál, jo aál é vivens, jo ois hóo é vivens.

373.

Epicherema dum unia interrogáe ponitur totū argmtū in sperdio E.g. illud Ciceronis servog Dominus quaesit, ne mysē inquū é ut servog occiderit Dominū, ed hū é servog alter Dominus jo.

7mus sylog, de quo ja frequentissing dit

Septimus 2. De Syllogismo et ejus Regulis.

374.

Si argmtáo taliter instituaty, ut tres ppoēs ponantur (:363:) sylog vocatur. et definitur ab Stile Libro j. priorū c. j. p. sit oráo in qua quibusdā positis aliud ppria ab his quae posita sunt ex neēsē accidit, deoqp haec tm. quae defio cum et alys speciby sperta innumeris sic declaratur, p sylog sit argmtáo in quá ex duabus pmissis deducitur ppoo 3 ex mexione quam habet cum precedentibus.

375.

illius spositio é ex máā et sfóā. p máā illigitur id ex quo sponitur sylog nempe ex termis et ppoibus, ita ut termi stnt máā et mnor, ppoēs máā proxima, termi volantur majus extremū minus extremū et medium. ppoēs dicuntur M. m. lex pmissa et selio.

376.

majus extremū illud é, qd in selioe é pdicatū, ideoqp vocatur majus, ja servat idem ordinē pdicationis (:268:)

minus extremū é sbtū in selioe suppositū pdicationi directā.

medius termg é ille qui explicat raem cur majus extremū cum minore extremo mnectatur sit hic sylog ois hóo é aál, sed Petrus é hóo jo Petrus é aál. majus extremū é aál, minus extremū é Petrus, medium é hóo.

377.

major é quae habet majus extremū et inde sportet ut jno loco ponatur.

minor quae habet minus extremū.

selusiqua minus et majus extremū mnectit. sub dy M. et m. tanqm illigitur ppoo.

378.

per sóā illigitur recta ternorū ac ppoū dispóo ~~ino~~ inde duo sperantur

figurā et modum; figura pertinet ad ternos, modus ad ppōes, jmō fit, dum medius terg cum extremis de tribē disponatur quoad Subjectiōem et predicatōem. 2dō seu quoad modū fit, si servetur debita quantitas ac qlitas ppōū, id patebit ex sequentibus.

Articulus 3.

De figura seu dispōe terni medij cum extremis.

379.

Cum figura sit apta dispōo medij terni cum extremis, hic videndū é quoties aliter ac aliter cum illis medū junqi pōtt. Ff experiam ám ipse species, id tribus tm modis ée possibile, nempe ut semel predicetur de majori extremo, semel de minori, et semel sit subjectum. et in utraq; jōnipsa medius terg semel sit subjectum aut in utraq predicatū aut in una subjectū et in altera predicatū, aliter é n pōt jungi; jo ō triplicis tm generis erit figura seu ipsa dispōo medij terni.

380.

Exemplū ipsa figura sit hoc:
ée áál sentit,
ōis hóó é áál,
jo ōis hóó sentit. — vides qd áál sit medius terminus sentit sit major extremū et hóó sit minus extremū, in Majori áál subjicitur, in minori de minori extremo predicatur.

381.

Exemplum 2da figura

Nullus lapis é áál,
ōis hóó é áál,
jo nullg hóó é lapis. — vides qd áál tanqm medig terg sit bis predicatū tum majoris extremi lapis tum minoris extremi hóó.

382

Exemplum 3tia figura.

ōis hóó é áál,
ōis hóó é substaá,
jo aliqua substaá é áál. — medius terg hóó bis subjicitur; ad facilioreṁ captū Nota sequentem versū
Sub pra prima sed altera bis pra tertia bis sub.
dé medig terg debet in prima figura ée in majori subtū in minori predicatū, in 2da figura debet ée bis predicatū in tertia bis subtū.

Articulus 4

De modo seu diversā ppōū dispōe.

383.

Sicut terni ita et ppōes varie poṁt disponi: Recentiores qd calculū arithmeticū 64 modos invenerunt, quibus varie mutari ppōes pōent. nempe tot, quot modis quantitas et qlitas propōū pōt variari. designatur tadem quantitas per qlitas literis A. E. I. O. f. 273. f. inde quoties hae 4 literae poterit diversimode collocari, tot viribus transponere valeo ppōes, nempe ntus cubicus 64 a radice 4

384.

et ám hoc in paradigmate videas, ex recentiorū libris passim celebratis sequeas tibi schema ppōnitur ex radice combinatoria, qua 4 litterae

diversimode possunt transponi, ex quo latius manifeste patebit, si tam novis nq tam diversa opinaem patiatur, qd de majori diversitate et quanta varietas ac diversitas? Sunt dm sic disposita.

a	a	a	i	7a	a
8a	a	e	i	8a	e
a	a	i	i	a	i
8a	a	o	i	8a	o
7a	e	a	i	7e	a
a	e	e	i	7e	e
7a	e	i	i	7e	i
a	2e	o	i	3e	o
7a	i	a	i	4i	a
8a	i	e	4i	4i	e
a	i	i	4i	4i	i
8a	i	o	4i	4i	o
7a	o	a	4i	4i	a
7a	o	e	i	4o	e
7a	o	i	i	4o	i
a	o	o	i	4o	o
e	7a	a	i	a	a
e	a	e	i	a	e
e	7a	i	7o	a	i
e	a	o	7o	a	o
e	5e	8a	7o	5e	8a
e	5e	e	o	5e	e
e	5e	8i	o	5e	8i
e	6e	o	o	5e	o
e	7i	a	o	4i	a
e	7i	e	o	4i	e
e	7i	i	4o	4i	i
e	i	o	4o	4i	o
e	5o	a	4o	4.5.o	8a
e	5o	e	4o	4o	e
e	5o	8i	o	4o	8i
e	5o	o	o	4o	o

Ja sic liberis columnis qd ima series seu latus majorem, 2dum latus minorem tertium selusionem significat.

Articulus 5.

Quaenam regula ad bonitatem syllogismi requiratur.

385.

Cum dejudicandum sit qd ex relatis istis modis n oes bene concludant, certae quaedam regulae generales statuuntur, quibus dignosci queat, quinam syllogismus vere concludat aut n.

Regula 1. è, ut n det fieri plures nec pauciores, qm tres termini, nempe majus et minus extremum ac medium /:376:/ et ratio è evidens, qa debet tm convenientia disconvenientia in medio explicari /:367:/ qd utique tm duo in tertio requirit. n. c. qo si alius adsit terminus, utique ex hypothesi cum majori et minore melius haberet smertium sequenter si idem vellem de illo in conclusione affirmare, qd nempe in illo tertio convenient, utique falsum dicerem. si vero ccnt pauciores qm tres termini n possem convenientia duorum v disconvenientia in tertio exprimere.

386.

Cor: 1. unde si ex term adsint tempe syllogismi è falsus e. g. omis homo è animal, ratione cuius certus Petrus è homo, qo omis homo et Petrus vere ejus è dal animale. Item qui qd emisti, comedisti, sed emisti carnem credam comedisti.

387.

Cor: 2. inde aequivocatio fuit syllogismum illegitimum cum in hac varietate significationis, ita è ac si essent 4 termini, e. g. omis gallus è homo ita nostra gallus gallinaceus è gallus qo è homo.

388.

Cor: 3. inde oportet, ut tempe termini in eadem suppositione eadem significatione maneant e. g. qui affirmat te esse hominem verum dicit, sed qui affirmat te esse hominem, qo verum dicit, franciscus è homo, sed franciscus è vox trisyllaba qo vox trisyllaba è homo.

389.

Regula 2. è, qd medius terminus in principiis semel debeat perfecte distribui, nam alias n possit convenire utique extremum sequenter, quidquid sta, patet /:362:/ hinc n valet e. g. aliquis dal è irrationale, omis homo è dal, qo omis homo è irrationalis. haec regula tm solum debet adhiberi in illo syllogismo, qui medium terminum habet communem /:172:/ et n qui habet singularem /. n. c. eo ipso ut prorsus convenire majus et minus extremum in medio /:360:/

390

Cor: inde medius terminus debet saltem semel sumi secundum totam suam extensionem unde n valet de dal fuit in arca Noe, sed mus est dal, qo fuit in arca Noe, qa prima propos supponit tm p generibus singulorum in sua extensione /:318:/

391.

Regula 3. nil debet distribuiri in conclusione qd n fuit distributum in principiis sed nullus debeat ex sui n destributivo ad distributivum, qa in tm debet inferri in quantum è convenientia in tertio nempe medio. alias falsum dicere cum plus vellem in conclusione judicare, qm qd verum è in principiis, sequenter n ccnt deductio secundum principias. hic n procedit de dal rationale tertium de dal rationale tertium. nam terminus debet distribuiri in minore, de tm in conclusione distribuitur.

392.

Regula 4. ex puris particularibus nil sequitur, si medius terminus sit communis quippe tunc n debet ista convenientia rationes requisita duorum in tertio e. g. aliquis homo è dal, aliquis equus è dal, qo aliquis equus è homo.

393.

Regula 5. ex puris negativis nil sequitur, sed duorum in principiis convenientia n sed affirmari ut qd ex terminis dehm n negari, qa n ostendit in principiis

qd duo in tertio sveniant /362/ inde ñ valet nulla elephas ñ pt ~~valare~~
sed musca ñ é elephas gò ñ pt valare.

393.

Regula 6. medij terni ñ pt ingredi seluém, gà in seluée tin Debet inferri
nullus extremũ pt habere possidiato magis extremũ, unde sequeretur
quin eadem simpliciter reperetur, E.g. óis arbor perdit folia, sed pomus é ar-
bor, gò arbor perdit folia.

395.

Regula 7. seluó sequitur ipsam debiliorem, pars ám debilior é negativa
et affirmativa é pars fortior, pariter particularis é debilior qm ũrlis. unde
si una premissa é negativa, ñ seluó Debet ée negativa, si una premissarũ sit
particularis, ñ seluó tlis ée Debet, aliàs éa plus inferetur in seluée, qm fuit
in premissis in illo tertio sveniũ /395/ inde ñ valet óis hóe é racialis
aliq aál ñ é hos, gò óe aál é racíale, sed inferri Debet, gò aliqd aál é racale,
pariter ñ valet nulla planta é aál, sed quercus é planta, gò quercus é aál,
sed Debet inferri gò ñ é aál.

396.

Regula 8 é: et si premissæ sint affirmativæ, seluó ñ sit negativa ñ éa pt
judicari in seluée discvenientia, si fuit judicata svenientia in premissis.
inde ñ valet óis hóe é aál ergo aál é racíale é hos ergo óe aál é racale, sed gò
aliqd aál é racale, pariter ñ valet nulla planta é aál, sed quercus é planta,
gò quercus é aál, sed Debet inferri gò ñ é aál. sed seluó affirmativa, tunc ex
regula 7. fuit ex sequentiée hujus regle.

397.

ha regula versibus sequentibus adumbrantur.

imò dum se tum sui duplex terminus esto.
2. aut semel aut iterum medium gráliter esto.
3. quantum premissæ referat seluscio solũ.
4. nil sequitur partis expticularibus unqm.
5. utrags si premissa neget nil inde sequetur.
6. seluéad medium oportet seluscio nunqm.
7. majorem tempus sequitur seluscio partem.
8. sedens primas, reliquas ñ aude negare.

398.

Ex his jam regulis deducitur, quinam syllogismi ex illa arte combinatoria,
384. valeant, ai jam sperti fiat 28 modos nro quaternario et quinario
notatos stradiuere regla 4 et 5.

2. 18 modi signati nro septenario expungendos ée gà regla 7. stariant.
3. vitiosi sunt illi 6. modi quibus ipsixus é nro octonario, gà stra octavã
reglam peccant.
4. expungendi é modi 4 nrũ ternariũ notati peccans stra regulã 3.
5. expungi pt A. E. O. notatũ nro binario, gà in A. E. E. stinetur,
quippe ñ pt in minori utilitter sumi minus extremum, qem et taliter sumatur
in seluée in qua é totum /2/ 9/

399.

nonerit gò hóe oibus 10 modi nempe 4 affirmativi et 6 negativi.

a	a	a	a	o	o
a	a	i	e	a	e
a	i	i	e	a	o
i	a	i	e	i	o
a	a	e	o	a	o

Articulus 6.

Quomodo modi singulis figuris possint apteri.

400.

Cum tres sint figuræ et ñ possit esse syllog, qui ñ in hisce tribus stineatur
/379/ modo videndum é quo fit posse quavis in quantite et qlitate ita apteri
possint, vt in certa figura ostendantur, eaque inventa sunt certa media, seu:
dum quæ possent disponi possent. nempe

barbara celarent darij ferio baralipton
celantes dabitis fapesmo frisesomorum
cesare camestres festino baroco darapti
felapton, disamis datisi bocardo ferison.

401.

ex quibus fapesmo frisesomorum /398/ pount etiam qa ñ indirecte includere
possunt, ideo ad hunc ~~ad~~ referenda sunt, ex eadem quidem litera desinunt in his
verbis repetuntur. qa se prata eadem quantite et qlitate possunt fieri diversa obli:
nao medij termini cum extremis ut pinde hi modi omnibus ~~modis~~ assignentur

402.

Hi ergo versus semper inferunt tres syllabas quantitis et qlitis, ita vt in quavis
noe totus syllog indicetur ut prima syllaba sit major 2. minor 3. ultimo.

403.

Inter hos modos 4 primi includunt directe et 5. indirecte cæteri des directe
includunt.

404.

directe includere dicitur, qto majus extremum /267/ in includ jndicatur
de minori extremo /268/ indirecte si in includ majus extremum sit directe
subtum et minus extremum sit jndicatum.

405.

vt videatur qbo singulis istis barbaricis nominibus ~~suus~~ cuiqs syllog
veniat, sequens schema subjicio, in quibus 4 primi ñ perfecti dicuntur, qa
eorum evidens et legitima illatio statim fit, reliqui imperfecti, qa ñ statim
fit vocantur.

Prima figura 4 modi directi et perfecti:

Barbara

a	a	a	
a. óe aál é sensitivum.	bar.	a. óis hóo é raóalis	— Da
a. óis hóo é aál.	ba	i. aliquod aál é hóo.	— ri
a. jo óis hóo é sifivg	ra	i. qualiq aál é raóale.	— i.
Celarent.		ferio.	
e. nullum aál é lapis.	— Ce	e. nullu risibile é leo	— fe
a. óis equus é aál.	— la	i. aliq aál é risibile	— ri
e. jo nullus equus é lapis	— rent.	o. jo aliq aál ñ é leo.	— o.

prima figura 5. modi indirecti:

Baralipton

a. óe áal é O. — ba
a. óis hóó é áal. — ra
i. jo aliq O é hóó. — lip

Celantes.

e. nullũ áal é arbor. — ce
a. óis hóó é áal. — lan
e. jo nulla arbor é hóó. — tes.

Dabitis.

a. óis equus é zál. — da
i. aliq bimibile é equus — bi
i. jo aliq áal é bimibile — tis

Fapesmo.

a. óis hóó é raóalis. — fa
e. nullus equus é hóó — pes
o. aliq raóale ñ é equus — mo.

Frisesomorũ.

i. aliq áal é hóó. — fri
e. nulla planta é áal. — se
o. jo aliquis hóó ñ é planta. — son.

Sexta figura 4. modi directi.

Cesare

e. nulla virtũ é vituperabilis. ce
a. óe vitiũ é vituperabile. — sa
e. jo nullũ vitiũ é virtũ. — re.

Camestres.

a. óis hóó é raóalis — ca
e. nullũ lapis é raóalis — mes
e. jo nullũ lapis é hóó — tres.

Festino

e. nullũ hóó é brutũ. — fes
i. aliquis leo é brutũ. — ti
o. jo aliquis leo ñ é hóó. — no.

Baroco.

a. óis leo é rugibilis — ba
o. aliq áal ñ é rugibile — roc
o. jo aliq áal ñ é leo. — co.

3tia figura 6 modi directi.

Darapti

a. óis hóó é sbstaa — da
a. aliq hóó é áal — rap
i. jo aliq áal é sbstaa. — ti.

Felapton.

e. nullũ lapis é risibilis. fe
a. óis lapis é O — lap
o. jo aliq O ñ é risibile. — ton.

Disamis.

i. aliq áal é hóó — dis
a. óe áal é vivens. — sa
i. jo aliq vivens é hóó — mis.

Datisi

a. óis miles é hóó. — da
i. aliquis miles é impius — ti
i. jo aliquis impius é hóó. — si.

Bocardo.

o. aliq áal ñ é vulpes. bo
a. óe áal é vivens. — car
o. jo aliq vivens ñ é vulpes. — do

Ferison.

e. nullũ vitiũ é amandũ. — fe
i. aliq vitiũ é detestabile — ri
o. jo aliq detestabile ñ é amandũ. — son.

Thesis undecima

Regula syllogismorum sunt nte nulla ráó patebit ex ipsis raóibꝰ eaivis regula amexis. Item ga formes sunt principis simumbꝰ necesse é ipsi sint bona, tandem id optime apparebit ex solu:tione objectionũ.

Solvuntur objectiones.

Obj. 1ma j. Regla. óis hóó habet duos oculos, sed Petrꝰ é aliquis hóó, jo Petrꝰ habet duos oculos. 2do Deꝰ amat óem virtuosum, sed humilitas é virtꝰ, jo Deꝰ amat humilitatem. 3tio Christus vult ões poes salvos fieri, sed Petrꝰ é hóó, jo Christꝰ vult Petrũ salvum fieri. 4to óis hóó é áal nóale, sed Paulꝰ é hóó, jo Paulꝰ é áal. 5to óis asens é sbstaa, sed mus rodit asenũ, jo mus rodit sbstaa. jam ex hoc argumentũ sit. ~~ea~~ hi syllogismi ões sunt boni, et 1a pecuandata regula ptã. jo falsa é ꝗ regla ꝗma bona sit dalla. Obj. min: óes habent 4 pedes

go reuant. Q. D. M. hunc boni maaliter c. fr. Obj: si reducantur tres ternos
ceteros N. in fauile reuinit ymo omittendo ly aliquis. in tenendo p. omissi oris.
quor sylmo ii. dicit. 3tio é sylog simpliciter, cum ratio ex propriis propositis. 274.
aliqs adeo pt in singulicem verti. ces hoes sunt quos. Ly vult saltos fieri ch.
4tio é tm maaliter bong. 358. item variaretur proprietas terminorum nempe restrictio
1. 224. ~~[illegible]~~ p. é extra regulam jnta. 385.
5tio extra in suppose nro cit.
Obj. 2. extra 2. regulam. hic sylog petrus é homo, petrus é superior go aliquis homo é superior
é fe bong, et tn medius terminus non distribuitur go 2. regula non possidet. Q. p. hac regula tm
intelligenda si terminus medius fuerit amuens. nro. 389.
Joan in his sylmis medium non distribuitur et tn sunt boni, go pbr. ita. ces evangelistae
sunt 4. sed Math. Mar. Luc: Joan: sunt ces evangelistae go Math. Mar. Luc: Joan:
sunt 4. Obj. 2do. aliqd calefacit é calidum in summo ces ignis é calidum summo, go
aliquis ignis é calidus in summo 3tio aliquis oculus é necessarius ad videndum, sed
aliquis oculus é sinister, go aliquis oculus dexter v sinister é necessarius
ad videndum. Q. hoc sylmo v non ce fr bonos v distinguere medium sectem
aequivalenter. hinc medius terminus evangelista aequivalenter distribuitur, cum sit
quasi propos singularis, quae ad utilem reduci pt. 266. pegl. 4. sicut c. f. in hac
propo omia elementa sunt 4. terra aqua aer: tota elementa go terra aer aqua sunt
4. dato ~~[illegible]~~ supposito, ut tam ly evangelista quam elementa supponat p. illa ele
collectiva individua, quae inserit in solutione ~~[illegible]~~ tenet regulam 3tia. 391.
in 2. sylmo: illa disjunctio jam habet ~~[illegible]~~ sufficientem distributionem. cum
non petat plurium in suorum sufficientiam esse nere.
Obj. 3. extra regula 3. 391. aliquis homo é rationalis nullus equus é homo, go aliquis
equus non é rationalis. 2do. omis equus é hinnibilis, nullus lapis é equus, go nullus
lapis é hinnibilis. sed rationale et hinnibile distribuuntur in solutione et tn non
fuere distributa in premissis, go in sylmo bono, pt aliqd distribui in solutione, p.
non fuit distributum in premissis. Q. d. m. etc hi sylmi sunt maaliter boni c.
fr. N. 358. ha vero regula sunt tm p. de bita forma sylmorum non nata.
Obj. 4. extra regula 4. 392. aliqd rationale é homo, aliqd risibile é homo, go aliqd risi
é rationale. 2do. aliquis homo é ambulans, sed ille é petrus, go petrus é ambulans.
3tio leo é brutum, aliquis homo non é brutum, go aliquis homo non é leo. hi sylmi boni
sunt, et tn sunt ex propriis particularibus. Q. pmu non ce fr sed maaliter bonum.
2do habet terminum singularem vocabilem ad terminum utilem 266. 3tio. é in propo
indefinita c. utilis é major
Obj. 5. extra regulam 5. stella quae non scintillat sunt propè nos, sed planetae non
scintillant go planetae sunt propè nos, ali hic sylog é ex negativis, go. Q. N. m.
nam ly non scintillant sumitur infinitanter, nempe stellae sunt non scintillantes
sequenter propo é affirmativa 266.
fast. p. non é spiritus non é angelus, sed lapis non é spiritus go lapis non é angelus.
et ly ultimo premissa é negativa, go. Q. in his et similibus propositibus. ly non infi:
nitanter sumendum ée, nempe lapis é non spiritus idem qui non laborat non mane:
ier, sed petrus non laborat go non manducat. non pariter é infinitans petrus é non
laborans.
Obj. 6. extra regula 6. 394. bene scitudit hic sylog video corium, corium
é viuens go video corium viuentem. go. Q. p. hung corium

in subdé poét omitti, sequenter tm fit positq ipe majori clarité.
Dos 7. strategla 7. f. 395 d. hu hylmg bodyé, óis qui ñ credit in deũ damnatr,
sed Athei ñ credunt in deum, go Athei damnantr; g ái hac sebdo ñ equit
idem ce biliorem, go Rx in tramqs jimisa é affirmativa, nam. dy ñ pariter
infinitantes dbet Lum Semi.

411.

Thesis duodecima.

figura tres sufficient, hoc figura galeni sufficiunt

Nota 1. Recentiores hodiernos passim sequi fallerũ et ostendere, q̃ plures qm tres figure sint admittenda, cum pe sint admittenda sit 1. figura qm medij tetng semel é Sbtũ et semel pdicatũ iti et alia 4 sit admittenda, in qua sit semel pdicatũ et semel Sbtũ.
Nota 2. aliqd ab alterio poé diferre especialiter ac accidentaliter, ipso modo sibi ce et differre, et illo ablato ñ maneat eadem res, fuit ablata ái ñ manet hóo, hoc é, si tantum manente eadem especia fiat alius sibi mutáo.
Nota 3. questiócem in hoc devolvijan in hoc V.g. sylmo óis hóo é aál, sed dy é hóo, go Petrq é aál fiat especialis diferéa, si altera vice dicã Petrq é hóo, sed óis hóo é aál, goeq. an veio sit tm accidentalis differéa, et ipse ñ nova figura substituat.
Dbr. Thesis. tunc sufficient tres go ñ pt medij tetng plures disponi in tri pluiter: ái hoc é, go M. é defio figure 1. 3 4 g. Dbr m. ex ppoñ ex peria si velles ñ posses, mediũ terme alterhore poeate q̃ semel ut sit in utraqs jimisa Sbtũ v pdicatũ, aut Sbtũ et pdicatũ, q̃ ulterius ex solo hoc o bjectorũ patet.

412.

Solvuntur objectiones.

Obs juxta nos disppóo figurarũ é assumenda ex diversã 2 binae medij tmi cum extremis, ái hac pt fieri, et ñ id q̃ fuit Sbtũ in majori sit pdicatũ in minori et vice versa, go dantr 4 figure E.g. in hoc sylmo óis hóo é aál, oé dal é Sbstáa, go óis hóo é Sbstáa pt fieri hac metáo oé aál é Sbstáa, óis hóo é aál, go medij tetng aliter in 2 ppóiby 2binatr, go sunt duae figure. Dbr m. medij tetng é aál, sed iste pdicatr in M. et Sbjectr in m: go. Rx. N. Lpdittũ, q̃ ippóo 2. loco posita sit minor. f. 377. haecqs é tm transpóo ppóñ et ñ medij tetng nam aál tangm medij tetng in utraqs sylmo pdicatr se póe.
Ensty. sola extremorũ transpóo quoad subjectiócem et pdicáem mutat figurã f. ex defio 379 go ñ transpóo ppóñ quoad litũ et ordinẽ. Rx. disparas onti, ga ma é figura especialis, alteria accidentalis, ut patet ex notamine 3.
Obs 2. sola ppóñ transpóo in baroco et bocardo fuit fauit ut sit alia figura go transpóo sufficit et admittatr 4. Rx. N. tm. q̃ sola jimisa transponantr sed datr insup diversa disppóo medij cum extremis.
Obs 3. diversa transpóo jimisarũ é tão sufficiens distinguendi modũ casare à modo camestres, ut et disamis à datisi. Rx. C. tm. ità tm ut diversa ordiñ inferatr C. eadem N. unde jam datr diversa 2binaáo, E. f. sit in casare sylmg f. 407. vertatr in camestres, oé vitiũ é vituperabile nulla virtq é vituperabilis, go nulla virtq é vitiũ, ecce jam adest diversa 2binaáo, ut modo q̃ antea fuit majus extremũ sit minus.
Obs 4. in figura galeni fiunt sylmi certe situantes, go é admittenda.
Rx D. coeto tangm spectans ad primã C. tangm especialiter diversa N.

413.

Thesis 13

optime 19. modi sunt assignati.

Nota Si vnus aut alter auctor quosdam ad hos modos voluerit addere tanquam nearcos, computabit vnum valdetum ad assignandi in his 19. modis. ac hi facile eximing, ées alios excogitabiles ad hos 19. posse reduci. ideo

Obj: Ali: ad est apponi syllog. legitimi, qui in hisce 19 modis non contineatur go ées reliqui superfluunt. Ant: probat ex soluto objectorum.

Solvuntur objectiones

Obj. 1. si possunt plures assertiones contineri in his modis syllog; tunc 19 non sufficiunt, ai possunt assertiones, go non sufficiunt. Ant. m. est fieri syllog quod 1. figura in secundo salaris et bofago, et est fieri quod 2. figura in cesare et cesaro. ai jmi tres non continentur in modis pna figure, nec seligi quo in modis 2. figure, go possunt plures in media assertiones. Ex. D. M. et tri syllogismi differunt in quod subalternans et subalternata c. in diversa relatione propositionis et subjectionis. N. inde enim modi licet legitimi non exigere possunt, ga ois subalternata includitur in subalternante 332.

Inst. 1. si salaris non é novus modus tunc nec fatalips, ai 2dus non admittitur go nec jmus. Dist. paritem disparitas é, ga in fatalips mutatur subtus in judicatus in solute.

Inst. 2. si modi 2. et 3. figure possunt reduci ad jma figure modos, go non constituerent novos. ch. impas é, ga si sedumenta deberent transponi, et mi alia judicando et alia subjiciendo, qd in jsfatis novus modis non fieret.

Obj. 2. non requirentur isti modi indirecti go. Probat Ant. 1. ga non solvuntur nali ternotus ordine, 2do facile emendantur, si ad 1. figura revocentur, cum vf. in fatalips calantes dabitis sola sit inversio ratiocinium. Ex. 2. Ant. absolute et ex specuendine jam indicata. N. probes vera sunt negata tn coa, et exinde sint eliminandi.

Articulus 4.7.

De specialibus regulis trium figurarum.

415.

Ne in figuris istis circa syllogismorum fabricam errentur, certa regula cuivis figure peculiaris condita sunt, ad quarum normam syllogismi debite formari debent.

pro 1ma figura.

Sit minor affirmans, nec Major sit specialis.

~~Dem: si major é et particularis medius terminus non distribuetur extra 389.~~

Dem: si minor é negans soluto é et negativa /: 395 :/ et major deberet é affirmans /: 393 :/ unde 2 solutis judicatus supponeretur distributus hoc /: 2 32 :/ dum tn idem judicatus particulare foret in majore affirmante /: nro cit. /: stra regulam /: 389 :/ q: e: j:

2da si major non ee utilis, se particularis, media qd é illius obtus, et particulare /: 230 :/ cum qd sit judicatus minoris, qua debet é affirmans ex nro. q. /: in ea quod foret particulare /: 232 :/ ai hoc é stra regula 4 /: 392 :/ q: e: a:

416.

hac regula servit solum p syllogismis directis prima figura, non p indirectis, nam in fapesmo et frisesom minor é negativa.

Regula Specialis 2da figure sic sonat: una negans praecat, nec major sit Specialis.

Dem: cum ea medium sit in majore et minore particulari: 381. hanc particulariter habet sum: 232. si hoc e extra 392. quia negans habet fire, qd erat 1.

2do: si major non est vel is est particularis, qd hypothesim, sequenter major extremum tangit, habet particulariter sumeretur 230. et in sellogo est vel in quo est particularis 381. et 232. qd e extra ntm 391. q. e. a.

Sit minor affirmans sellogismo sit Specialis.

hac regula 3tia figure propria e.

Dem: ab quod 1. pitem eadem e demonstrata ac in 1. fig: q. e. 1.

2do: cum am minor sit affirmans, qd ntm precedentem, minus extremum, qd e particularis in minore 381. sumeretur particulariter 232. qo ut et particulariter sumatur in sellogo, in qua e subta, sellogismo habet e particularis 230. alias peccaret extra ntm 391.

Cum vero in modis indirectis v in modis 2da et 3tia figure sellogismo legitima sit magis abscondita, atque videa non tam clare patent, et pinde negantibus cum occasio detur, oportunum finem defendendi Administratur medium, ut modos indirectos ad directos prime figure reducat, qui satis manifeste suam veritem ac legitimam illationem sese stendit, dbant eo certiore victoria palma.

Articulus 6.

De consequentia Regulis.

Jam pictum e mopex, qd in sylmo sibi velit sequentia 305. modo indagantur regula, et sudtra an sequentia bona sit etsi sylmg 1. sit bonus, inde hic de sylmo fit bono termo e, qd non ex tli sequatur et inferatur sequentia bona.

Regula cum utilissima prima ac ceterarum mater ad bonam sequentiam off e lineatia sellogismis in primis, nec e excogitanda alia regla, quae sub hac non sprehendatur, semper si sit, propo affirmativa, tuge major, debet in se stinere sellogism et minor debet ostendere hanc e stignatam. e stta si sit negativa sello tunc illa in prima pa negativa stinetur, et altera ostendit illa stinari. E. g. pio hoo e aal stinet hanc propem qo petry e aal. cum illa supponat distributive 72. et minor petry e hoo ostendit sellogism stineri. E. in hac nullo bruto ratcinatur. Sed leo e bruto, qo non ratcinatur. major stinet sellogism qui e negativa, et minor demonstrat, qd stinetur.

Ad hanc pinde reglam utlem reducuntur sequentes regulas.

Regula 1. ex vero antecedente non pot sequi nisi verum sequens, nec ex falso verum sequi pot. et rao e ipsa stinta, alias en est vera et non vera.

Scholion: si tu aliquo qd acideas stante mala illatione non alio qd hue qd est bonitas, e. g. petry e lapis jo e subta, hac vera nisi sequentis est, nentry in coe 357.

Regula 2. pariter hic reducitur: ex necario non nisi necarium sequitur, ja necario e verum, et ex vero non pot sequi falsum.

4 25.

Scholion: hic tñ bene notandum ex ñ nearco ꝓé sequi nearcum ꝓiꝓsue si
sint ꝓpóes ex hypothesi E.g. Petrus currit, sed qé currens movetur ꝓ Petrus moveꝑ
ex hypothesi, qd currit necesse é ut moveatur. sic ñ si ꝓmissæ sint stingentes
necessario sequitur aliqd stingens, licet ñ ~~mae~~ tae nacæ tñ tae ꝓé, ime et
illud proxatlion nearcū sequitur ex quolibet se. nearco stingente et impóibili
ut hæc ꝓpóo hóó é Sbstáa sequitur ex hac nearca ~~ꝓ~~ hóó é áal, hæc ꝓpóo ~~stingens~~ nearca
Petrus movetur, sequitur nearco ex hac stingente Petrus currit &c.

4 27

sequitur ex regula 3. ex impóibili sequitur qlibet, id é si semel impóibile admittitur
hæc óia possunt inferri e. g. si admitto qd circulus sit cubus, tunc óia quæ sunt cubo
ꝓpria debent admitti de circulo.

4 27

Regula 4 é: si ex antecedente recto sequitur sequens, tunc ex opposito sequens:
ñó sequitur oppositū Antecedentis, quippe si ñ sequeretur oppositū Ante:
cedentis tunc cum opposito sequentis starel, ~~qd~~ ꝓ sistimus Ant: Eg. hóó é
Sbstáa et tñ ñ é áal, quo posito ex vero Ant: sequitur falsū sequens stra
ntū 4 22.

4 27

Regula 6 posito Antecedente ñ sequitur sequens, ab posito sequente ponitur
Antecedens, nam sequens jam ꝓlectitur Ant. 4 27 si ñ verò Ant: involvit
jam cóens. sic verū tñ hóó é ꝓ áal é. ab ñ valet áal é ꝓ hóó é. ex ipse
tñ nisi nearca sit snexio ut potius hoc sit qm aliud, si ét ñó sufficiens sit
de aliqua re qd potius sit qm ñ sit hæc nearco ponitur cóens, qd tangit fundmtū
Mhy ꝓpriū ñ sumere potes ad plurimas demonstraes faciendas. hæc ꝓtinet
argmtū à ꝓó ad actū, et ab actū ad ꝓó. jmū ñ valet, bene verò 2 num.
sic male ens potest videre ꝓ videt, bene verò infero nisi ꝓ ꝑt videre.

4 30

Regula 6. à ꝓū distributivo ad ꝓū collectivū ñ ꝑ bona argmtáó quippe
plus inferitur in secundo qm fuit in ꝓmissis distributū. sic ñ valet ꝓ pum
portans x hoc x illud x aliud ponto, ꝓ óia simul. exipse in necessario, cum
tñ nearca secundo totā extensiōem sumatur, ꝑ collectiōem ñ ꝑt plus inferri.

4 31

Cor: 1: si ꝓdicatū aliqd sit ꝓtis ꝓpriū et tñ sumere x si negatur toti qd verū
ꝓtis, ñ valet illáo e. g. quelibet pars é parva, ꝓ totū é parvū. caput é pars,
manus é pars, truncus é pars, sinciput é pars, occiput é pars, ꝓ totū é
pars.

~~4 30~~

Cor: 2: si verò sint ꝓdicata aqꝑ sumuntur toti ac ꝓtis, et sunt ꝓdicata e specia
ꝓpriétates aliqd ꝓdicata ut lia, tunc valet argmtū à ꝓū distributivo ad
collectiū ut creatura A. b. c. d. é ꝓducta, ꝓ et tota collectio ꝓt dixim
nro 4 30.

Articulus 9.

De Sylmis oppositis et exponibilibus.

4 32

hactenus de sylmis simplicibus seu illis, qui de ꝓpositis simplicibus agebat: 2 74.
~~mae~~ macdeco qui sstat, ꝓpositis oppositis, videndū é ꝓ quo sit in bona sequentia. reuni:
ent ám óes sylmi oppositi ad tres ꝓcipue, nempe ad copulativū conditionale
et disjunctivū.

4 33

conditionalis é qui habet maam qꝑ ꝓpóes conditionales: 2 82: ꝓpositam,

eaq; rae distributam ut una ipsius pars minorem restituat, altera in
subsidio inferat. E.g. in hoc sylmo si aqua in lubis emuniantur stagnet
ad eandem altitudinem, tunc è pressio aqualis, sed aqua sta grat ad eandem
altitudinem, go pressio è aqualis.

4.34.

Sylmus conditionalis è v affirmativus v negativus, affirmativus è, si tn: affirmatur
in majore et in subsidio affirmatur consequens. negativus è, si consequens negatur
in minore, et tn: negatur in subsidio. E.g. si sol lucet tn necessarius
dies è sequens
sed sol lucet, go dies è. negative sic infertur
sed dies n è, go sol n lucet.

4.35.

talis sylmus conditionalis vitiosus erit dupliciter imo in affirmativo, sicut
ponatur in minore, et tn: in subsidio, nisi sit aliqua nearca nexio E.g. si Petrus
ad me venit ridet, sed ridet, go ad me venit. ratio: ga veritas interdentis de-
pendet ex veritate sequentis /. 429./
2do in negativo si tn: negatur in minore et consequens negatur in subsidio E.g.
si tormio n pecco, sed n tormio, go non peco, illiga si n sit nearca nexio.
nam si dico, si sol lucet dies è, grcangt infero semper habetur veritas.

4.36.

sylmus copulativus fo ag, si parat taliter 2. propos simplices connecting, affirmat
propo copulativa, qua dem sit major, ai ita distribuatur, ut una pars sit
in minore affirmata, et altera in subsidio negata. E.g. n pt hoc esse religiosus et propria
pecunia in privato tenere, sed Petrus id habet, go n è religiosus.

4.37.

debet go semper in illi sylmo affirmari illa una pars, ut semper in subsidio negetur
altera, si en id è ~~dat~~ diametro fieret in minore, et in subsidio foret affirmatio sylmus
falsus et vitiosus fiet E.g. eadem propo n pt ee vera et simul falsa, sed n è falsa
go è vera, datur en media nemia stabes indifferentia /. 309./ pene vero
valeret si illis sylmus de stradiatoris se mediate sequentibus fieret E.g.
n pt O simul moveri et simul quiescere, sed n movetur, go quiescit /. 297./

4.38.

Sylmus disjunctivus illigitur illis qui habet propos disjunctivas /. 277./ quarum
una pars ita affirmatur in majore quod negatur in subsidio, aut e stra E.g. aut
studia possunt, aut frustra fot ad illorum cultura sumptus fiunt, sed sumptus
frustra n fiunt, go possunt studia.

4.39.

sylmus expositorius è ille, qui sistat medio singularis, si sit affirmativus militat
propio dictum de oi /. 365./ si fuerit negativus militat propio dictum de nullo /. 367./
ut plurimum in tertia et prima figura E.g. iste id loquitur è, sed iste è Petrus
go Petrus id loquitur è. item Petrus è justus, tu hoc è Petrus, go tu hoc è justus.

4.40.

Regula hac è in sylmo expositorio ut medium perfecte sit singulare n ppe-
ceras, pluribus, ne illigatur de diversis, nec idem sit cum pluribus. E.g. nalle duo
Pater è Deus, filius è Deus, go Pater è filius, cum en Deus diversis spectat, jam
n è medium perfecte singulare.

Caput 3. 441.

De Reductione syllogismorum.

Cum in modis indirectis ratio sinus clara ñ statim patear, regula aliqua ff requendis syllmis a 2. et 3. figura, et a modis indirectis ad 1. fig. hisqp modos directos inverta sint. cumqp 1. fig. satis manifeste sua veritem explicet, facta revocatione statim veritas tei syllmi patebit.

442.

Scholion ñ est quem nasceñ, et ingenia pari in mata vexarent solâ illâ regla 471. ipposita sufficeret, ut de legentoria syllmorũ vitia, quibus quandoqs haberent syllmi. ja tn antiqui jam asseverant, ut det hac in pte ingenia acuerat, ñ gauta autem.

443.

tripliciter im pt fieri ff experiã ejusmodi reductio, nempe ff expositioem ostentioem
ff ostentioem pt bi pariter
ut in eadem tempe ratio ~~et~~ saltem ejus versa ~~inferatur~~ 329. inferatur.
ff ut fiat 2bis

Ei. g. syllmus imperfectus qui tibi ipponitr é in cesare, ja 1. litera é c. statim apparet ad modum perfectũ celarent 2bere reduci.

444.

quo observato attendendũ é ad illas asonantes quæ vocales a. e. i. o. immediate sunt, et hi asonantes statim indicabunt, qõ ippões syllmi imperfecti secundũ vocalem sibi antecedentem sint vertendæ ut syllmus perfectus fiat secundum nos versus
s. vult simpliciter verti 320. ~~et~~ p. vero ff aui 327.
M. vult transponi. idẽ ut major fiat minor vestra, C. ff impossibile duci, ut infra dicetur. E.g. sit syllmus in Cesare:

Ce - Nulla virtus é vituperabilis
sa - sé vitiũ é vituperabile,
re - go nullũ vitiũ é virtus.

Consonans C. hanc in 1. litera significat, qd reduci 2beat ad celarent.
consonans S. significat, qd ippõ illa 2bat verti simpliciter 330.
litera R. denotat, qd maneat illa ippõ, cum hæc litera ñ stineatr in istis modis versibus. hinc ista reducitr ad celarent.

Ce - Nullũ vituperabile é virtus
la - sé vitiũ é vituperabile
rent. go nullũ vitiũ é virtus.

quo pacto ff ostensioem syllmus imperfectus in cesare reductus é ad perfectũ in celarent.

445.

Reductio ff expsem fit bi mutato medio sumi in singulare inferatr eadem ratio in syllmo expositorio 437. quæ prius inferebatr in syllmo simplici
E.g. Si quis in hoc syllmo regant coam.

aa - ois hoo é aal
rap - ois hoo é vivens
ti. go aliqd vivens é aal.

mutato duntaxat medio sumi in singulare sic pt sumi, Petrus é aal, Petrus é vivens, go aliqd vivens é aal.

446.

Reductio ꝑ impossibile ē, si e. g. negas seluēm tunc tu inferas ejus stra: dictiōem, quam adversarius debet tenere (j 44.) ad 296. et ex una omni: sarum quæ ē vera (ex hypothesi) inferri debet stradictoria ipsoo, ita ut sperlatt si negare adversarius qd tenet stra ꝓpiū jnū.

447.

Quia ám lis ipsoes in sylmo debent aliter poni et transponi aliqs siatr, ipóo in qrávis figurā res sit disponenda, ideò sequentes versus ꝑ regula servient.

ꝑ figura j.

Major fit minor et fit stradictio major.

Excipe celantes, in quā avertitr prdo. Sonus ē, ut fiat reductio ꝑ impossibile in j. fig. ipsóoqp fit major mutatr in minore, ex stradictoriā ám seluóis negatā fit major, et ex minore priori sumitr ipsóo stradictoria, et fit seluó. excipitr celantes, in quo stradictio seluóis negata fit minor. ac stradictio majoris seluó, et facta minor fit Major. E. g.

ba - oē aal ē o
ta - tio hoó ē aal
jo aliqs o ē hoó.

Hic sylmg sic vertitr ꝑ impossibile
stradictoria fit major
ce - nullum o ē hoó
major fit minor.
la - oē aal ē o
stradictio minoris fit seluóis.
rent. jo aliqs aal n ē hoó.

448.

Celantes vero habet hanc reductiōem E. g.

nullus hoó ē quatrupes
oē rationale ē hoó
jo nullum quatrupes ē rationale.

Sic reducitr ad Darij.

oē rationale ē hoó
aliqs quatrupes ē rationale
jo aliqs quatrupes ē hoó.

449.

Sicut ám supra diximus qd certa nomina sunt assignata ut ad modos in ceteros sylmi imperfecti reducentr, ita et ꝑ hāc reductiōē sequentes literæ transmutantur. Nesciebatis diebam lectare romanis.

j. vertū fig: j. 2. figu: 2. 3. fig: 3. indicat. hic ám n consonantes sed vocales sunt attendendæ, a. e. i. o. ita ut si sylmi seluó (cum negatr ex hypothesi) habeat stradictiōem istis literis correspondentem (: 295. tunc si habet a. ad barbara, si e. ad celarent, si i. ad Darij, si o. ad ferio sylmo erit reducendus. Sic ja supra positis sylmg habet seluóem in i. et consequenter ejus stradictio sit e, habet ad celarent reduci.

450.

iterum tn hic excipitr paroco et poraco, scilicet qui ad barbara debent reduci, et n disponi secundū literas at: jte: assignatas.

451.

Regula reductionis ꝑ 2. fig. hoc versu continetur

servat majorem varia tqꝫ secunda minorem.

Scilicet si syllog in 2. fig sit ferig et ad modos perfectos reduci debeat, tunc major manet, et loco minoris poni debet contradictoria subiecti, et vicissim loco subiecti contradictoria majoris ponenda inferri debet. E.g.

ferio- nullg hóo é quatrupes
ti- aliquis canis é quatrupes
o. gò aliquis canis ñ é póo.

Ex hiis, cū major servari debet, facile patet qd ima ꝑpoo si e. sequentur ad clarent debeat reduci sylog, nempe

nullg hóo é quatrupes
óis canis é hóo
gò nullg canis é quatrupes.

Regula ꝑ 3. fig: reductionis 452. hæc é:

tertia majorem variat servatqꝫ minorem, id é ꝑ majori substituit contradictoria subiecti, minor manet et loco subiecti ponitur contradictoria majoris admissa. sit sequens sylog:

da. óis hóo é aál
fer. óis hóo é bipes
ti. gò aliqd bipes é aál.

sic erit reducendus:

ce. nullum bipes é aál
da. óis hóo é bipes
tal. gò nullg hóo é aál.

Caput 4.

De Demonstratione.

Articulg j.

Quid sit vera demonstratio.

453.

Si sylog fuerit vite formalg et ex principiis evidentibus subiecti aliqua ita liquido apparent, ut quasi manibus possint tractari, vocatur demonstratio, sex ex publicis aliquibus rei ad oculum, atqꝫ idem ac sylog analiticus, ñ ám necesse é ut tm unicg sylog ponatur, sed ex aliqua et pluribus deduci, qui se habent instar principiorum, donec tandem res ipsa ex multis paragraphis quasi deducta methodo mathematica deducatur, ut passim hodie recentiorum scripta evincunt.

454.

id vero et fiat necesse é, v aliqd resolvere analitice v synthetice. analysis é rei cujuspiam in suis causis ipsis aut partes reductio, ut cum omnia fuerint in elementa, et aliqua solutio in ipsia j. resolvitur. synthesis vero é si ex utilibus ad ptinentia fiat de sensibus a genere ad speciem, a specie ad individua. indeqꝫ fiat, et in principiis ponatur ob oculos summe nata rosa v subiecta obvia, aut bona hypothesi fundata, animadversionibus illustrata, et sic ex evidentibus obscuriora manifestentur.

455.

Dupliciter ám aliqd ita evidenter ex aliis cerni poterit v a priori id é si causas ejusdem, rem exigam, nata ego in medium profetam, quibus effectu evidentem evincere liet. v.g. si ex eo eclipsim solis demonstro,

quia luna in ejusmodi pugna dole
ne ad nos usque defluat.

456.

à posteriori verò fit demonstratio, si causa ex effectu evidenter, si rei natura ex proprietates ac simile ex alijs posteriori medium demonstratur. E.g. si laterna ignem ex fumo, si Deum ex mechanismo hujus mundanae spagerica demonstro.

457.

tandem datur aliqua demonstratio ex absurdo et impossibili, si plurima nempe absurda ex theoria certa aut omnimode impossibilia sequerentur, E.g. si quis: quia lunae nicolas aut Listhema involutum in creatione Adami et Evae vellet defendere, plurima absurda sequerentur, nempe an in peccaverint illi an sint redempti, an ad cubam pertineant, quam fidem habeant, et hi haereticorum admittere, qui coelibatus est damnandus, polygamia innumerandae: si verò duplicia impossibile sequeretur, jam de se patet, aliquid esse non posse, utpote extra hypothesin pugnans esse possibile et non esse.

Articulus 2.

Quid sit sua sex effectus demonstrationis.

458.

Facta demonstratione sex spectata ex demonstratione rei sua certis sex notitia certa et evidens de re, unde in sua definitur, quid sit significatio certa et evidens rei naturae ex demonstratione acquisita, dicitur certa et evidens rei naturae nempe quae talis sit, ut non revelli possit, id est quae aliter se habere non potest, ut si licet de statu video, necesse est rem de sic et non aliter habere.

459.

rei naturae, sex quae de aliter habere non potest. Sic qui agnoscit Eclipsim lunae stingere ob interpositionem terrae solem inter et lunam, agnoscit id, quod alio modo se habere non potest, ja non potest fieri, ut luna inter et solem terra jacente luna nulla ecclipsim patiatur, et ab hoc distinguitur sua à prudentia et arte quae cum res, plerumque stimulantes et non necessario occupant, sicut verò datur triplex necessitas evidentia: 34. quae sequentur: ita et triplex datur veritas nempe Metaphysica, physica et moralis. p. 54.

460.

Hic nota sedulo fallit peripatheticos, dum Aristoteli imponunt, illos omnia sua philosophiam possidere, cum experientia et experimentis stingantur fingat, hinc non esse demonstratam rei naturae arguant, item revera felices essemus, si physicam verum nata tam bene possemus noscere, quin ipsum ejusque existere, cujus quidem Metaphysica ex hypothesi, qua sum et existam, de se tantum physicae veritas sum. Sufficit stantes in hypothesi certitudo Metaphysica esse falsa, physica et non aliquo in hanc defectus vacua moralis.

461.

dicitur alterique demonstratione acquisita nempe sua à priori p. 455. sua à posteriori p. 456. atque hoc differt ab illegitima: haec ex definitur, quod sit notitia principorum principiorum seu axiomatum omnium à nro p. 4. et sequentibus. seu alia notitia ex ipsa mens naturaliter spectata, aut lumen naturale, quae sine instructione dicta principia potest agnoscere p. 49.

462.

Si actualiter aliquam seluem deduco, et exinde agnitionem et notitiam accipio dicitur sua actualis, facultas verò actu sua scientifice in medium afferendi vocatur sua habitualis, quae E.g. est in dormiente, licet actu non demonstret, nec ratiocinetur.

463.

videat go, ne peripatetiis à Neoterico objiciatur, cum juret in verba Magistri, an ñ plus auctoritati ejus rationi tribuat, 2 sequenter, jam in primaria radice de: monstrois haluinetur.

Thesis 14.

Idea clara et distincta è criterium veritatis saltem physicae et moralis.

464.

Nota 1, hanc thesin Neotericorum passim impugnari à peripatetiis, nulla veritatem infallibilem admittentibus nisi quae sit rei Mythysicae nearea, nos verò nostrum Pthiam in expeririâ et experimentis funderemus, ideo ñ dubitandum aperere, si fuerit idea clara et distincta: 1-4: nos posse tuto fidere ipsi saltem adesse veritas physica, v saltem moralis, 2 sequenter, ne secundum has apportices, pro tuto et abuitu libere et certum physice ñ mr: 30 0 35 //

465.

Hypothesis 1.

et dicamus aliquam ideam claram et distinctam, requiri prio notiam alicujus rei ex experiam v experimita. 2do, et sensus sint integri, qui obtum suppeditant. 3tio obtum debite nobis applicati. 4to ipsos omnis idem judicans. 5to ñ repugnans misterio fidei.

466.

Merito arbitramur, Deum hoc nesciqua fallere, nec nostris deceptionibus delectari, id è ideae dentur, et mentis et colorum illusio quae videmus, nec nad desinit, cum éa Deus et nad mil faciat frustra, ñ è redendum sibi nosmetipsos deludi, et divina providea et Majestati afficeret, et sane quam minima nostra aequius foret, si arbitraremur, nos meris phantasmatibus et spectris et somnianibus deludi.

467.

Lemma

Sibi nostris debite applicatis obto debite approximatis integris ad sanis, correspondente omnem ipsum danda fides à. quis éa omnis pos: tris falsitate subée credat, dum videat vero deludantur, evertantur, jocentur. Salemur idem errores à Malebranchio observato: 2 202 // posse ejecere. jà defacto omnis hoc sius nad suffragante huic est errori Objectus illud procaption assuming omnis error jus fanis, sed vera ée dicing, quae sunt ita formia obto, et sibi integris et bene applicatis apparent, cum Deus neminem fallat: nio sicuti dentes his hypothesis.

Obr. 1. Dum idea clara et distincta è criterium veritatis, sin ñ poterit dari clara et distincta idea quae vera ñ sit, ái illis ñ datur, go ab ij Obr. m. ergo éa si falsum subest, illis idea ñ è conformis obto: 2 63 // si ñ è conformis obto ñ ptt exprimere è sica obti cum veritas sit veritas et ipsa sit ipsa veritas, go hé clara et distincta idea, erit nearéo vera. Obr. 2. Sed ñ adest veritas Mythysica, ut supponitur, go saltem aderit veritas Mythysica. Obr. 2. in sibi datur veritas: 4 67 // juxta lemma, nec Deus sibi hoc fallere juxta hypothesin. sed idea habet ipsi sius, cum nil sit in illo qd ñ prius fuerit in sio, go ab. Obr 3. ab experiria et omnium aestimae hoc, qd audimus, qd videmus, qd saltamus omnibus ut verum aestimamus, supposito si distincte et clare rem percipiamus go datur illis veritas in idea clara et distincta. ergo ut lectea nostra fundamentaliter expluemus, easeamus ideam adventitiam claram et distinctam neitare illum. Secundum praecepta idea judicium ferat,

ac veritem subinferat, dein q̃ ideas factitias ulterius ratiocinando
tandem ad aliq̃ principiū jmā delabitur, ut inde enascatur certitudo Mthysi:
ca, ex supposito, q̃ res in se sit ptā q̃ ideam clarā et distinctā p̃ cipitur,
jo C. q̃ video eclipsin solis, meus oculus bene constitutus ob absentiam
lunis clare percipit eclipsin, dein nō distincte interpositionem terræ tan:
ijm causā hujus eclipsis ruminat ac deprehendit, et sic habet veritem
aliqā phy physicā de re, tunc q̃ ulteriores illationes ac ratiocinia deprehendit, q̃ si nō adesset O interpositum terræ, tradictionem adeō lucem
et nō adeō lucem, et sic sit Mthysice certa, q̃ aliq̃ interponatur
solis et lunæ. imō in nobismet ipsis hoc experimur, q̃ en simus et exis:
tamus, hoc suos nostri referunt, acquirique de me ipso ideā clarā et distinctam, tuc, cum simul nō possim nō esse, acquiro de meā existiā aliquā certitudinē nō Mthysicā, ita ut quidem ipsa idea clara et distincta nō sit propriissima certitudo Mthysica, sed physica lm, ex qua tanqm ex quasi lumen nāale certitudinis Mthysicus apprehendit

Solvuntur objectiones.

Obj. 1. Si suos sunt fallibiles nō p̃ sit liberi certa fides et consequenter veritatis criterium, sed suos sunt fallibiles /: 202 :/ jo fides et certitudo requirit inde haurire Rx. Lm. nisi debita cautela adhibeatur C. Sensus N. /: 4. 65 :/

post 1. ut detur scientifica veritas Obtē obtū neatur /: 457 :/ ai illud q̃ p̃ ideas nobis ingeneratur ac p̃ sensus, nō neatur sed mere stingens, jo nec obtū sensus mā p̃ facere ut detur scientifica veritas Rbrm: nō en neatur ut hoc v illud videam R. D. M. Obtē adeō obtū neatur v mir v physice v Mthysice C. semp Mthysice N. dein sufficit q̃ nō exstingentibus possit aqua neatur /: 4. 25 :/

post 2. idea clara et distincta pertinet ad jmā neatis operatiōem, ai in lm: plici appensione nō datur demonstratio, cum demonstratio supponat jmisas et sit judicium et duobus judiciis deductū, jo nō datur evidēa. Rx D. M. nō datur veritas simplex C. multiplex N. /: 394 :/ ex hoc sequeretur, q̃ nec physica jma eēnt evidēa /: 340 :/ /: 134 :/ /: 56 :/ /: 16 :/

Obj. 2. multi putarunt se habuisse clarissimas ideas, et de facto hæretici clare se gaudere ideis arbitrantur, et sīn falsū ē, q̃ illorū idea simul vera inde S. Augustinus miseria et lacrimatus jo dolvit, et sic e

jo idea clara et distincta fidendū nō ē. Rx D. M. et debitas adhibuerunt cautelas N. M. nō adhibuerunt C.

post 1. nō datur aliq̃ hymig, q̃ in idem nō p̃ simul ē et nō esse, totū ē majus sua pte, cum idea clara et distincta poēit falsum systematiliter systematizari, item q̃ superstitiones et phantasmata diabolica, item q̃ illa nō sicam an nostra organa semp sint bene constituta, atq̃ mileuis etoriis objectis stante ōi fascinatione nō p̃ sit everti principū et illud idem nō p̃ simul ē et nō ē, jo nō illud Criterium q̃ nos afferimus de idea clara et distincta, sed illud principium traditionis debet statui p̃ fundamento veritatis Rx D. cons. p̃ veritē physicā v moralē N. p̃ Mthysicā Obt. q̃ et medē C. mediate et deductive N.

post 2. ea ipso jam principalior cos et lapis lydius sunt jma principia exaxiomata. jo Rx D. M. in ordine ad demonstrationem Mthysicā C. quæ tm nō ita frequenter p̃ sit liberi, ac in rebus physicis in plurimū latet.

in ordine ad veritem physicā fundatā in experimentis et experiā, de quibus ad ipsā rem devolvimur. Nam quo Dialectica mitatur experiā et simul rāe, hanc solum, spiritū Mysticū, sed ñ physicū debet adstruī, ái ñ aliud é magis securum ad rei extra affirmandā, qd qd de re clarā et distincta dedum suppiant qo.

Thesis 46.

Praemissae sunt certiores et evidentiores nobis qm sclusio, ñ in se.

469.

Nota hanc thesin ñ eā illigendam quoad se, sed tm quoad nos, quatenus nobis, jmissae debent é magis perspicua, ut tanqm media serviant, ex quibus ducatur sclusio.

470.

Hypothesis 1.

sclusio, pt considerari tanqm effectus, et jmissae tanqm caā, quippe cum sclusio sit clausa in jmissis /: 42 :/ sicut e.g. filius in patre, tanqm hypothesin statuere licet, quod sit caā sclusionis.

471.

Sylli ofsea assistit in illo judicio illativo, quatenus qd actu simpliciū illatis fit deductio unius ex alio. Sicut éā judicium é unius actus illatus unū de alio enuntians /: 246 :/ ita sclusio é judicium illatus aliqs aliud judicium inferens.

472.

Obr 1. aperte: si sclusio solitarie ponatur, relinquitur nobis aliqd probari debet et magis declarari, ái sic eget alterius adminiculo et declarari, illud debet de o clariq, cum alias obscurū qo obscurū probaretur, qo jmissae éli.

Obr 2. ofs: qd jmissae ñ sint certiores et evidentiores in se qm sclusio. evidēa pt dari tam in sclusione qm in jmissis Mysticū nearēa, qo tam sclusio qm jmissae erunt aequaliter evidentes, etc: pt, nam nemo negabit hanc sclusionem esse é ál caā ac esse tam evidente qm hae óis hos é ál.

Obr. Coā: evidēa é altiorq quaq certitudinis et verifis, ita ppro censeatur in ¶: quae vera si é evidens, qo ñ patitur majorem aut minorem veritem. coā pt ex nso /: 195 :/ Obr. etc: evidēa é annexio nearēa predicati cum subto, qo. ñ pt vel latū unguem ab hac recedere, cum sit jam ñ ét nearēū. Sfr: si detur minus nearēū, tunc cum réitas sit veritas oberit dari minor veritas, si detur minor réitas, ái minor veritas é impossibilis cum evidēa, qua é impossibiliter falsa, qo ñ datur minor veritas.

Obr 3. ofsea sylli é sclusio /: 471 :/ qo jmissae ñ sunt evidentiores

Obr coā: jmissae ñ sunt ipse sylloq et sclusio é ofsea sylloq, ái evidēa habetur in ofsea sylli, qo et evidēa ñ é in jmissis, sed in sclusione.

Solvuntur Objectiones

473.

Obs 1ta parte. vista sclusione obtū essentialiter é ñ, neutrū, pt dici qo ad Obr. m: si primū, ñ jmissae id facient, qo é eadem veritas, si secundū ñ ét sclusio vera, sequenter extra statu quaestionis. Sed N. m. et dicq j. sit. probaem D. jmissae id faciant qd aliqd notius C. qd hae quae notae M. pt ñ aliquis mihi veritem obtū demonstrare clarioris medio qm alter.

Obs 2ta 2 pte. óis caā é potior sua effectū, sed jmissae sunt caā sclusionis /: 470 :/ qo. Sed Dull. caā aquivoca C. univoca M. /: 18 :/ sicut Pater ñ é

perfectior hoc qm filij, ita in de seluscio ñ é perfectior qm jmissa.
Inst j. propter qd unusquisq; ille é illud é magis tale, sed propter jmissas é
vera seluscio, go jmissa debet ee magis vera. Dx D. Si sit effectus mino-
ris perfectionis C. Louis N. hoc axioma plurimū fallit. Lu male dicis propter
aam infusā Ori é hoc, go aa é magis hoc, propter Patrē ~~&~~ é filij go
Pater é magis filij. Louis go ñ habet, si idem ee tribuat causam effectui,
qd ipse habet.
Inst 2. medium é illa ratio à qua seluscio habet firmitatem ostinet atq; tangim ob-
scuritū, et clarius ipsum ponit et dubiū firmātāe solidatur, go jmissa jam habet
illā firmitatem quā seluscioi defuit, sequenter hat evidentior seluscio.
Dx D. cons. go habet illā firmitatem ab alia qd enotatione veritis fundabile
C. qd auctā veritis fhet. ita ut tota jmissarū virtut veritem obtinente
tangim jtem et sit seluscio oo evidens, si unum é in jmissa limitissū majus
et minus extremū selusciois, tm illa ratio tangim medij fering debet ee evi-
dentior seluscio, qi hoc ñ é magis evidens go. p br. in. tota veritas
in hoc fm resolvitur, an majus et minus extremū aveniant in illo tertio tan-
qm medio terno (: 3 bo:) seluscio actualem stinentia passiva demonstrat
go à data alia veritg in seluscio, quae sit obscurior et minus evidens: sed
illud tm actū ee demonstratū, qd primū fuerat in jmissis tangim in possō,
Inst 3. absurdū é dicere qd jma veritis et axiomata ñ sint evidentiora qm
aliqua seluscio inde deducta. sed hae axiomata sunt jmissae, et possunt in jm-
missis poni go jmissae sunt evidentiorsalij. Dx D. Si seluscio simpliciter inde
sideretur et specificative T. si sideretur ut ei axioma et prima principia
sunt applicata et evidēa ei communicata N.
Inst 4. datur major et minor evidēa go possunt ad hoc ee magis evidentes
jmissae qm seluscio. p. An. evidēa tangim gltas, et suscipere magis et mi-
nus, go datur major et minor evidēa. Dx N. An. p baois D. An. é gltas
semper ultimag gradg quo intendi, et subjectū C. ut ipsa sit interabilis N.
(: go 6:)
Inst 5. datur evidēa moalis, et physica et Mthysica go unū alterō é magis
evidens. Dx D. cons. in diverso genere C. in eodem N. sane una veritas
Mthysica ñ é major altera cum ~~non~~ possibiliter falsa ee possit nullo gradu
posset ~~non~~ cedere à veritē ad falsitē go una possō Mthysica ñ
é ee minus vera qm altera.
Inst 6. in hoc syllogismo impossibile é simul ee et ñ ee, ~~sed~~ ego sū go ñ
possū ee et ñ ee, datur jmissa j. evidens Mthysice et seluscio é physi-
ice evidens go jmissa una é perfectior Dx. tali modo ee seluscēm certi-
orem go é debilior jmissis unde in hac seluscio é physice evidens
si simpliciter existēa, et subjacēs hypothesi minor et est Mthysica illa
è seluscio) sunt sequentes eadem

Articulg 3

De Louis bene demonstrationis

Qd Loia demonstrées illijus fondes ex quibus et cui argumētū atq; ~~demonstrae~~ ou medij terminus ut talis alij ponte ~~et~~ ex quibus ipse bari
poit. ali éam inseg ille ab auctoritē licā ratē
pendet. Loi inseri maxime ou axiomata authentica dicuntur.

475

1mg é à definitione ad definitum sub hac maxima de quo affirmatur vel negatur de illo, de hoc affirmari vel negari, et de illo E.g. si affirmatur de Petro quod litterat aut aliquid non affirmabitur de Petro

476.

2mg é à qua differentia ad speciem et contra E.g. qui cui non venit genus esse differentia alius, huic in telos non speciem species, et cui non competit species nec habebit hoc genus et differentia.

477.

à toto ad partes et contra sub hac maxima quidquid totum gignit et pars, desinat partes esse et totum ablatis partibus cessabit totum

478.

4mg é à causa ad effectum sub hac maxima, ubi causa ponitur non effectus. adest pater gignit et filius, adest posterius gignitur prius. causa naturalis nisi aliquid impedimento, si sit ratio sufficiens, cum potius sit quam non sit nexus erit. posita causa formali ponitur et sublata tollitur effectus ut sublata albedine album, sublata causa homo.

479.

5mg é ex nihilo nihil fit, nulla é ratio cur hoc fit, gignitur non é, non é ratio cur aliquis fit non é causa debite proportionata sufficiens loco tempore circumstantiis et debita debite posita, go

480

6mg é ex Mechanismo unum altero necessario sequitur, in orbe partes materiae exceptis voluntate libere se determinante, tempus unum in altero habet rationem cui, genitum oritur ex corrupto, et corruptum ex genito.

481.

7mg é, quod é causa causae é causa causati, sic et avus é causa Nepotis.

482.

8mg é nil creatum habet aliquid à se ipso, et ens dependet ab increato, nil movet se ipsum independenter ab alio.

483.

cui illae proprietates veniunt inseparabiles huic et eadem et idem venit. huic pertinent, propria p. species quae de omni dicuntur de nulla, quae magis sunt eadem inter

484.

Qui existent sed ab auctoritate sunt, non é in sacra Script. à sensu literali recedendum si nulla contradictio vitium habeat, aut nisi absurdum sequatur fore.

485

Deo revelanti, Ecclesiae, scripto et patribus quoad dogmata fidei, traditionibus recepta, credendum.

486.

argumentum valet fortissimum, si adducta similitudine rationes propriae veniant.

487.

In fide humana et questionibus Philosophicis pure fidibus non valet quia hic vel ille dixit, nisi forte pater fuerit, cum antiqui patres praesertim Platonem secuti fuerint in rebus Philosophicis, et quo hunc numerum docebantur.

488.

Erant hic plurima regulae criticae apponenda, quas in aliquem tractatum stimulatum alias loco hoc tempore ponam.

Caput 5.

De Sylmo Probabili seu Tropico.

Articulus j.

Quid sit Sylmus probabilis?

489.

Cum in orbe multa sint de quibus semper ambigat humana ratio deducatur modo in hanc modo in illam partem doctorum ac sentiarum prudentia noviis probabiles thesses suadere possunt, talisque Sylmus qui refertur ejusmodi propositiones probables (352) vocatur Sylmus probilis.

490.

et nobis esset grata sit probilitas quae cuilibet propositioni probili juxta tribuenda est, definiamus oportet, quotiies posito certorum casuum nro medium ipsum falsum, erit ea probilitas ipsius ad certitudinem et nro casuum in quibus medium non fallit, ad utrum integrum eorundem, nemen medium quo propositio veritatis seu: ime ostenditur, eo minus discreta erit, quo rarius fallat, eo probior erit propositio quo minus fallax medium fuerit. E.g. sit denem viribus ut, sonatur casus et de nocte apparebit rubedo in coelo. fiatque sex vicibus ut, de nocte apparebit serenitas, habebit probilitas tractitiae serenitis ad certitudinem ut nocte rubedo: ite prolo sol diuat surgere volo, et sex ad [illegible] dicitur, id probilitas ope tractitionis sic exponi, et nro casuum sit denominator, numerator vero sit nro casuum, in quibus medium ut assumitur ad probilitem probandam non fallit. Lib. prae: tio 6. ad totum decem [illegible] tim se fefellerit medium assumptum. porro cum ut propositio sit probilis, medium intra certum casuum nrum saepius non fallere debeat, quam fallere (352) fractiones quibus propositiones probilitas exprimitur debent esse ejusmodi, et nrator dimidia denominatoris esse excedat.

Thesis j6.

Actus neitatis ad inferendam exclusionem, dato simul assensu jamjam sit tam primo in sylmo demonstrativo, quam secundo in sylmo probili.

491.

Nota quod sic assensus idem sit ac judicium affirmativum et dissensus judicium negativum. inde est tum transfertum nomen et sic usurpatur, cum aliquo voluntas assentiatur. voluntas enim est suum assensum deliberate factum et dissensum ad libitum justare. hypomit libertem, unde non ad illum sed voluntas pertinet. hic quaritur an illis dato semel judicio affirmativo jamjam sit judicare ullum de falsum, et sic negare in solute, quod affirmavit in jamjam.

Lema 492.

Aa habet duas potas tanquam facultates, facultates aut virtutes, semper illa et voluntatem ita et illa vocatur potia nearca, hac potia libera. ita alibi fusius ostendetur. hinc cum dicitur aliquia potia nearca si positis citis diversis obstaculis habet agere, libera, si ad id stantium est eligere.

493.

Definitio

Actus tanquam potia nearca est dupliciter neitari, neitate exercitii et stra: [illegible] neitas exercitii est, si non est amittere actum, sed eum nearco, donec [illegible] neitas straculiosis, si illi actum habet ponere, ut non sit stantium

[illegible] neitas vero stra: [illegible] etatis est, sita est habet, neitas straculiosis.

seu specie distinctū ponere, unde in voiatr nēitas utrarietatis, vel specificādis.

494.

Hypothesis j.

Voluntas n pōt imperare illui vel alteri pōē pcaēq ut v nagat, vel ratiū autē ponat, utrāq; in oēs rationes et desint obstacula e.g. n pōt oculo aperto imperare ut n videat hū pōt experiā tangim solidi primā rāe

495.

Hypothesis 2.

Syllog pōblis ajs evidenter nolleit ac demonstrativ, cum habeat eandē pōā figurā et modū ac prēm pōā infert tm aliquem pōlem, unde si major et minor eēt vera tunc aliqs eēt tam evidens qm syllog demōstrativ, aliās si ōn sedo, q in medio pōsuit sremat, evidens ē, q aliquidē licēat sto judicatū de sto pōē judicari, si ēn difficultas eēt, tunc tota difficultas foret, ja aliqs eēt tm pōblis. sed hēc difficultas jam ē superata in majore, ja videtur certū ē, q ajs evidenter nolleat quod form syllog pōblis ac demōstrativ, cum tam in aliqē ung qm alterig pōt dari reductio ad impōsibile, sequitur, si in syllog pōbli n licerēt ad inferendā aliquem, utrādictorijs assentiendū eēt, id patet ex objectiōibus

496.

Obr Alterū j. pōā negrea n, ita voluntē impedirī: q hypothesin j. supposito si n adest impedimētū et oia rite disposita, nro eit: sed illg ē pōā negrea per lēma: nesq adest impedimētū, secundo negant ōes dispōes, ja illg ob. Obr minoris 2. pars: si eē aliqd impedimētū v eēt jmo ex pōte jmissarū aut 2da ipsius illtis aut 3tia voluntis impedimētis, sed neutrū horū ē, ja n adest impedimētū, n jmū, ja eēt extra hypothesin thesis, supponitur ēn illa rite penetrāse et bene judicāse jmissas. n secundū: 494. nec tertiū: 494: ja. jdem Obr 3tia pars in: q adsint ōes dispōes, ad aliquem requiruntr duo judicia tangm dispōes jnria: 355: ai hēc adsunt, si adsint jmissa cum ex his formentur,

497.

Obr Alterū 2. Tunc n in pōblibg nēitatr illtis, similiter nil pōit illū amovere, et aliter in aliquē judicet qm in jmissis, ai nihil potest illū amovere, ja Obr m: si aliqd abstineret eēt inevidēs aliquis pōblis ai ex hypothesi hū judicatū minoris sueniētia in tertio adest evidēs: 495: ja nil pōt eū retardare.

Solvuntr objectiōes

494.

Obs j. vē idem judicium q in aliquē ponitr valiud ab illo q in jmissis ponitr distinctū, neutrum pōt dici ja n negrea. Obet sequi judicium 3tiū. Obr m: n pōtimū, ja aliud ē judicium illativū, et aliud judicium affirmans seu affirmans idem de idem: 355: si secundū, ja ex ipso pōt omitti. Obr hēc sequela: voluntas pōt imperare illui ut nil de se pōposita judicet, judicium suspendat, ja n nēitatr illus, falsum q. ad exequitiū. Obj. N. m: a tuo judicio illud eē distinctū seu aliud judicium, licet ejusdem speciei. Obacois N. ēgam: Obacois alterius N. D. pōt suspendere nisi eēt jam istud judicium 3tiū in secundo stantū C. seius N. sic ēn idem eēt, ac si oculg jam eēt apertg, cum n pōit illus majus et minus extremū judicare, q. stinatr immediātōnq nisi eēt simul pōtū imperatū eē, ut pōt legitime assentanti. Inst j. illg ē objectg voluntī ante jmissas, et voluntas pōit illū abstinere

quem judicat, jmissas ée has et has, veras v falsas est, g. E. g. pt apprehendere
mare ée albū, quem judicat, revera sit albus. gò in posito judicio et datis
jmissis potest id imperare voluntas in ordine ad scitiem inferendam.
Ex retorqueo argmtū, voluntas, pt imperare oculo ut n se aperat et sciat
videat, gò n ée potest imperare id oculo aperto. D. dispas ée, qa ibi nūdū
adsunt qa requisita, non ergo judicio vni jppōi datū, in qua altera stinetur,
sicut hic stingit. n ém in apprehensione stinetur virtualiter judicium, cum
sepe stra id, qd statim apprehendimus aliud judicium de eadem inferre, sicut
ecstra scitio ée judicium deductū virtualiter stantū in jmissis tāqm qua cāa.
Inst 2. tunc n necesse est scitio si pt omitti illae ái pt omitti, gò
Probr. m. n aliter stinetur scitio in jmissis qm virtualiter, sicut pater E. g.
stinet filiū cāa effectū, ái n necesse est pt omitti qd virtualiter stinetur, sicut
n necesse adest filij si adhuc stinetur in virtute patris. sic sicut rosa
in semine hjemis tempore virtualiter stinetur, a sequitur in fr rosa adée,
gò a pari. D. N. m. ppbatio m: D: si adhuc sit obstaculū ut n exeat
pōa in actū E. si nihil obstat. tunc in patre in semine rosa pōnt adhuc
ée obices, et n statim ponatur effectus, at hic n ée obex ut supponitur. /. 296/
gò det pōm effectus.
Inst 3. pōt ée sipe statim turbari phantasia v explosione tormenti aeriti. Ergo
D. qd thesis tm loquatur similis sit obex.
505 2. si ex nāa sua obtū ée tm pble et n suficiens, n pt ille aeitare ad
sui affirmaem, sed scitio pblis nunqm ée evidenter suficiens, gò n pt nātura
D. d. N. si ne pblis sit ex hypothesi nec ex se E. saltem ex hypothesi. /. 295/
negatur.
Inst. nisi ex hypothesi sit scitio evidens ráe pōa sit ráe máae vera pblis,
gò pt fieri impedimū voluntatis ut suspendat judicium. Probr. cāa. si adhuc a motivis
stantis pt abstineri, tunc potest aeternari ad hanc scitiem admittendam,
sed stantis scitiae pblis motiva adversa sunt equè gravia et abstinentia
gò n adest determinatio ad amplectenda scitiem pblem. Ibsum: sed si n adest de-
terminatio tunc patet suspensio sui judicij gò. D. N. cāa: ppbatio m: D: nisi iste
fuissent jmissae E. scitio N. retorqueo argmtū de evidenti scitiae, istud ée poto
potuisse abstenere a pōando judicio ja fuit
adhuc id impedimū sublatū ée, et sequenter debet fieri, ut pōa nec aea agad.

Articulus 2.
Quid sit opinio.

Quā ée opinio arte et evidens ut nemo pt demonstrando ocupe pla

Sicut ex sylmo demonstrativo scā, ita ex pblī opinio oritur. opinio ée nē judi-
cium peremptū ad vnā contradictionis partem cum formidine de opposito mikas
motivo pblī fallibili et nevidenti. ée si ppongatur aliqua thesis E. g. an pos-
tes ex pluvijs aut mari procedant, tunc potest habere rationes pblēs ex scā pte.
352. ái n pblēs ex alia pte, ita ut quem mi pōi adhaeream, relinquatur ti-
formido, ac forte n altera pars sit verior. et hac ée formido de opposito.
500.
Jam potest habere v formidinē actualem v radicalem ideo adhuc possum
ée opinativus, licet actualiter n formidem, imo revera putem thesin quā
defendo ée certā. é aim formido radicalis ipsa maae fallibilitas motivi,
ad quā si illa attendat, potest peternari ad formidinē actualem, qua
actualis, unde idem é ac si illius jam actū fallibilitē ita detineret
ad judicandā firmiter scitiae. certe sola formido radicalis é propie distin-
quens scia sciam ab opinione. nam sicā descendit v ad propia lumine

nàà nota, ex mitis ex peria certa, sumi stium hoi; dem extra opinio
ubiq fluctuet, ita ut si habeam liam, physicè, iletus poit habere formi:
dinem an subsit certitudo Philosophica, si sim mr certq, tunc physicè
possum adhuc ée dubiq, ut prinde nemo ambiget, taliter circa eadem obti
ne possum ée certum simul scientificè et opinativè nempè in diverso
gre.

Thesis j.

Scia et opinio n possunt ée simul in eodem iletu
de eadem re, nisi sint diversa media.

Definitio

ye medium illigitur illa ratio quæ ponitur in medio termo ad aliquā relationem, ptamen
relationem scia et opinionis ex supra dictis desume.

507.

Status quæstionis é. An in eodem iletu ¶ Petri poit circa unā aliquam
rem ex diversis mediis /: 3 ¶ 6 :/ nempè ébli /: 352 :/ et evidenti /: 339 :/
simul stare scia et opinio. recentiores affirmantes fieri pòe ppter diversa
media, cum inde contradictio n cadat sub medium /: 295 :/

508.

Hypothesis j.

idem ex diversis mediis n pòt simul existere et n existere: sic male dicere
tramq é existens et n existens, é tq quia creatq, n é tq quia ipsemetq. ratio à
ja contradictio cadens sub idem jam idem implicàam involvit, aliqs cum exis:
tea statim fluat possità esse actuali, n potest sua ée à diversis mediis et
mediis. item male dicere: luna habet ebliter inclas et luna evidenter n habet
inclas, é ebliter hora 3 et evidenter n é hora 3. ratio ex ipso principio petitur.
unde merito tanqm hypothesis id assumi poterit tanqm principio p. se forme.

Hypothesis 2.

si quid aliquo neàtè destruit, n habet id magis et minus, sed æquivalet
contradictionis, cum ipsa neàtè destructione prius existentia alterius existentia negat,
sic existentia ~~mundi~~ negat existentia ~~creatoris~~. id instar hypothesis de nuo assumitur
j principio p. se forme.

509.

Obr. Asserti j. tunc actus scia ha scia actualis /: 462 :/ n pòt stare cum opi:
nione actuali, si contradictoria opponitur /: 296 :/ sed contradictoria opponuntur, jò.
Obr. m: opinio é judicium nevidens cum formidine et obscurum /: 479 :/ scia é
judicium evidens /: 458 :/ sed evidens et nevidens formido et n formido clarissi:
me et obscure ita sunt constituta ut unum expellat aliud /: 503 :/ hypothesis 2. /
inde contradictoria sunt /: 295 :/ Obr. 2. implicat et eadem propio sit simul
vera et falsa, jò n ut judicata fallibilis et simul infallibilis, sed opinio é fallibilis
et scia infallibilis /: 499 :/ item /: 464 :/ jò. Obr. 3. implicat ut aliqs in.
ex diversis mediis judicet aliqs ab iletu verum et falsum seu p. forme et n p. forme,
hypothesi j /: jò et implicat ut idem possit fallibile et infallibile judicare.
Obr. 4. si scia existens neàtè supponat destructionem opinionis tum
n pòt simul stare, sed æquivalent contradictioni /: hypo. 2 :/ ai hoc
existens scia neàtè supponit destructionem opinionis, jò n pòt simul.
Obr m: existens scia tollit formidinem, prius habitam, jò et opinionem cui
inseparabiliter annexa é illa formido /: 479 :/ item /: 475 :/ An. probat.
ille formidare n pòt qui sui sui judicium n pòe falli, n posse interrumpi,
n labefactari /: ex principio j. fallibilitis et infallibilitis, pòe et n posse /

|| res quæ sunt fit quo
quidd. tamen ita
fabile et potest pugnat
tam in gradu et qualitate
tor.

ut unum potest ex res quæ
alter fit falsa. alias
esset et n et n

di. his qui habet superveniente fidem de aliqua
dem habet, quae non potest fallere nec labefieri p. 458. go.

Solvuntur obiectiones.

505.

Obiect. 1. ob diversa motiva possum aliquem opinem mihi persuadere ut evidens et ut probabilem, go potest fides et opinio simul stare. Probat. An: possum credere quod Cicero 3. qa vir bonae famae mihi dixit, et sic e motivis probabilis p. 355. 3. et possum credere ja video et sic e fides p. 465. go ob diversa motiva de Rx. N. An. probatio An D. ita ut dem esse opinio C. ita et maneat N. periculum formido go et opinio p. ex probat. 4.

Inst. 1. eadem, quod saepe publice ex auctoritate et evidenter ex rat evidenti in secta haereticorum, id fit in civitate de turpitudine alicujus viri, sed iterum auctoritas tum rat. in secta me movet, go adhuc manet opinio cum fide. Rx D. An. ita ut utrumque non alterum possit stare N.

Inst. 2. in Deum probat qd opinio cum formidine actuali non potest stare cum fide, sed non solum qd cum formidine radicali non potest stare, go cum hac potest stare fides. Rx N. An. nam formido radicalis e si actualiter quem oppositum non timeo, potest tamen adhuc de se subesse falsitas, jam vero in Deum cum fide non e possibilis, ex definitione fidei et opinionis p. 500.

Inst. 3. probitas e aliqua certitudo et evidentia e maxima certitudo, et sequentur se habent ut magis et minus, sed inter magis et minus non datur strictitio, go Rx D. N. in eadem serie certitudine N. in diversa C. D. m. si sit eadem series C diversa N. E. g. N. et m: probitas sunt in eadem serie et sic possunt simul stare, nemque ut aliqui sit magis proble ex rat auctoritatis, et minus proble respectu rationis in secta ita ut licere promittere die Sabbato e minus proble, licet ratio suffragetur eo qd non sit tanto strictus opus servile, et non licere e magis proble, si in plures ceremonias aperaat ~~et hic~~ adhuc aliqui de e, vi enim alterum neatio destruit p. ex probat. 4. sequenter sibi invicem pugnant.

Inst. 4. N. et m: lux sunt spectabiles go E. g. lumen ~~stella~~ castelli in intensissimo solis lumine e visibile. Rx N. An. si supponatur alter lux intensissima, tunc vero sit minus intensa at evidens supponitur e lux clarissima et intensissima non tenebrescens magis et minus 398. eadem sunt in eadem serie at fides et opinio sunt in diversa serie, nemque in gre evidentia et inevidentia claritatis et obscuritatis go.

Inst. 5. possum p medium proble e. f. ee latum jucundum posse, qd Petrus sit homo, qa hilaris e, et timet p aal rationale qd homo sit, imo go utrumque solum nititur esse illes non quoad exercitium, go utrumque habet posse solum, sequenter et assentiri utrique. Rx D. An: ita ut pereat antea habita formido C. et maneat N. in dicta thesi tm loquitur fide et non in versu.

Inst. 6. eadem solum, qd nisi immixta uni probli et alteri evidenti, go et illa qd imiti ratio probli et evidenti. An qui perseveravit salvabitur, sed Petrus perseveravit go salvabitur. Rx D. An. ita tn ut solum sit tm probli p. 395. C. ita et simul sit evidens N. ex illa evidenti nil deducitur sed tm ex probli. cum en essentia syllogismi consistat in vi illativa p. 471. haeque solum probliter teneat, non sola immixta probli in ordine ad

ecta flexibilis ipsi in alio judicio creatus et simplex alio creatus sit rebellis omnis et alio

illaem influit.
Just 7. sillog. ex data ex utrag. premissa, qd et timor influit principium
timoris a sylogis p. 476. Rx. Dr. cons. qd timor influunt tanquam illa
sequentia in tertio c. aliter N. p. 368. Licet en. M. in puncto syllogi
sit evidens, si n. e. evidens ita ut minor extreme cum M. extremo sincopat.
cum qd n. aliter sit vis illativa in sillog. qm fuerit sequens in tertio
sed sola publicas et a. evidens qia illis, sed qia sequens in illo tertio influit
in sillogm.
Obj 2. ex parte Anopt. n. solum duo actus opinionis esse, sed m. ny ex
alio, et stare sua et opinio, qd a fortiori et. Sbr. tn. acta V. G. stilli
oris et procedere ex diversissimis motivis V. G. nam ali ob metum
impetrandi
impetrandi dei vindicta temporalis et supernalem ob metum inferni
alii ex amore dei, qq n. idem illis acta et. Rx. N. patitur dispasa, qa in primo
casu manet eadem ratio, n. in 2do: V. G. si ob vindicta doleo, ex formidine doleo,
si ex amore doleo libero demum formidine, ubi extra in nostro casu adest formido et
n. formido.
Just 3. ibi datur oppositio stradictoria ubi unum e negat alterum affirmat p. 395.
si opinio n. e. negatio sua, qd datur m. opinio e aliqd positivum, qd n. e negatio seu
opinio, pari ratione nempe motivum, qd n. e negatio seu aliqd doleas. Rx. N. tn.
probatio tn. d. opinio in se considerata c. et habet juncta formidine radicalem
cui inserte stradiuit sua.
Just 2. licet V. G. frigus habeat actua tam libi negatem a lidi, tn. et saltem
qd vires dei simul stare cum valore juxta holistas, et secundum Stoicos ca.
lor e ipse motus et frigus quies et tta. quod simul e. qd n. opinio et sua.
Rx. dispas e: qa hic e implicata ex pte obji se n. amplius obscure sed clare re.
presentantis unde cum illo sit poa neatea n. amplius et rem tm opinari, extra
in frigore et calore nihil ulterius intervenit.
Just 3. oio stradictio ubi ee secundum idem, qd si sunt diversae media tollitur
stradictio sbr. ea a parti: sem diversas personas sunt magnus et parvus
dum invetta obta sunt et mortu qa eadem res respu diversis et amata in
ordine ad aliam, idem respectu e praesentiae et mihi obscuru, qd diversa
media simul tollunt stradictiones, licet cadere sub idem sbtu, et in eodem
paritatis Rx. Dctn. debet ee sum idem sbtu c. idem medium p. p. 387.
probatio vero dispas e: imo qa ego semper maneo idem licet sint eadem sive diversae
personae, et tm ob extra alia relata mihi apetit me immutato, qd jam sequitur, qd
si sit idem sbtu n. ee vere stradictoria. si a parti de reliquis loquere. extra
hu licet sint diversa media, tn. habitudines istius quae ex illis clantur resul.
tant, imo de istu ipsu affirmant et n. ipsae ipsa media, ita pariter eadem res
e duliis cum sbto, sed n. alteri, cum qd hic sint diversa sbta, n. e paritas.
pariter de res in istis pro quillibet sbet.
Just 4. si opinionem sum interrog positive et negative: si primu, qd quia plures
probates habetem eq magis cem interrog. si 2du, id e n. certq cet pura negatio
qd e falsu, cum sit actus. Rx quoad 2dum, admitta, id e qm diu n. affertur
vera ratio in sua n. sum certq et negatur suppositum, qd detur positiva incertitudo
seu positiva negatio. ad probatem dico, qd n. cem certq, n. tn. prime cet pura
negatio, sed certq positive reddens illum publice tm de re sveritu.
Just 5. si opinio semper relinquetur formidine talis tacitalem, qd quo major
est probitas et opinio, eo major est formido qd e absurdum. Rx. N. supposito
qd e pro rerum suscipiant magis et minus, sed assistunt in indivisibili cum
suscipere magis et minus sit aliqd proprium p. 3
Just 6. voluntas pti in operari, sed tale motivum aliqd delegat et ab alia

aliq odio habeat, go: ipse, pot sic operari. Ad pbr: nam ob Judam odiam
Petrum amare ego mores Christos odisse poterio. Ad 2 Nroam, at pbam D.
é, qd dum duo obri se mihi ingerant, unū amore digniorem et alterum odio,
b: ipsa et mores hoc ñ habet aliq dia et sic inseparabilis cum quolibet Christo:
:ris, et ita ipso clare patefactu jam habet in se aliq inseparabile cum ob:
:scuriē, sicut go in mille alis pot fieri refutatio, ita et paribus nil p̄ tant
sic obfuscetur obtum inseparabile impossibile erit, et in recipiendum diversorum
sic clarum et ñ clarum, sit illuminatum et tenebrosum, item se quantitem
longam et parvam, sic longū et parvū, qd quis posit errare p̄ medio errorem.
et scientiū.
Sed 3. Si opinio et dia ñ possit simul stare, et ratio, quatenus illa formidinē
removeret, hac excludet, Ita: falsū é, qd formido motivū pble formidare
ictū vestro facia, go. Pbr: m. Si praecia
formidinis precedatis, tunc ñ é specula formido. 1. b: sed ipsa falibilitas
ñ é ratio sufficiens, go. Pbr: m. sola motivi fallibilitas ñ nisi errorē possibile
fait, sed sola possibilitas erroris ñ é periculū erroris. 2 pr. Si ad prudentē
formidinē sola sufficeret motivi fallibilitas ergo postea ñ in naaliter
evidentibus, in quibus é possibilitas erroris Mathesis et in rer evidentibus
in quibus é possibilitas physica et in aspū fidei humana, si ñ vir dignus
probus et gravis éet formidaret. hoc é certo falsū, go. D.
hac dia pbare me ñ habere formidinē actualem, ñ tn pbat me ñ habere formi:
:dinē radicalem et hac temp adest, donec adsit evidēa utpote inseparabilis in opinione.

Articulus 5.

Quinam sint loci topici?

506.

per locos topicos illiqing sedes argumentorū pbliū p. 35 2. pot sunt.
ab Etymologia nominis b. f. ut ñ bene regit, ñ potest ée regem, qui ñ
habet Philiam ñ habet amorē Sapiē.

507.

A caā.
quo ipsior é caā efficiens, eo validius operatur, sic lux quo vicinior, eo
ardentior erit. cujus caā efficiens é bona, effectus é bonus, effectus assi:
:milatur caā ñ in accidentalibus finis e nobilior qm media, sic sanitas nec:
:lior é medicina, obtento fine cessant media et pax é go ñ é bellū. pessi:
:ta intentio finis eligenda sunt media, ut vis ée dolus
Si finis sit possibilis in media sunt possibilia

508.

Ab antecedente stringenti sequitur stringens ut vesperē
é serena tempestas.

509.

A majori ad minus, major id ñ pot, go nec minor, valet in negativis
a minori ad majus valet in affirmativis, et pot capere urbē
go et imperator.

510.

A simili: Susanna bene sciens é liberata, go et tu liberaberis. ita
a proportione si ente ad aliud eandem similitudinē habet.

511.

Ab auctoritate ut plurimi viri docti tenuerunt hanc sententiā, go vera é.

De Capt. 6.

Sylmo Sophistico.

512.

Sunt quibus ad aucendū ingenium et ad sui ostentationem falsiloquium sylmi valde arri:
:dent, qui ad specem veri solent deinsere dcti decentem, is qui illes sylmos proponit
Sophista, et sylmi propositi Sophismata sed specem veritis habentia aut paralogismi,

cum demonstratem mentiatur, audio.

§ 18.

Etiam stingere, ut ex in vera figura apparenter fiant, et tunc vocantur sophismata
hae figurae, de quo sufficienter a nro. 285. ut ex pot stingere, ut citra mdam fiat
fallacia, quae iterum ex pot esse in vocibus ex in re. in vocibus si fallacia fiat vocatur
inductio, extra voces res in se by si stingat vocatur fallacia extra dictionem,
imo generis sunt 6. 2di generis sunt 4. adeoque utrim sunt nro 13.

§ 14.

fallacia vocum est verborum aut in dictione fit, dum quis abutitur vocibus quas usur-
pat in sui fallaci, et respondente ex inducat ad negandum verum, ex affirmandum
falsum, et fit ex aequivocatione ex amphibologia, ex syntaxi ex divisione ex accentu
ex figura dictionis.

§ 15.

aequivocatio est, si idem nomen in sua explicatione sumitur, ut dois Gallus est hoc et
amphibologia est, si res sumitur pro ut Petrus audivisse Paulum.

§ 16.

fallacia syntaxis et divisionis est, si praecedit sophista a suo composito ad divisum.
208. E.g. in syntaxi fit fallacia impossibile est tormentari vigilare, sed Petrus
est tormiens go impossibile est Petrum vigilare. fallacia vero divisionis est, E.g.
Petrus est bonus et phlus, go Petrus est bonus phlus.

§ 18.

accentu fit fallacia, si ob variam vocis pronunciationem stingit verborum lusus E.g.
eruditus orator est, qui lepores laetatur in adornanda oratione, sed venator laetatur
lepores go bonus orator est.

§ 19.

figura dictionis fit si ob assimilationem fit fallacia ut fons est generis masculini
go et frons.

§ 20.

fallacia extra dictionem sunt fallacia accidentis a dicto secundum qd ad simpliciter
ignoratio fallacia sequentis, petitio principii non causa ut causa, plurium interro-
gatio vitiosa interrogatio.

fallacia accidentis est, si aliqui rei simpliciter tribuitur, qd ipsi tm per accidens
advenit, hinc sophisma est E.g. hoc est rees, sed Petrus est hoc go Petrus est rees.
idem illud est malum qd servit haeresi sed scripturae sacrae jam multis servie-
runt haeresi go est mala, idem amittunt vitium, qui praeterea Neotericis impo-
nunt, eoque venus ex alter sua phlua male agitatur in theologia abutatur
et dicto secundum qd ad simpliciter, § 21. est deceptio qua aliqui simpliciter de
aliqua re enuntiatur ex interrogatio, qd tollit ex tm ex, sic aut sub aliqua ali-
cube specie, E.g. arma ~~sed~~ reddenda sunt domino suo, sed Dominus furiosus est,
go arma sunt danda Domini furioso, iti simpliciter ex spectat arma est danda
cum tm secundum qd qd fuerit supposito majoris, sublatum est Domino et non ut furioso
ex si sed heretici male inferunt sine gra. praecepta Dei non possunt observari go
sunt simpliciter impossibilia observatu. § 22.

Ignoratio Elenchi vocatur, si sophista studeat ita decipere ut vel defendenti
imponere qd ex suis responderet ex traductio, quae tu cum citra idem non cadat
illis non est. id fit saepe ex nimia incalescentia inter disputandum ex sophisma-
tum amore ex ex indiscretio argutis, dum veritas inquirenda loco fallacias
cuiusq, E.g. si diceretur, Petrus est magnus et parvus, magnus respectu Paulli, parvus
respectu Petri, go est magnus et parvus. § 23.

fallacia sequentis est, si ex indirecta propositione § 268. ex aliquo sequenti
vult inferre An: E.g. hoc est go aal est, go non si praecedere potest Argutus, aal est go
hoc est. § 24.

petitio principii est si sumitur aliquid pro aliqui volo probare, qd ipsum est in quaestione E.g.
vellem probare dax in Oribus foam Mstaalem, ja fauit eum pe se et ipsum
eo gravitem eum esse illum in secum, ja non abexseo, sed sua sponte venit.
id ipsum enim in quaestione et verbis hua et tmen si id notum pe illu probatur

si de corallo de Adamante velis probare quod non vivant E.g. nullus lapis vivit
di Adamas et corallus lapis igo non vivunt, in ipsum en ignoto E, an nullus
lapis vivat.

525.

non caa ut caa seu dum assignamus causa ex aliqua hypothesi et mentis pri.
ipitaa. cum en pigeat fateri quod nescimus quod nescimus imaginarias pro
causas adminiculamur, hoc pro peccatum maxime peccant qui inexplicabilis
obscuriorib nos veronimis causa noa substituunt, quae sine suantr sine
ch, fortis contigit neminem reddunt, et si suspensionem argenti vivi nephi
dicti adscribas. morbos a diverso planetarum aspectu repetas, antipa.
thia et simpatia ea quae nescis adscribas.

526.

plenum interrogae stulti fallentia, si ad plurium quaesita petatur eadem
responsio, e fere nullius usus, et si quaeras x Petrus et Leo sunt authoma
da x non etc.

527.

imperfecta cognitio ab inductione stulti si ab aliqua experientia in aliquibus
stringente statim proeem ulterius inferas E.g. qa in pleriqs videt quod
stringat frigus, et calor dilatet, ve liquid non ad aqua extendere, dum
tn in gelade majus spatium occupat, et vasa nedred fraganter.

Hypothesis de Circulo vitioso.

528.

possunt aliquae argumtaes ita fieri, ut in continuo quasi in circulo currat,
et eandem procinaem semper procedendo: E.g. si quis ostendere et deum existere,
ja existit caa res oes sua providea gubernantis, ergo hanc ipsam caam
probabit ex eo qa deus existit, deinde in circulo vitioso id ipsum quod mane
erat coens, fit sta, ex quo prius sta: tangm coens exeunt sorant circulus
vitiosus aut pistilli versatio, eo en ruit argmeatio, unde ingressa primo
facta multumqs in ea perinde ac manus in pistilli versate
devagatur mens quia aliqd x minimum efficiat fieri quippe non pot ad
idem, si cum eadem sperat praemissa caa et effectus. cavere in
oportet ne vitiosus circulus cum illa argumtae confundatur, quae sequebus
solet a philosophis mendacia, ingens dna e digressio a circulo vitioso dis.
cimen, nec parvum a viris doctissimis regte sibi esse in demonstrando uti:
liter adhibetur, is qui fit, cum a noto effectu de causa qua latet quaedam
facimus eamqs ex illo colligimus, dum ab ea sic ignota repetimus ad
effectum ostendendo se ex ipsa caa quae sit effectus naa, et qua rae
lle stingat. hoc modo cum equal astronomis, cum ex eo qd luna x ipsis
oculis patet et quasi a sole illustretur, sphaerium ipsam habere ostendunt
dum ex illa lunaris orbis sic determinata rotunditate non solum fases ejusdem
lunae, verum in quo tempore menstruo illuminaos ipsa perficiatur clare
explicant, nisi nihil ergo demonstrant, non nil porro culpa in huius
modi argumtandi rae reperiri ex eo maxime patet, qd vere in orbem
ipsa nequaqm recurrat. non en ex caa idem effectus oste nitur,
qd propter hoc exemplum fuit, ut eximae ipsa caa demonstraretur
sed aliud oo E, qd de caa ex effectu colligitur, aliudqd de ipso effectu
et caa demonstrant; unde facciolatus docet non esse vitiosum circulum
in demonstrando si non hoc vel saltem reciprocao, nam sicut in
sic Geometrice quilibet reciprocatio destruet id ad circulum logicum

Logica disputatrix

Circa quæstiones prooemiales.

529.

Opportuisset Logicæ prooemia in fronte humanarũ posuisse, ad quæ si scholis ipsis nimias subtilitates multa disceptatione materies facta sunt, ante plenam notitiam ratiocinatione præfari non possunt. Quod ám quæstiones varias de natura de obto et ne ipse logicæ, quæ otia breviter et sobrie expediemus, nec crusta nobis maneat superficiem ipsis strigil, qui caecis emittendis insultant.

Quæstio i.

De Logicæ natura

Articulus i.

De habitibus Logicis

530.

Ex ijs quæ hactenus tradidimus, et in quibus Logica vere ex integro solebat, facile colligimus quod Logicam illam ad verum agnoscendum et verias regulas dirigat, quique ad illas regulas et ad earum notitiam sui discursus instituit, ille é Logica artificialis, illudque artificium quod é ipsum regulare speculum, Logica artificialis audit. quæ quidem definitur facultas instrumentaria tradens regulas, quibus mens humana ad verum recte agnoscendum dirigitur.

531.

Qua ita experiuntur, teste multos se perire é, qui in naturali quasi lumine, et sana ratione imbuti bene de re disputant, unum ex alio et evolvant, causas rerum intuentur, quod ex ipsis istad quorum studio separata é logica, inde ipses dicunt gaudere logica naturali ita ut hæc quidem definiatur, quod sit vis humanæ mentis indita, qua apti efficimur ad ratiocinandum ex ipsa é notitia prima rerum principiorum, qui ipsa mens citi sine regulis separat. ut adeoque logica in naturalem et artificialem dividatur.

532.

Porro ij qui artificiali Logicæ dant operam, perierunt quia licet regulas bene cognoscunt, difficultatem in ijs rite et sobrie applicandis, istaut habita in plenaria regularum agnitione E. g. in qua figura et modo syllogismus fieri adhuc difficultem in usu et applicatione regularum contineat. atque alia incertæ Logicæ docens seu circa regulas et alia versens seu circa usum occupata. illa vero quæ solas regulas calleat dicitur habere Logicam docentem, et ille qui has suivent applicate dicitur habere Logicam utentem.

533.

utraque id dicitur actualis et habitualis E. g. si illa actu regulas sua memoria imprimat, dicitur habere Logicam actualem docentem, et illis regularum speculum é ipsi Logica docens actualis. si vero actu utatur regulasque applicet, illa habet Logicam utentem actualem, et ipsa applicatio ad usum é Logica utens actualis, si vero regula et frequentatos actus fuerint memoria impressa, ita ut facilem acquirat mens regulas Logicales

agnoscendi dicitur Loa doceas habitualis et si fuerit usu exercitatio frequens, auxilium faciliter in agnito et similibus et unde et Loam usu habitualem dicit, ex quibus et tropis habitus nos tm ad illu pertinere.

§ 34.

Habitus am generatim sumptus est qualitas poa adveniens cangis in vacua ad operandu. dicit qualitas p. 27. poa adveniens et idem n ae solu sed m alteri cuiusqs poa, poa vocantur ees qles cuiusqs capacitates virtutesqs eis poa sed virtus ad operandu ambulandi, videndi, ratiocinandi, videndi, quatenus illa efficit et afficit dicit adventicias et poa magis accens, et hic similiter, dicit et instrumentum ad operandum, nempe qd difficulter sibi ille operaretur aut eo impotens sect, e.g. qui n habet habitu gelizandi, pulsandi organa, illi forte v difficile id ita justare, v id agere n poet.

§ 35.

Ad habitum ae adventiendum sic sua imaginaoi distendu, finge tibi portam ferrea sis cardinibus infesta et aegram, pluviisqs exposita. Nam unde investans rebus, porta difficilem aperto reddat, generam, ut sebo v oleo limita sit facile mobilis atq suas operaoes praestituta, idem revera ac istud oleu jestat habitus, adeoqs ne instar alicujus entitis adventiens poa ut faciliter operetur.

§ 36.

Stoici volunt habitu nihil ee in hoe nisi qd fluitu nervius e.g. saepius p cerebri currens vestigia relinquent. sicut, inde vestigia nota currenti viatori facile v tequi, ita cum in vita a, Ore nostro depende ataa, huic erit facile aperto semel tramite ac trita in cerebro via operari. qd sit nos hic n estimar, in nobis imaginari habitu, qd ee entitem quandam forte qlitem ae adventientem ut faciliter operetur.

§ 37.

dividit habitus in naabem et hyperaalem hi sunt qui infusi a deo nobis sine nobis, nempe cooperantibus et inde habitus infusi dicuntur et spes fides charitas, qui habitus solent dici qd sint ad simpliciter operandu, nempe qd sine ijs simpliciter nulla actu abaa poit produci, sic sine habitu fidei nemo pt credere. habitus am naales sunt qui v studio aut labore aut repetitis actibus operantur, unde et acquisiti dicuntur.

§ 38.

Habitus acquisiti v sunt Opej si nempe pea Orea ad agendu prompti tam expeditangis efficiunt (§ 34.) v sunt spirituales cum juvant faultem spiritualem e.g. ae poas illa et voluntem.

§ 39.

habitus spirituales v boni sunt et dicuntur virtutes et v mali et vitia nuncupantur. ambo dividuntur in intellectuales et morales

§ 40.

habitus moralis p stricta ad voluntem, quo illa v ad bonu v ad malu inclinat in gre morio. hic habitus habitus, et voluntas ille adjuta bonu satagat, dicitur virtus moralis, si ad malu imbuatur dicitur vitia,

peccatu sed vitiu notale dicitur.

541.

habitus intellectuales, ordinant ad illu, mentisq; illuminam ac ignibem
juvant, dicuntur alii non virtutes intellectuales, et sunt 5. nempe
illuminata sapientia scia prudentia et ars.

542.

illuminata est notia habitualis principiorum principiorum.

543.

sapientia dupliciter potest sumi vel per reflexionem ordinis disciplinarum, et definit:
rerum humanarum divinarumq; et earum quibus hominis attinentur
scia, vel 2do per hanc rerum altissimarum et ultimarum ut est Theologia et Metaphysica. prima est de deo trinitate, attributis et tractat de 2. res
dum in abstractionibus mentibus ac utribus considerat.

De scia satis diximus p. ~~40~~ 428.

544.

prudentia est habitus cum veracem rationem sive electivus circa ea quae
bona vel mala sunt hominibus et aliis explicant habitus directivus operationum
moralium, nempe qui prudens est sed sit bonum amplecti et malum imminens fugere.

545.

Ars est habitus cum vera ratione de quinque regulis propositas activus vel
factivus nempe alicujus operis idq; dupliciter, ut vel opus transeat
factum operantis sicut struere domum arti fabrilis, domum musicam
exercere, vel si opus non transeat operantis potentia ut operari sartoris
vel textoris potentia adest opus nempe vel calamus vel vestis. artes omnes
omnes liberales dicuntur et sunt grammatica Rhetorica dialectica
arithmetica musica geometria Astrologia ejusque inde illi titulus
artium liberalium doctor. artes vero 2di generis Mechanicae dicuntur
et sunt illae quae ad gros hominum usum sunt institutae.

Thesis 18.

Loquens a docente tr distinguitur, et generat habitus
2 distinctos atq; diversos in illo nostro.

546.

Animadversio inter nos et Thomistas disputatur an Loquens et
docens reapse sint diversum, tum in an distinctos habitus producant.
Ut realem vero distinctionem hic nil aliud illigit quam diversitas aliquam inter
id an tam Loquens ac docens tum et utriusq; habitus sint reapse
alius et alius, seu an utrum sint tm docens applicata actualiter
et habitus utentis sit ipse habitus docentis. inde p definitionem nominalem
aliud hic realis distinctionem nil sit nisi diversitas duarum rerum

Hypothesis 1.

547.

Est aliquis perfectissime calere regulas, indum tm eas poterit ad usum
et exercitium in omnibus circumstantiis uti provocare et expedite E. g.
Est aliquis sine regulas p organum rite pulsando, indum tm inde musicam calebit
faculten explicite ad usum retinendi id ja experiendo
sforme e instar hypothesis statuitur.

Hypothesis 2

qa defiões nois sunt arbitraria /: 544 :/ 544 Ideo nos ye Loam docentem illiging facilitem ipsa datu exercitiu, et perfectiem x defiois x divisiois x argmtaois.

2do. ye Loa docentem illiging nil nisi reglas Loales, abstrahendo an fuerint applicate et exercita.

3tio ye habitu docentis illiging facilitem in aa separata ex ipsis actibus exercitis optam.

4to. ye habitu docentis illiging facilitem reglas Loales ignoscendi /: 533 :/

Propositio 1.

Loa utens a docente 12 distinguitur.

Pbr: Assertu: ila 12 distinguuntur quae sunt diversa qo res /: 544 :/ sed Loa docens et utens sunt diversae qo res, go 12 distinguuntur Pbr m. hae sunt diversae res /: quu pt haberi n habito altero :/ 544 sed Loa docens pt haberi sine utente /: 547 :/ go

Propositio 2.

1ma Loa docentis et utentis actus 12 distinguitur habitq in aa generant. Pbr: Ass: ye frequentatos actq generantur habitq et qdem naturaliter /: 520 :/ ai ipsi actus sunt generaliter diversi /: ex 1ma p: :/ go et habitus ye illos actq generant /: 478 :/ 2 pr: actq Loa docentis faciunt et generant habitu docentis go in actq utentis go habitum generant habitu utentis. Pbr Loa ideoq fit in docente qa naturaliter in se metipso experitur habitu acquirat ai in naa liter experimur, qd ex quivis experitur habitu acquirat ai in naa liter experimur, qd ex frequentatis actibus fiat habitq in applicatae /: experia :/ go in ibi dem habitq. Solvuntur objectiones.

Solvuntur objectiones.

Obj: 1. Loa utens et docens n sunt diversae res go n distinguuntur. Pbr: Assertum n sunt diversae res, siquidem qd e utens fit docens et vicissim ai sui e, go. Pbr m. Loa utens tacitq et exercitiu sea actualis sylmq actualis defio est, ai hae e ipsa Loa docens actualis go. Pbr m. Loa docens actualis e ipsa reglarum signo actualis et habitualis e facilis reglarum signo et actus frequentes separata ai actualis reglarum signo e ipsa Loa utens et facilis reglarum signo et actus frequentes separata e ipsa habitq utentis go eadem Loa docens e utens et contra. Pbr: et exercitiu e ipsa Loa utens sed sine exercitio n pt haberi docens go utens a docente separari n pt, sequeretur n e plenitu alterius et n ipsa alicui diversu. Ad N. pbaois N. m. alterius pbaois pariter N. m. et 3tia pbaois m: primaois vero m. d. sine exercitio idcali g. sine exercitio eliciuvo N. hae e principalis distio qua solvuntur Thomistarum argmta. idealiter ait hic sumitur ut idea quam de reglis sibimq eliciuve ait hic sumitur pro Loa eliciu operaes reglis formandi. oportet bene distinguere inter illos actus qui in ordine ad acquirendu docentis habitu eliciuntur et inter illos qui ad Loa docentem utentem spectant. aliud e se exercere pro ad capiendas reglas

et aliquo his penetratis ulterius illa ad diversos usus et industrias
applicare, sic a pari in psalmo organista et gelista discere regulas fine
ullus et hoc tertius reperitur, in tantum inferre licet, qd et hic usq
a doctrina in discrimine ut. Licet jo certe illi in musico quibus dis-
cit pulsandi organa, pene sunt alij ab his quibus jam de ipsum exer-
cet musica tam et executio docentis discrimina nam.

Inst j. Loa ubi est aliquid aliud e qm docens in usu posita, qm tam
bene id dici possit litaliq distinctu qm prioris tm spectatu. Tm. ptt.
nam Loa ubi est ipsa applicatio regula sed regula e docens et applica-
tio e usus jq Loa ubi e docens in usu positi. Ptr ega docens
invariatur ps usu, sed potius perficitur, qo docens licet antea e docens
alijs in ps usu manet docens. Sed N. cogm. Probois tm docens in vari-
atur ps usu tangm ps aliqua sui mutatem e ps nova aliqua potestate sub-
sequentis habitus N. nempe sic calco regulas theo Loam docentem
jam tos actus saepe et eque tam executio facit mihi Loam utentem
tangm distinctu habita a sequente sequente regulatu.

Inst 2. ai actus utentis in sunt diversi et diversi a ipsis actibus do-
centis qo. Ptr tm. tunc in sunt distincti et diversi a ipsis utentis, si
illos elicuit Loa docens sed illos elicuit Loa docens, jo non sunt actus
distincti. Mptt. ja caa aequatur effectus filij Patris. Ptr m. actus
e. g. spiring et cujus repetitio e fil habitus utentis in est ee ab habitu
utentis, jo a docente sequentes sic et 2 dus et 3 tius actus docentis seli-
cet qui orant et proles et nati parentis, qui em in ipsi habitu proprie et
loquendi similem. Sed N. ta probois M. V. in sunt universi quoad idea
et exemplar secundum qd formatur e. secundum facilitate et applicatem
in varijs materijs N. sic organista et gelista callens regulas musicas
de exercere actus sic ad exemplar sua doctrina et sui-
ventes habitus tm inde resultans licet sit formis, alius tm e quoad
facilitem applicatem et usu in varijs materijs.

Inst 3. ideo in musico et in alijs facultatibus datur distinctus habitus
docentem et utentem ja ibi in sufficit sola psa illectiva, sed in
membra et organa debent servire, unde unus habitus in illis membris
et ung in illis sit admittendo. Sed hac ratio in pugnat cum de solo
illis dicimus e, jo. Ptr. m. ideo ibi duplex e habitus ja duplex psa una
interna, nempe illius in capiendis regulis et una externa nempe in
membris organicis. Ret ptt, jo cum hic una tm psa debet ps sui nempe
illius solum ung habitus debet admitti. Sed id minus stare jo nihil de-
queretur en qd oo in eodem illi in psi stare, prudea sapia ars illiga et
ito H 2. et elegantia. Sed 2. Dotm. Sed hac ratio in pugnat ut in diversis
Motis in et gestetur hi habitus e. ut in eodem Motio tres duo habitus in psi
e et naturales sapie oriantur ac pugnantur. in hoc jo valet qd
detur in tm paritas, in quantu juvenis Lous atsi dersissime novit
simulas, in ad psu statim revocare in valeat, it si in figuris bar-
bara celaretur et utissimos fare debeat sylmos.

Inst 4. Jo. Est in viatore et in oculo in requiritur alij habitus
inter agriem capsularum, ubi recondita tenentur literae.

qd sunt ibi agnita, ipsa sufficit, quia applicatio sit specialis, ita
et in viatore sufficit itineris agnitio ad quam tunc dirigendum, per
meandum et tandem in omnibus sufficit poa rite instituta, qd a parte
sufficit ellis habitu docentis sed plenaria agnitio regularum in
structis. Pr. x. M. tm. disputetur tamen, tantum aliqua quae ut habent
impedita, cujus actus ut sunt ex naa sua difficiles efficiendo
hoc certe erit doctrina et applicatio pix. ut eadem ut est in oculo
oculo beae deposito, typographo et viatore. at ut est argenta non
a parte, tuncque ex naa sua sunt difficiles, qd ex juventute ex nimia
regularum sublimitate, ex mala dispoe cerebri, si sit minus
ut inde illi a cerebro dependens sit familiar in uno qm in alio,
et inde
Ad 5. eo ipso est tm impedimentum remotio, et non novum habitum admittere
ut Loa docens ad usum revocatur. Pbr tm. ut aliquis expedite
loquatur sola sufficit impedimenti remotio, qd ut expedite loquatur
docente ad usum revocetur. Pr. N. tm. in barbis tm. d. ipsa ut remoto
impedimento non in loquente restituetur habitus C. Sens. N.
Obs 2. Visti duo habitus tenent eandem et diversam speciem neutrum
dici qd non ponunt esse in eodem ictu. Pbr m. licet ipsum admittam
fuerit, qd sint duae albedines fructus poterunt in eadem mano,
una enim sufficienter redat matum album, sic a parte frustranea
foret alter habitus, cum una sufficienter redat ictum regulis logi
calibus instructus ad quilibet opus peficiendum. nec 2dum est dicit, cum
adeo eadem naa ac poa syllogistica in utente sint in docente
sequenter idem genus et esse rea, ac inde eadem species. Pr. qd
non sit stricta divisio habitus in docente et utentem tamen membra
aliqd dividea impossibilia, sed est divisio habitus in sua aliidea, qd
Pr. 2. N. m. et probatur qd Loa docens et utens sint diversae species
auidentalis, quatenus utens dicit exercitium applicaem et usum
in naa quavis obvia expedite diversendi, extra docens solum
regulas tradit, qd in regularum agnitione consistit.
Ad 1. Loa utens non alia habet propria nec alia naa nec alia poa
qm Loa docens, qd est eadem et tm diversam denominatam sortitur
Pbr. Loa. qa habitus possibilis eandem naam et poam habet in se possibilem
ac habitus actualis existens in se actualis, ideo habitus possibilis
non est alius qm actualis, nec diversus ab illo. qd a parte qa est eadem
naa ac poa in docente, non differt ab ea ut applicata, quia est Loa
utens. Pr. C. totum qd docens et applicata non distinguatur, vel sit
diversa a docente non applicata, sed negatur supposito qd Loa utente
tm illigi docentem applicata, sed illigitur presupposita Loa docens
effecta quae dem exercetur, et facultatem acquirat qd se in actum
reducendi qd tm in doctrina capitum fuit, qd quo non novum aliquis
habitus resultat.
Ad 2. qd in poa obtiva non est diversum ab illo qd actum est obtiva
E.g. fructus est in poa obtiva qui non distinguitur ab actuali fructu,

ari Loá docens é in poá obtiná et ipse utentem fit actualis et exercita, jo ñ é diversa. Dr. N. suppositis jet antéa diximus, qd Loá docens dicat tm poibilitem et utens actu, qualibet en Loá dicit actu semper docens dicit actu signatu et ideatu, seu tlem qui signū seu ideā regularū disserendi separat, et utens dicit actu exercitū sbe facultatem actū separata, quē actū tedio certo erit potando.

Articulus 2.

Quid sit Loá.

555

Cum actū sit qd Loá nec sit illigéa nec sapiá nec prudéa cum citra ipsa sapia ac res sublimissimas et mora bs ñ versetur, sed qd discursū et reglas efficacissimas ut tenē scludatur, restat solū an sit Siá ~ ars. unde

Thesis 19.

Loá docens é Siá et utens est ars.

557.

Pbr. 1 pertu 1: illa facultas é sia quæ evidenter ac demstratiē procedit. [p. 554.] seu quæ exevidentia by principij suas scluciōes deducit qd est Loá docens seu pceptiva ut patet ex legibus syllogistica ut ex legibus syllmorū ex sequentia regulis el; jo. Pbr.

Pbr. 2 a part: illa facultas é ars quæ é secundū certas reglas activa [p. 554.] sed tlis facultas é Loá utens ~ ficiendo syllmos, jo é ars. mpt ab experiá et ipsa Loá utentis notiōe [p. 552.]

555.

Solvuntur objectiōes.

Obj 1: tum Loá ñ pt dici Siá ipsa si sit potius instrumtū et organū ad alias Siás acquirendas, sed Loá ut pote regularū merū apendiū é tm instrumtū ad ve ligeas Siás, jo ñ é Siá. Pbr. N. Siá é instrumtū é tm modus seu methodus qua aliqd sciri potest, sed modus aliqd sciendi ñ é ipsa Siá, sed aliqd dearū ad scientiā obtinendā, jo si Loá sit instrumtū ñ é ipsa Siá. Cf. nullū instrumtū é ipsa facultas seu ars e. g. malleus ñ é facultas ferraria, nti ñ sed ipsa arithmetica, stylus et tolabrū ñ é facultas scriptoria, jo a pari Loá sit aliqd instrumtū ad Siás separandas ipsa a aliter ac instrumtū dici pt, ñ ipsa Siá. Dr. N. M. probatio 2. m. nisi et ipse modus evidenter procedat, c. hic evidenter procedit ut pinde suam mihi ingeneret N. probatio N. coā dispas é, ja tolabrū et stylus ñ habet in se regulas artis ipsi innates, et sequenter ñ sunt ipsa ars, malleus en ñ habet in se reglam secundū quam faber ferrum et clavos ac claves aliqd perficiat. ad Loá jam habet in se alias scientias annuncia, unde et sibi et alijs é Siá instrumtū tlis dicit melius, scet dici Loá ipsa facultas, potatur parans instrumtū ad Siás qm ipsū instrumtū. tandem se torqueo sic firmatio argumtū manus é instrumtū hōis jo ñ é pars hōis, sic a pari Loá é instrumtū Siārū, jo ñ é pars Siá. quam sequela in hac sicut tu ibi negabimus. porro in opatmacopeia chirurgia et pinofactoria facultas gaudens artis rge, et sic alijs artibus medica Le et equestri deserbiant. Sufficit jo qd in Loá tanqm instrumto istud spiritū sit, qd é soli

et ôi Lia ipsum, nempe evidenter demostrare.
Instij. Lia è effectus demostraõis, sed Loa ñ pôt adiscei ff demostraem
go ñ è Lia. Pbr m. demostrao primu addiscitur ff Loam go Loa Dbet
ee ante demostraem, sed si Loa è ante demostraem ñ è effectus de:
mostraõis go ñ è Lia. Dz M. m. probaõis tn D. demostras artificialis
C. ngalis N. patiter Sbsti. tn: D. si Sitante: ñ è defectus de:
mostraõis artificialis C. Naalis Nunqn in gandea mg lumine naal:
sic illius beneficio magis obvia veritas artificialis Loa inoma:
beatij dim ex inventis alis sunt deducta, ex quibus tande enata
è illa artificialis Lia ahjo fretum ut naa pareret artem, ars
vero naam perficeret.
Inst 2. Lia è Sinio evidens ff sylmum acquisita sequeretur dimstrae ff pro:
ôi sic sylmg ô fieri potuit go hae demostrao fuit petrita tangm principis
pars Loa Pbr m: hac sylmg fieri ñ potuit si sic hujus sylmi fuisse:
:sset alium sylmu et hic iterum alium et sequenter in infinitum cum
sengs Dberet è Lia ff sylmu acquisita, ôi prosesg in infinitum
ñ è admittendus go Dz N. m. probaõis M. D. et sic ñ devenire fur
ad principia jma lumine naa nota C. Jesus N. in primis ôn datur Lia
de regulis argumtandi quae utpote sunt inclusiones ex principiis eviden:
:tissimis deducta p. 385. dein de ipso ipso sylmo et lumine na:
:turali pôt fieri sequens demostraõ, ille sylmus è bong qui erit ad
normam legum sectg, ôi hic sylmg talis è go è bong. M. Pbes ex
lumine naali ff illud sit bene factum, ff ad no normam è factum,
minorem Dbit Loa artificialis unde unum alteri largitur manum.
Sbo 2 Lia Dbet versari circa maa nearea si sit Metaphysica p. 45 ff
flis dari de regulis Loa infallibilibg supponitur p. 385. ôi Loa
ñ Dbet naam nearem go Pbo m: versatur circa ideas tite forman:
das, praeos bene judicandas discursg sicite formandas sed hae
oia sunt stingentia, et pôrent ñ esse go ñ Dbet maa nearea Dz D.
m. neite existere C. esse N. neitas existere è in solo deo qui solg
nearea è, et ñ existere ñ pôt: et hae necessitas ñ requiritur alias
nulla misi de deo daretur Lia. Sunt ôn regula Logicales nearea
neite esse, verliter applicabiles, resolubiles ad jma axiomata.
p. 385. quae pinde fallere ñ pôrent, et sunt Metaphysice evidea
p. 45. ff
Instij. ôi regula ñ sunt nearea neite esse go Pbr tn. datur precepta
go Dbeant fieri, sed ad necessarea ñ pôt dari preceptum C. g. nemo pôt
jupere somnum circulacem sanguinis, digestibem g. li alij Dz
Nbtn. probaõis M. D. dantur precepta ad efficiendos sylmos ut exis:
:tant Sbite C. ut si Dbite existant, ad hae sunt sformes M. sic in
datum preceptum è Dramo generare filios, licet hi dein deducti nearea
nec jdem jducati cum Sbto dicerint ff sint aalia raonalia.
Inst 2. pôt ex duabg jmittis nearea dari sclusio quae ñ sit nearea,
go regulae Logicales ñ fe tunt essea sylmi nearea et immutabilia.
Pbr tn: in hoc sylmo m dazaqti oe ff currit movetur, oe ff currit
è Stsiaa, go aliqua Sbstiah movetur, ôi hae sclusio ñ è necessarea
go ñ nearlo aliqua Sbstiaa movetur, sed oia poet quiescere.

Dy N. An. ꝑ ratio m. D. hac illusio ñ ē necessaria et ē deducta
et vim illativā N. in se considerata C. licēt in ꝓmissis evidenter
supponit, q̃ ōē currens sit Socratica, nearo tamen q̃ aliqua Socratica
nominatur ex supposito discurrat unde hi ꝓmissa sint ꝓbiles in illusio
ē nearo ꝓbilis, sic evidentes, sic ē nearo evidens.

Obs 3. obstum sicā ñ dat solum ē nearō sed in ārte, seu obligare
de re by, ꝓut sub aliqua ꝓpōe omni et uti considerari potest, nam cum
infinita individua sint, possibilia, ñ ꝓt habere sicā de ꝓs, cum quā sub
ignōem venire ñ possunt. ai illa de quibus agit Loā ñ sunt utilia cum
agat de hoc, de Modylme in barbara et Celarent et ei formando, qō ñ agit
de utilibus. Dy D. m. ꝓt affirmat rem existēs quā ex fiat c. ꝓt sunt
regulis qualibus et infallibilibus formes N. regulas sunt utiles, cum sint ꝓpōes
indefinite sequiter equivalentes utilibus cum sint in maā neatra.
Obs 2da 2. asserte. Sim Loā utens de ratiocinativē procedit ē sicā, sed de
ratiocinativē procedit, qō ē sicā. Pbr. m. Loā doceas ē de ratiocinativē qō et
utens. Pbr. coā. utens ē applicās et exercitū propter forme regulis
qō si in originali et ita sicam adsit versa vera de mettāo, tlis ñ erit
in exemplari. Dy D. m. si ñ ex usu ꝓcise et reduplicativē evidēs
oriatur C. si illa oriatur ꝓcise, qā sylmi secundū regulas doentis sunt
formati N. sic ē ñ quā ad usū reducti reduplicativē sed specificativē
quā formes ꝓpōsit ꝓprias sicam generant.
Post veritas et evidēs ē infallibiliter annexa ñ soli usui, qō cum
generat sicā reduplicativē. Pbr. coā, qā C. f. malitia avaritia ē
annexa, ñ erit avarus qui malus ñ sit qā tlis evidēs ñ usui
annexa, ñ erit usus quin sicam generet. Dy N. coām ꝓbatio
ē annexa, ñ erit usus quin sicam generet. Dy N. coām ꝓbatio
coēns D. specificativē C. reduplicativē N. dispas cum ē, qā ipsa
avaritia jam ē ex lege et formis malitiā et sequenter
ꝓhibita, at usus ꝓprius in se nihil habet evidēs, cum ñ falsa
usui Sycaeanat et mendacia.

Articulus 3.

De fine Logicæ.

§ 5 ti

Non possem exquisiti ꝓpriētās Loā, ejus obstū aliqō nisi studio
tota ejus intentio examinetur. illud scio intendere dicitur, q̃ noster
finis ē, sicut C. G. si finis meus ē et Roma videre quapta ē ipse eum
intendere dicetur, et qui jaculatur ad metā ꝓpōnit ꝓ fine habere
censetur. finis qō definitur: cujus gratia aliquid fit.

§ 5 5 5.

Dupliciter ām aliquid intendi ꝓt, v. ita v. aliquid ex authibito opere sequatur,
quin illud intendam, v. ita ut ideo hoc opus adhibeā, qā illud q̃ ex
opere sequitur intendo. Sic etiā finis ē duplex nempe in- et exseq,
seu finis operis et operantis. finis operis et inseq ē in q̃ res aliqua
v. opus ex sua naā tendit, exseq v. operantis ē illud, ad q̃ res
ipsa illa v. opus ab operante ordinatur. Sic finis inseq pharmaco-
poei ē medicinas parare, chimicās distillationes ꝓficere,

et maximis exercig
et adjuvare medicum in curandis egrotis.

556.

finis inserig dicitur in principalis et exercig minus principalis, ita aliqd principaliter intendere dicor, si quasi rem quam intuitus huic virtuti impendam, et illud feliciter exequar, finis exercig è minus principalis, qa tm ex aliquo alio sequitur, quasi ipsum audens.

557.

facultas aliqua adjiciendarum illis sit, dbet denuncu finem suum principalem considerari licet è medie aliud efficeret, tm qd principaliter intendit. tpi ab eo denominatur n humil. g. g. ars pictoria in sibi ipsi efficit penicillos, quos qd mediate attingit, n tm eximie, et dici qd sit ars penicillos efficiendi, qa ea tm considerat in ordine ad formandam picturam, iade ~~aliud~~ n tamen illud è principale, qd aliqd mediate attingit.

558.

finis principalis Loci dnc aliis è veritem investigare, ipsumq; sylum finis finis è veritas, qd in de defoe et divisoe dicit Loca, id dbet contingere ex amore veritis nec id efficit aut sylmu aut ullum instrumtu licadi ut puse efficiat, in illo opere intuali sistat, sed tendit cum eo displicies ad veritem in qua tpi quiescit, et hic è finis inserig principalis Loci. diuturno alio pote actus imaginationis idealis seu exemplaris Loci. certu è est aliqua affectio animi regulari ~~aequam~~ Loci debeat docenti adscribi, et qa jaciset id ob veritem fit, ipsa veritas qd finis principalis spectari dbet finis vero exercig et minus principalis è directio nostri intellectus ne erret sed in suis operationibus infallibilis regulas observet, dicit a ipse egroty minus principaliter à pharmacopeja attingitur. 5.5.9.

Articulus 4.

De proprietatibus Loci

559.

cognita intentione Loci et fine primario statim de ejus proprietatibus alias quaeritur an practica sit an speculativa, quae tangit proprietates sub praxis et speculationis nomine considerari. dicitur ám similiter, qd sua divisio fit in sua speculativa et practica, illa è, quae puse in contemplando veritis quiescit, haec quae dicta tendit ad opus. unde sit

Thesis 70.

Loca docens è sua speculativa et improprie practica.

569.

Definitio 1.

Definitio 1. Loca docens è sua speculativa illa nominamus, quae è finis ipse veritis, dum quae in quantum in illis, qa è opus vero investigando ipsa è omnipotens et hoc intento ut beat qd ex intentione voluntatis è tm proprie practica sua sibi exposuit.

561.

Definitio 2.

praxis proprie dicitur è actus deberig poe i. nempe voluntatis ab illa naturaliter posterior qualis ei sformitet restoraci, et sit ipsa praxis actus actus. hoc è defio secundi praxis improprie dicitur è actus quinamq; ~~aliud secundo~~ Mr. actus actus. hoc è defio secundi praxis improprie dicitur è actus quinamq; physicorum C. 1. speculativae apud natum ellei sformitas certis deglis et hac è defio nostra. sua finis è veritas,

NB notio à theli qd Cognitio sit practiva.
Requiro hic summatim ut ille signatio sed finis cursus.

n bene juxta nos et Scotu definitur practis proprie dicta qd fundatur à proprietatibus qd Loca n sit proprie practica defio 1.

Obr. 1: qmo practica dbet dari illaqua tangit opus sua sua speculativa illa nominamus, qua è finis ipse veritis, dum quae in quantum in illis, qa è opus vero investigando ipsa è omnipotens et hoc intento ut beat qd ex intentione voluntatis è tm proprie practica sua sibi exposuit.

Obr. 2: ipsa sola è qa ubi dicit tm veritas intentio, go Lipsius puse intentio dicit, ac ipsa praxis facit tres alia secundo Mr. actus actus. hoc è defio secundi praxis improprie dicitur è actus quinamq; physicorum C. 1. speculativae apud natum ellei sformitas certis deglis et hac è defio nostra. sua finis è veritas,

567.

Definitio 3.

Sciam practicam dividimus statim in p. et impropriam. Scia practica propriè dicitur illa è, quæ tendit ad opus in quo materiis secundum regulas dirigendum. Sic Scia moralis &c. Ethica è dicitur Scia practica. Scia impropriè practica è illa, quæ tendit ad opus quoque in illectuale.

563.

Scholion: Quamvis Scia propriè practica sit tm illa, quæ dirigit actus in quo moris, tamen quia aliqua Scia speculativa tempore habitu et sequentur ex suppositis actuum et operibus, quibus et propriè practica, non vera una illatio, si aliqua dirigatur formaliter ad finem propriè et sic nil nisi ipsa propriè sed aliqua speculativa, quæ falsum è.

564.

Definitio 4.

Agnitio speculativa è quæ in sola veritatis agnitione consistit, ita ut possit agnoscentem ad aliquid efficiendum dirigat. Agnitio practica propriè dicitur, quæ ita dirigit illum ut aliquid opus faciat in ordine ad regulas morum, e.g. in Scia moralis sex in Ethica agnosco ce amandum Deum, quia è summum bonum, faciendo illum ce summum bonum, deg è summum bonum, deg è amandum. Agnitio vero practica impropriè dicitur, quæ possit dirigit ad opus quam efficiendum secundum certas regulas.

Hypothesis 1.

Tum Scia dividitur in practicam et speculativam non obest illude impropriè de propria, praxis, ita ut obsit, quia eadem Scia sit speculativa et simul impropriè practica, nam experientia ipsa testatur, quod non possit aliquis ita in speculatione regularum exercere, et perfectum ejus addiscendo habitum acquirere, si porro nullum opus efficiat ex ipso quod habitu supponat frequenta los actus. Cumque ibi actus dirigantur ad regulas quibus formes ce dicendi certe habitualiter impropriè practicus. 566.

Ut sic dividitur in speculativam et practicam tanquam membra ejusdem dividentia, sed illi agnitio propria praxis, e.g. quis è Scia moralis et Ethica, quæ è propriè practica.

566.

Hypothesis 2.

Non obest Scia speculativa tamen aut alterum opus efficere, si id solum fiat, ut exinde efficior speculatio possit agnosci. Quia hæc veritas quamvis in Mathesi, quæ diversa sit et laborat instrumenta, et exinde efficius verum esse sequatur.

567.

Probatio 1. Asserti. illa Scia è speculativa, quæ ipsa sine effectu veritatem, quæ intendit. 566. nisi propriè habitus venit. 564. sed ipsis facultas è docere, quia è speculativa. Probatio m: finis Scia non seiq è efficax instrumenta in actu signato, ita ut non tendat ad opus quam ce practicum, sed solum sed indefinite regulas ut ens sporadat, ita ut usus sit tm finis in actu. et 2 dari p. 554. p. 562. p. 563. obgatione 2. ad 2. Asserti. totaque illa thesi, quia è speculativa.

Probatio 2. Asserti: illa Scia è impropriè practica, quæ eliciat actus ad regulam formitem p. 561. si fuit ad docens. quia Probatio m: ad dirigit illum in opus ordine ad ordinandos suos in efficiendas ex fine assecu p. 554.

et practica è opus Ad Am: et probatio tm. adeoque praxis N. ordinans, quia aliquando eadem Scia docet ce propriè practica et simul speculativa opuscet a opus specialiter in docere speculatione et speculare maxime et verum, quod dicitur illigi, non quod possit movere ad praxis impropria, nec praxis dicens Scia practica finis è opus ad his p. voluntis e. 1. practice impropriè e. propriè. Justi. artes sées hat finite propter opera, ut nemo dicat opus p. spectate ad primam praxim pertinere dicunt illum solum a voluntate non ab illum, sequenter cum ars ad illum pertinent et sunt practicæ, opera illum possunt ce practica, ipsi: ars saltatoria, ars gladiatoria, ars musices et: Sic hæc sunt praxis et speculativa, cum tum ut illum pertinent ad voluntatem, sed ut instrumentum p. ante non ce dicendum ce practicum, sed ut ipsum ce speculativum, quia ce speculativum, et sic dicitur in speculativa et practica tanquam membra dividentia, sed illi agnitio propria praxis, e.g. quis è Scia moralis et Ethica, quæ è propriè practica.

Hypothesis 2.

Non obest Scia speculativa tamen aut alterum opus efficere, si id solum fiat, ut exinde efficior speculatio possit agnosci. Quia hæc veritas quamvis in Mathesi, quæ diversa sit et laborat instrumenta, et exinde efficius verum esse sequatur.

567.

Probatio 1. Asserti. illa Scia è speculativa, quæ ipsa sine effectu veritatem, quæ intendit. 566. nisi propriè habitus venit. 564. sed ipsis facultas è docere, quia è speculativa. Probatio m: finis Scia non seiq è efficax instrumenta in actu signato, ita ut non tendat ad opus quam ce practicum, sed solum sed indefinite regulas ut ens sporadat, ita ut usus sit tm finis in actu. et 2 dari p. 554. p. 562. p. 563. obgatione 2. ad 2. Asserti. totaque illa thesi, quia è speculativa.

Probatio 2. Asserti: illa Scia è impropriè practica, quæ eliciat actus ad regulam formitem p. 561. si fuit ad docens. quia Probatio m: ad dirigit illum in opus ordine ad ordinandos suos in efficiendas ex fine assecu p. 554.

Ad 1. Asserti. Dicunt quia analogia quam docet non seiq è efficax instrumenta in actu signato, ita ut non tendat ad opus quam ce practicum, sed solum negatur suppositum, quia docendum ce ante. Ad 2. Ai actus illius possunt ce propriè practici quia obgatione sunt practici, licet pertineant ad illum, quo actus illius possunt a priori impera. tari, Ob. 9.

et hic dicunt aliquis nolg
fuerit bona existimaõ de
proximo theatr. ait aliqs fuerit
sed practici, et ista bona
existimaõ, cum ad opus ma-
nis pliceant, go et aliqs illg
poterit esse practici. N.
Ita go probatur D. et hic ex-
tentione facta ad voluntate
haec intercedente fiunt quia
sed C. de se et ad actus
ictus N. cum en hic volunte
imperante et fatopus imple
mentis, nec sine illius interitu
vertu poterit esse opus nisi ab
illorum debet esse vinculorum
sit obtu voluntis accessum
mores ipsius imperio habya.
icant, isti actus exterioris
ad voluntate fierent, practici
e vero dum in Lõa oceate
actus sunt mere p accidens
et veritas ipsiusque investigati
paritas e faciendo.

Solum in regulatu stemplae et studio sine actualiõ applicae
Solum nexu advertendo scientiae, palam e, ipsa de se ee Liam

Fast 2. alig iuxta nos insi speculativa.

Sed actus ictus, si fuerint
imperata a voluntate
go m. imperata sed direc-
tg ab aliqua divina signide
e propria praxis. Pbr. Lõa
ictis alig imperata n e
minus actu illius, quia
n imperata, nec illg magis
ad illa excedit quod
alia: sum a speculatione
go p. ad Mathig aitp.
Mager illum et vocat
imperata per voluntis
imperio determinatu, ien-
:stat ait singui, sed ab ipsi
n imperato, et tactus illius
imperata n ee actu ictus et propaliter sciere. Pbr D. Ao. et illas referendo ad veritem stemplar.
sed voluntis e quatis dicendum c. in illis tangm in opere sicuti nos dicuntur Lsitendo.
ita, et cove sive sunt
ictus et quantum
ad opus distinguit ab illa
in sola signide quiescente
go sunt haec non opus signide
veritis e propriae propula:
:liva ita ictus actus ex
:dentg ad opus exit propriae
practicg et standum in
ab mysterio voluntis de
:pendet, et illg hucet

Fast 3. finis, inseog e sciere regla, go opus intend. et finis
et finitus actus sunt pure speculativi, go dicent simpliciter, practica
vocari Lõa: cõa pott licet Lõa in Ethica de ptr in actus speculativi
ordinantur, ideo illa sicia e simpliciter practica, go a pari ga, plures
alig in Lõa sunt opera et practici, sicia erit practica sing pbatr
simendi, dividendi, signos faciendi, ai hae instrumenta sunt ipsius opus
et sicut Lõa, go pecipue opus intendit. Pbr Mathp. ipsa bonis m. D. haec
instrumenta in actu signato sumpta N. in actu exercito sumpta C.
sunt ipsius opus, ipsius intentio N. alias illud veritas investigatur e
ceant, isti actus exterioris V. aliter e ipsius opus et de e imperata practica C. simpliciter N.
ad voluntate fierent, practici, cum en Lõa nihil studeat nisi regles indefinitas posuere omnes
e vero dum in Lõa oceate civiles mãa applicables urbes, atque aliquis poet habere Lõam et.

Fast 4. sectio reglari n e Lõa extendi: propria, ut nulla utatur ja facta
ut E.g. organeta usus e reglis jam inventis; et ad libitu exerci
tu et facilem iniqua, go in Lõa inventi propria e, ipsa reglarum
sectio Pbr D. 2022: illg eas tangm, propes urbes certas scientiis
eas referendo ad facilitem C. et sunt opus alig sectu juxta pecie
amplectendum N. retorqueo stigmata ad Mathesi ut supra.

Fast 5. ai finis inseog e ipsa sectio reglarum go. Pbr. Ao. medie
duo sciere regles, et ipse has veritem e vestiges, go sunt medie sciil
et illg hucet

ista ñ é finis insecg. Dr Sicóā, nam solem sequitur q̃ mediè attingat
effectiōem, ñ tn quia tative et propaliter /: 5 6 7 :/

Inst. 6. qo saltem Lóā docens é speculativa ~~tm~~ simil et practica, specu-
lativa qa finis ꝓprius é verita, ꝑ practica qa habet in actualem effectiōem
respectū. Dr D. Tn: é practica ~~per~~ ꝓprie C. impꝓprie N. /: 5 6 7 :/

Inst. 7. Lóā é facultas simpliciter instrumentalis, qo ejusdem effectio é finis
inseparabilis, cum denominatio ꝓveniat a fóā principali, et alter ab altero mediè
mediè pragter albū. Dr D. Tn. Lóā é facultas instrumentaria a regibus
in actū signato sumptis sic dicta C. in actū exercito sumptis N. ñ
ea quā regula simpliciter, sed quā regulas medicinales affectans é
instrumentū utilissimū et etiā aliis scientiis e inservias quibus veritē
indicant et bonas definitiones et divisiones elucidēs.

Inst. 8. Pharmacopeja habet ꝓ fine insecuto ipsa effectiōem medicinā
ñ tm in actū signato, seu nezta regulas medicinā fiant, sed ut
actū ffes efficiantur, qo ñ Lóā habet cē solutā et actū efficiantur
regula Dr N. pariter dispas é: qa artis é efficere opera et ñ prius
verificem intendere. /: 5 6 7 :/

Obj. 2. ista 2. Asserit: Lóā docens é simpliciter speculativa, qo ñ
é impꝓprie practica probatur. S. illud opus alterius intendit ad veri-
tatem, é simpliciter speculativa, ái id fit, qo. Dr N. probatio ejusdem
qa illud é simpliciter speculativū q̃ cē opus exclusive et Lóā ám
docens ñ cē opus exclusive cum sit saltem finis exseq effectio opera-
tis /: 5 6 8 :/ é qo ~~spe~~ speculativa sed ñ simpliciter.

Inst. 9. ex hoc sequetur q̃ Lóā cē simul speculativa et simul prac-
tica, ái hoc é attractivū qo. probatur m: practicū seu opus aut effectio
actualis é qd singulare ñ hat ꝛ illā máā speculativū é qd vtle ái
hac sup. stractitoria qo. Dr D. probatio m: practicū ꝓprie tle et
speculativū C. impꝓprie tle N.

Inst. 2. qo ñ mathesis cē practica saltem impꝓprie ái nulla disciplina
mathesis ñ cē pure speculativa qo. Dr C. Ill. N. m. v si magis
do disparitē, qa mathesis é prorsus pure et accidens effectū instru-
mentū, at Lóā q̃ saltē finis exseq, et ñ aliter et quidem nearō
luet ñ propaliter intentū.

Quaestio 2.

Quodnam sit obtū Logicā? /: 5 6 :/

Pergit ulterius quam sit principū Lóā obtum, quo se occupet
ita tm ꝓprie obtū suitr circa q̃ aliqua facultas versatur, ulterius
qo quaerit, in quo principū versetur Lóā.

Obtū dividitur in máale et fóale. Illud é illa máa quā attingit, hac
illa máa esta sub quā attingit, ita et eadem máa ꝑ ꝑ pluribus facul-
tatibus ita ꝓpitatur, et quaevis circa illā subjectā máā
sibi ꝓpria versetur, sic e.g. quantitas a pluribus attingitur, a arith-
metica sub máa numeri, a Geometria sub máa mensura. Sic e.g. ac-
cidentia et sunt syllabae et et, possunt declinari in casus, sunt obtum

menestrae et sequipedes
perites rumine obta
disuetis. Dr. ex b minum
legi qo nihil, cum ea nulla
habitu sit sine quibus, et viden
tur ñ dari speculativa
probatis D. Tn. ñ cē minus
alia ipsius, aliis ñ circum-
stantiis vestitis C. ejusdem
cum substantiis N. admittimus
ita extensiōe fieri, stati-
uū, sic se opus ordinatur
a voluntate, ñ vero sic ac-
cidens fiat, partes ultimi
ma a tenet, q̃ semper ita
extensiōe fiat practicū,
ñ ad voluntē fiat extensio
qo ausi sit ex tentig ad opera
sic ñ partes subsistent
ñ dari, ella sua specu-
liva, ipsit qa antea dixing.

Obj. ulti habitus é practicus
qui versatur circa obtum
mutabile et mutabile et ñ
mutabile, sed ñ mutabile
regulas de opera faciendo
sed Lóā circa obtum mutabile
et mutabile é qoē practica
ergo pl q̃ sui habitus é gene-
ralius qui versatur circa
obtum mutabile et ñ mu-
tabile, sta ille é pro-
prius qui versatur circa
obtum mutabile et ñ mu-
tabile. Dr. Lóā
versatur circa obtum
mutabile et ñ mutabile
ergo Lóā versatur circa obtum
mutabile et ñ mutabile ergo ñ é
practica.

Obj. Lóā q̃ generalis in sola
veritate quia ea ꝓ a
ordinatur ad opus. ꝓ a
ordinatur ad faciendos sen-
sus ergo qo:

Inst. Speculando utique
accipiunt formas qo.
Dr: Assumū ñ speculando é
mensura ñ.

Lóā ut sint operaces medi-
ant practica tirmibles qo
pa tradit regulas et
corrigendas: qo.

matices, id vero habent artam quantitem solabatu ad
Poesin spectant. vocantur in in se holies obtu ut ge nempe maale
id quod, maale.

571.

obtu maale dividitur in proximu et remotu. 2do in adaequatu
et inadaequatu. obtu maale proximu illud e, de quo imedte agunt
hia. non remota seu obtu remotu e illud ejusdem ge proximi obtu
e. e. g. dum suppono ge ipsa regla in actu signato nempe regla in
Loa tradita de infinito, divisibili et sylmo sint obtu proximu,
ge hae regla dantur ad collustrandu illtu et terrores corrigendos,
erit illus obtu remotu, et obtu proximu erunt ipsae regla.

572.

obtu adaequatu e aliqd agregatu ex oibus illis de quibus hia aliqd
agit inadaequatu e cmu aliqd sortsim.

573.

obtu adaequatu dicitur et attributoris, si ita adaequatu sit ut
oia quaecunqe in illa sua obveniant attribuantur illi obto toti tam
qm ptes ejusdem v. agregata. e. g. oratio e obtu Rhetorica seu oratio
sua ce totale et adaequatu, ipsa am periodorum ornata structio
et aliae ptes orationis sunt et attributa, quae pinde ad illud obtu
adaequatu referuntur. ad illud nil amplius ultra refertur.

Thesis 2.

Obtua maale sunt regla in actu signato et foale pnt
facient sine 574.

Nota: thesin hanc ce ipsa oes reliquas scholas, cum quae vidal:
ut sibi obtu ipsigeat. Thomistae statuunt eos papes pd obto
seu ternos ipsa intensioris diuptes, ge Loa oia sub 2 dis intenti
oibus tractat. Recentiores putant illtu ce obtu pnt e ad verum
dirigibilis ge regulas Logicales. Quaerit am tum de obto maali
tum foali, dem de proximo et tandem de remoto.

Propositio 1.

obtu maale proximu et adaequatu sunt regla Logicales nempe
regla tae de definiendi, dividendi et argumentandi, seu modus
sicendi in actu signato spectatus.

575.

Pbr: Asserit: cum en Loa sit facultas simpliciter instrumentaria,
5.50.) in instrumenta pobis refert p. 569.) di haec instrumenta sunt regla,
et obtu ex totius Loae decursu, ge sunt obtum, cumque imedte de regis
tractet ex fine mocio p. 55 situ erunt obtum proximu. et cum dispnt
ce ge aliter ac ge hos tres modos definiendi dividendi et argumentandi
liti pnt hanc in erit obtu adaequatu.

Propositio 2.

obtua maale attributoris e discursus et sylmo oi
ex ptes ipsetus

Obr: Asseri: defio en ex divisio sunt quasi ipsas ad sylmu ipsi fundetur.
cum en discursus sit judicium illativum p. 300 p. et judicium esse ex defis
laldem ipsi oppositis p. 247. sicut go illi tam idea qm judicium idem et
defio debet attribuei et dialecio. quique tum ? beat habere medium termini
qui optimus sit, et defio fuerit, sane diei debet sylmo eius alia attribui.
jam go ja discursus ipsa non eia reliqua, quae tradunter in Loa, tanquam ipsis
ke ei minimam, facile ostendit, qd sit obtum attributoid p. 558. cum
en finis ipsecq et principalis sit veritas, ac io demostrae ea huculentissime
patent, n e dubia alia ingrata hypes ce referenda.

Propositio 3.

obtum Loae e ratio manifestativa innoti, per qa
fuit sufficiens en detentis regula logicales.

577.

Obr. Asseri: obtum Loae e ilta ratio, et bqua obtum Loae attingitur
p. 70. sed regula logicales attinguntur sub rae ut faciunt suae ipsa
Obr m. Loae finis primarius et intentio e certa ad addiscenda veritas
tradenda Logicata p. 558. qd idem en ac ignota manifestare et docere
p. 558. go ce.

Propositio 4.

Ipsae ict dirigibilis ben et tres mentis operaes
quae contingunter, qo regulas logicales n sunt obtum Loae.

578.

Obr. Asseri: Ibi fieri distinctio inter effectus et obtum cum obtum sit
maa circa quam versetur faculties p. 569. effectus vero sit illud qd ipsum
ex hypothesi: Loae vero versamur circa regulas infallibiles in illis judicii
veritatem p. 405. go emendatq illi potius debet die i effectus qm obtum.
nec illi ict corrigendq e obtum proximum. cum en sit faculties instru-
mentaria, potius instrumentum qo obtum proximius, qm illud qd ipsum
suo instrumento habere debet. ex. ars fenofactoria n debet qo obtum
vesa artem ut e equestrem
licet frenum sua illi applicet equique directioni subservial p. ex hypo-
thesi: et idem ideo qo e faculties simpliciter instrumentaria, qo a
parte qa Loae illis e n habebit altum qo obtum.

Propositio 5.

Obtum Loae n e ens rationis sed termini 2da intentionis p.
189.

579.

Obr. Asseri: si poset dari Loae qm durante termini 2da intentionis
jam n sunt mae pearca circa quam versetur Loae p. 14. ai poset dari
Loae sine his go ch. Obr. m. ishi termini 2da intentionis habent veritate
n qua ab illis facta sed qua 2formes re bq, qo in Loae qua certitudinem
infundit solutionem poset in his primis intentionibus subsistere
ex. Loae e sua p. 2. go illi habent obtum vere p. 405. et ipsae essent res
n aliqd facta obiecto.

Solvuntur objectiones.

580.

Obs. ma 4 ipsorum cum Jesuitis: in idea, qd dari falsum occasio

Obj. obtum adequatum alterius non e ipsum. go
illud e obtum attributum
qd ipsum ex quo fluit
in Loae et dd ad ea
ipsa revocantur: sed
ne ad discursum rei ad
sylloismum referuntur ora
per se quae tractantur in
Loae go sylmus b. p. m.
d ipso et discursus tractantur
in Loae p. ex se revocan-
tur ad sylmum. go n ore
quae p. m. illud e
revocetur ad sylloismum
per se qd e ipse exhibitio
et facta dignud indequendae
ratio mentis operae p
defio discursus humanidi sed
go n referuntur b. p. m.
ac ad veritatem manifesta
et docent ad alias scio.
e dignum facta, qd defio
et discursus indequendis a ratio
mentis operae veritatem
manifestant go sed sola
dignus. p. m. qd nam
rei aperit et certam ordinat
ipsum? ellum veritatem
non ipsam et qd defio
et discursus
nad rei certitudinem
et discursus
potes qm et
methodus ordinad ipsum
go defio b. manifestam
veritatem e ipsum sed
ipsum
sed ipsum
ipsum facta.
sed ipsum e qd Loae in defio
e qu respicit qd ad sylmum
respicit. ipsum e nam
ex defio e modus tan-
tum quod sylmus et
illi primis regulas e aque
Loae obtinet sed sed
per ea quam sylmus
e dd de discursione.

maáliõ falsi judicij, in judicijs datur de se falsitas, et in discursu
sæpissime errat,

Justi, illus ~~dat~~ dirigibiles, sed operações illus et dirigendas per regulas logicales sunt ipsum jocunde o[illegible] ergo. Dly ita: ob vitia illorum dividitur in tres partes, sicut de triplex ethicus virtutes, ões regulæ sunt et veritem quæ ad illas, ultimate tendunt ad finem, dé, ne illy in pers agere esset, ipso obtum saltem attributiõis et ultimatu é illas et dirigibilis. Dly d. Sed tanqm ex fine exteco c. mæco N.

Jest 2. si ergo erant illus ñ ét ipsumet regulæ et corrigere tqm ipso é obtu propriate. Dly ret: sed ergo ñ ét aquoty ñ ét pharmacopeja, ipso ~~é obtu~~ ergo non é obtu pharmacopeja. N. Et tn. et ideo ipsa ade tunc nec facultas instrumentaria ét instituta c. Lenes N. ergo ipso ám qd modo illy debent corrigi fiet facultas instrumentaria inventa, quæ sit occupata circa instrumenta. Jest 3. instrumenta sunt, praeter aliud sed regulæ sunt instrumenta illy, ipso illud é illud aliud, sequeatur ad illæ tanqm ad obtu attributiõis deferibilis. Dly d. N. in facultate ñ simpliciter instrumentaria c. si sit simpliciter instrumentaria N. ut pete in pharmacopeja et in Egipciaria quæ licet sint praeter equitem tn illa illa n é nisi obtu se mere. Jest 4. ideo ager ñ é obtu pharmacopeja, ipso ager attingitur ab alia facultate pene medida, ó illy à nulla alia facultate attingitur et é dirigibilis et bene operetur, ipso à loá. Dly N. m. ea attingitur ab ipsa et alia reliqua imo ab alijs et by lienteriis, quæ tamen illa instrumenta et illa applicant ad suã mãã ut exinde curent et adjuvent, illu. sunt medicina instrumenta pharmacopeja sunt sunt quibus curat aegrotu.

Jest 5. Sicut se habet Ethica in ordine ad mores appetendos voluntas ita se habet loá in ordine ad errores corrigendos illy, ó ethica habet

Jest. juxta scotu ñ ipsa operações sed ipse hoc é apto obtu ethica, ipso in hoc loá ipsa instrumenta ñ sunt obtu. Dly N. m. nam ñ é finis tm inseg ethica docentis, ut singulariter regulas formet, ipso ám sunt dirigendas ad actiões hoiõ a ethica dirigantur, et sunt obtu, ó vero é de ethica utente sed ñ docente, et ñ potest ñ de loá sicpi, inde aliqua disparatio intercedit, ja bonu ex integro, malu ex quolibet defectu. ut licet ón aliquis habere ethica docente, tly si utate ñ habeat, ñ sequitur bene moraly, ad usi aliquis ñ utatur loá docendo bene regulas docentis caleat, dicitur diligens. et inde ethica potius usu ám docentina requirit. ñ in potest dari disparitas, ipso ethica é practica, ipso pt habere opus p obtu, ñ vero loá quæ é speculativa, cujus finis é veritas. Jest 6. finis ultimaty é obtu attributiõis, sed correctio illy é finis ultimaty, ipso obtu attributiõis. Dly N. m. sed é effecty finis ultimaty finis ultimaty é legitima restructio regularu, cujus inde effecty é illus correcty.

Objectiões Thomistarũ

584.

Ipse 1ma S. Scriptum. illud é obtu circa q aliqua faultas versatur, sed Loa versatur circa ydas intentiones, jo sunt obtu. Sed ~~sed Loa versatur~~ d. m. tangm ad faultes operari cum terminis 2da intentionis et ita ut Loa ñ potest tradi sine terminis 2da intentionis. N. aliud é faultes tradi 2da intentionis et aliud é Loa in h propaliter versari. Sed 1. Loa versatur circa definitiones, divisiones argumentationes circa genera et differentias, circa predicabilia et hi: sed hi termini sunt 2. 2. ergo hoc ad nullus pertinet. Ergo propaliter versatur circa terminos 2. intentionis. Ergo 2. D. N. et ~~ergo~~ hoc ad nullus pertinet. Ergo simpliciter de nullo N.

Sed 2. nostra obtu ñ potest vera rem obtinere jo ~~obtu~~ licet sit instrumentaria, jo obtu ñ calamus licet sed ipsa aqua, jo à parte obtu ~~ergo~~ illi disciplines é, ja ille faultes à sunt simpliciter instrumentaria. Deinque argmtu de hac evidentia et alijs ut sepe dictum.

Sed 3. Loa nõ é nisi ipsa regula, sed idem é Loa ac et regula regularum jo ñ potest dici jo sit ipsa obtu. Probtur. Quia faultes dicitur distincta a suo objecto, alias faultes et nõa circa quam versatur ~~é~~ idem. Sed ~~ergo~~ dicitur aferim Loa à é aliud qm de nominato, quia provenit à graeco verbo λόγος jo idem é ac ~~sermo~~ sermo sex inserat. Ad 1. magis é totum integrale ex regulis reflexis, jo nil aliud é jpsa jpsis 20 generis

Ho obtu ~~Ergo~~ ex fol minimus probaret sequeretur jo musica ñ é obtu et tam ja reflexus ex illis vocatur musica. Inde D. nisi jo ista pótest fieri illis jalisio C. f. 4 ~~4~~ si pótest fieri N. videretur jo Loa tangm aliqua pars: nullam, cujus regulas tangm nullus obtu arbitramur, à opere in hoc unice intenta.

585.

Cor. inde et termini, syllaba, litera, alia jo res quibus utitur Loa ad suum modum sciendi efficiendus, ñ sunt nisi obtu remote partiale fundamentum et mediate.

Quæstio 3.

De Natura Loæ.

583.

Cum Loa ofg sit artis ratione definitionis et argumentationis id de varia eum alijs modi sicut operatur de finire dividere vel argumentari, inde patet jo alijs scientijs sit necessaria, pro analia sicut pótest theori sine Loa.

Thesis 22.

Loa é mr necessaria ad alias scientias.

584.

Metaphysice necessaria dicitur jo ita é necessaria et jo tam aliter fieri ñ pótest. Sic Deus é necessarius nostris actibus.

585.

Definitio 1.

Physice é necessaria, jo nõ aliter aliter theori ñ pótest.

586.

Definitio 3.

Mr é necessaria, si absque gravi inconveniente vix ñ prudenti horum existimare sine illo theori ñ pótest. Sic invectrag bibulg mr certo vinum antek

Obj. quodlibet sua pro regulas ad exprimendum suum obtu ut phea expressit hic Logica vocabuloni dicit jo et Loa nuncupatur.

Sed operatio ipsa ~~ipsa~~ non datur pro Loa jam obtinuit jo: Ipsum quantum ex illa jam contracta ex Loa sibi tuo hoc verum sit non nisi obtinendum cum modus occurrit pecunia convertat ad regulas Loaes.

positū haurient.

Definitio 4.

Lōa artificialis é scientia tenendi reglas Logicales definiendi dividendi et argumentandi.

Definitio 5.

Lōa nāalis é scientia ex lumine nāa aliq̄ poē definire, dividere deducere ex alio.

Definitio 6.

Lad é Mpothysice nearea, id est é ac simpliciter nearetē, et q̄ é nīr nearetē, dicit secundū q̄ nearetē.

Hypothesis 1.

aliquis dicit in aliquā sciā ipsam, si scias q̄ in illā cuncta ordinatur scias, si poēt dare rāōes omnemearū, si unū ex altero cruere scias, q̄ sinerge ad difficiles solvere, sic illā Medicū diuing hēantiqū qui nihil sua artis Medica reglas, qui infert non ex alio ex morbo dari simpliciter investigat, qua ad judicio sang et lied ex plis v.g. ñ cāt, ita ex pedib. et in gravibus sophismata exercitium solvere, nitriatos, flumos et cetē solutiones in statim scholastice noscet, quipe lied ad fretad pelies cē, tn absolute ñ requirit ex ipsa tamen hypothesis stabiliri, id, cum arte instantissimi hodie Medici sunt scholastices tricas aut nodice aut in telo certent.

Hypothesis 2.

q̄ multi habent et atque habeant tam instans lumen nāale et perfectissime sciant unū ex alio cruere et segis ad ima cupia resolvere non differri possunt, cum v antiquitas nobis praeto cineri, cum tot viris de philia cecinit. :/ quotū quibus sciā scitū incipiendo certe suas scites ex aliquo lumine nāali ad cuidēa ima pifica tragin ad cōte deducere debuit. v ipse orbis testimonio dei sunt ex lumine nāali sciā illā logicale statuit.

592.

Propositio.

Sufficit q̄ Lōa sit nīr sine gregaq̄ alias scientias. Abr: Aperte sine Lōa poēat simpliciter haberi reliqua scientia, id é simpliciter nearea p. 584. / Abr 2m. ad alias scientias perfectam gerato pmiter supponit, ñ requirit absolute artificiosa sciā p. 590. / 591. / q̄ Lōa artificialis ñ é simpliciter nearea. Abr. 3. ipsa Lōa é scientia 557. / sed ad hanc sem paranda sufficit, q̄ duribus nempe instrumentis lumen nāale p. 587. / q̄ et alia sciā poēat sic requiri. Abr cōsiē semel jam aliter spectit ñ é amplius simpliciter nearea. Abr 3. illad q̄ nīr nearetē sine quo aliq̄ difficiliter haberi p. 586. sed difficilior alia sciā sine Lōa haberi poēat, jo. Abr. m: ñ ōes hiad q̄ perfectissimū lumen nāale / experiam / sequentes illorū ictu poari debet, sed aliud nihil p̄ter regula logicales potest corrigere ematen illū, deas bonas inferre, legitimū judicium ut formed dirigere, et q̄ reglas bonae argmtaōis unū ex alio inferre docet.

Obj. 1. n̄ p̄t aliquis cupiditatem fidelitis ē scientifice nisi evidenter
liqat se luceat, id ēn ē, de rat scientia. p. 458. ai si aliquis sit certus
Loā artificiali n̄ sit evidenter ostendere, qō n̄ ē scientifice. Obr m.
ille n̄ evidenter demonstrat, qui facile potest supplantari, ai qui n̄ sit
inst regles potest facile supplantari, qō n̄ ēt evidēs. Obr M. deo
animio n̄ ē evidēs, qō falsum ipsum formidine radicalem potest ad pue
lam sua de Deo, qō a pari, qō plus sine Loā ēt facile supplantabilis
n̄ ergo ēt ēt suam. Ad m. probatis M. D. de Loā sua n̄ de esse
quasi C. si solum de sequeat N. p. 358. ē. p. posse multum vitijs syl
gismis inpere, attamen ipse perveratur in hac Loā, in sol lucet
qō dicē ē in opinione q. disputandas qō ibi nulla habet hec sequeatis
nec Loā evidēs naālis.

Inst 1. qui vult evidenter aliq̄ inferre, debet sua vim illativā, sed qui n̄
sine Loā, qō ē nearea simpliciter. Ad D. M. vim illativā naālem C.
artificialem N.

Inst 2. n̄ aliquis sua an bene quam ex alio deduxerit, debet ipse
reflectere ad certas regles, alias n̄ p̄t fieri sine Loā, qō. Ad D. M. et
hec reflexio p̄t fieri quoad aliqua principia, axiomata lumine naā
nota, vita ut ad regles logicales nearea ēt ēt formari N. supposito
in poēm bonus lumine naāli instructus p. 357. i.

Inst 3. nulli p̄t esse discursus qui n̄ sit, qd sunt discursus sit fr. bonus
sed qui n̄ sit Loā syllogistica n̄ sit sua discursus ē fr. bonus, qō
Ad D. m. si p̄t fr. bonus lumine ac artificialiter C. si illegitimus p̄t fieri
sine lumine naāli N.

Inst 4. ois discursus scientifice debet nearea fieri in ordine sibi sequentia
et modo p. 354. ai id n̄ p̄t fieri sine regles logicalis qō. Ad D. M.
debet fieri in actu exercito C. semp in actu signato N. ex naālibus
similis C. semp artificialis N. sane ofsi regles et modus in dary quis
non invenit, ēt poterit in actu exercito tunc sylogismus Loāre, tortus ē
majus sua Loā, ai N. ē totus, et b ē pars, qō N. ē majus b.

Inst 5. Scientia debet ē p̄ discursus syllogistice separata p. 458.
ai sylmos facere separata ad Loā artificialem qō. Ad D. M. sua debet ē lumen.
p̄ discursus syllogistice ex lumine naā notis ex arte separatis C. tum
sple separatis N.

Inst 6. aliqua signō certa et evidens requiritur ad scientificā illationem
sed alis debet ē Loā artificialis, qō ē simpliciter nearea. Obr m. Loā
artificialis sola ē, qua reflexe sui, qd n̄ detrahitur in se lucē, quippe
p̄t ē timor de sophismatis. Ad ut sapia D. M. evidēs n̄ ē penet
trabilis effugat lume naā C. sensus N.

Inst 7. sine Loā nulli p̄t resolvere solvem ad prima principia, qō ē simpliciter
nearea. Obr m. prima principia sunt indiscuta de hijs dicitur de nulle, quamvis
sunt earum ēt hec solum entur in Loā artificiali de sylmo, qō Loā
artificialis ē simpliciter nearea Ad M. m. quippe primum principium
sensionem n̄ lumen naāle p̄t agnoscere.

Inst 8. ille discursus tūm ē n̄ fallibilis qui procedit juxta regles infal
libiles, sed solum discursus artificialis procedit juxta regles infallibi
les, qō min. pat. nam regles n̄ spectant ad naā, sed ad artem. Maj. m.
p̄t, quippe id qd p̄ discursū adinuenit, n̄ ē lume naā notū, sed adinui

Obj. Arcta moralis
recuperiam ē sine quo
ordinem tūm ē p̄t ali
quam disciplinam
Ad Loā n̄ ē ita necessa
ria, sed ēt ēt quando
p. m. n̄ ē stricte
necessaria, p̄t ēt le
quid aliquis ingenio et
diligentia ēt perficiat
tamen naā, supponendo
ofsus duces et or
gana alia, ad aegrē fiēd ō magno
dolore bene applicatas in
sua Loā regat. qō Loā
n̄ ē proprie nicolis
pa: non hoc ē ad defec
Loā pa: negativa in
hac tanta ofsuetas operandi
p̄t que exandat ad
nocēd imperfectiōnem
in ē morālis
imperfecte absque pe
tendate Loā illegitime
ofsus ac diversos
tionē ulm penetrare
demonstrationes, ebus
notis regles ofsus
ofsiste quebland
qō regulas moralitas
in ofsile sui Loā defe
ant ofsus dolosus erga
eos.

NB. ppla Loā sociis ō
dent ordi: D. pollicia
ta reparabit hujus et
rerum experiā, unde
numquid Loā sociis
erit ordinis D. haberet
periculo erraādi.

Loā n̄ ē moralis naā
ad omis fiōs nos p̄m
ad omis mets D. ad
eagnos suas.

dbet, q coordinacem rationum et principiorum, quas coordinat cum possit breve
et male fieri p infallibiles regulas, debeat virgi. Dicitur. ratiem D.
regula Loi. et ipsa propria prima, s. coordinatio illa ñ e tanta, et pgs.
dax funera nate superet.
Inst. 9. go. habem respectu debilioris ingenii Loi. ce simpliciter neatica.
Ri. s. illatu absumptu, q tum possit dici simpliciter neatica ex rne
insaca, sed tm exsecte ocasionaliter sumendo gd.
Inst. 10. go. habem in statu perfectissimo q possit dari sua sive Loi, ai eis
vera sia, dbet ce perfectissima, non ñ det major et minor cuiscia, go
tunc e simpliciter neatica. Rx. d. m. et sic tm patet ad perfectus ce c.
ad simpliciter tle s. retorqueo argmtu. statu religionis e perfectior
et forsam in gradine ad unu s. alterum individuu ad selectum neatus, male
lñ arinde inferrem q. sit simpliciter neatus.
Tertio. si homo natale dm nascitur, q v.g. aliquis exercitu in propria evi-
denti ñ fallatur, licet signate ñ sicut regulas, ai de exercitu ñ publice sine
artificio, go. Ergo m. usus seu exercitium fore in discursu ñ sine regulis pot
induyere in errorem, go. Rx. d. m. ñ basis tm. d. tamen sequentia c. cos. s.
Inst. 11. ponamus hanc sylvam aliqua substantia e vivens, Petrus e aliqua substantia
go e vivens, hic sylog. et si ois illius propos sint certa et evidentes, tm
demstratio ñ e, ja laborat substantiali vitio, q. deficit formando similem
sylogm in alia mata. V.g. aliqua substantia e levis, Petrus e aliqua substantia,
go Petrus e levis, interius tm regulam logicam, ñ pot deficere vitio,
go Petrus e levis, interius tm regulam logicam, ñ pot deficere vitio,
cum in primo sylogmo solus sit vera, ñ vero in altero, go ad suam certi-
tudinem requirit aqnio regulam. Rx: extrinseca tm inferri, q. possit aliqui circa
eventus artificialem, ñ vero circa neaticam intrinsecam, quia ali
unde hominem propriam certo inferret, Petrum e videntem, ñ vero e leo,
licet sophismatice dolus deludat.

Quero an Deus ulnus sit tm Deus generalis?
Obj. ulnus e generalis regula D. regula e Deus go.
2. unde provenit q. ulnus ex ea sua sit specialis?
3. an Deus Deus sit in ipsa actione?

Quæstio Secunda
de Habitibus.

Dfio 1.

1.

Habitus è facultas in ordine ad operandum aliquem eliciendum.

Schol:

2.

Si fuerit unica operandi facultas vocabit Habitus naturalis. Si ad plures è habitus infusus et supernaturalis ad finem suum elevatus.

Dfio 2.

3.

Habitus spiritualis è facultas ad gerendum demonstrandas quæstiones è facultas ad concludendum cum formidine probandas.

Cor:

4.

Adeoque in recto dat tam facultatem et in obliquo ordinem ad actus qui Habitus eliciunt.

Dfio 3

5.

Habitus actus è incoactus actus completus. Ille è qui per aliquos actus operando ad li eliciendos electio fit major et intensior fit habitus. hic vero è sanctus ~~fuerit~~ et frequentissimis actibus acquisitus. quod cum dicitur et actus pro sua potestate geliti vocatur.

Dfio

6.

Bona tamen notandum è ad quod se habitus ad Habitus producit ex actibus elicitus et procreatus. quia vero ad actus eliciendos datur

Corol:

7.

unde patet è Symbolum actus producatur tunc vero habitus

Cor 2.

8.

quo itaque tam actus sunt sufficientes eliciendi dicuntur Habitus sanitatis è vero qualitatis

Dfio 4

9.

Habitus separatus dr si ex actus multos omnino eliciunt ex quibus actus, et li organoeidi è omnium fuerit organa, ex li habitus

habitus temperandi moderate potius indulgeat perdit habitum temperantiae et acquirit habitum intemperantiae vitiosum.

Aliquot.

Sed fiere habitus unus ex 12 actibus extra quotidie ad punctum angustiae à patria sit aliquis intemperans, stimulo et peccatis habituatis sed unicus actus dolorosus à patria deperdit malum peccandi habitum

Schol.

Si tu actus sit rehemorthymus qui multis aliis in gravem morali assimilaret talis ita posset deperire habitus Eg. si quis qui habebat habitum ad castitatis servandam potest tu unico actu reverens talem habitum corrumpere et filius intemperans

Corollarium

Cor. 12

idcoque actus intemperantiae ad habitum sibi quotidie fiere à posset.

Cor. 13

mele omnis Ethos eg temperans et intemperans. Quotidie compatus postulatus et integrat.

Cor. 14

Fere ita si actus à sit numero intensus qui habitus à quotidie

Cor. 15

prout ita habitus quotidie si multi sit compatus et postulatus

habitus sicut cerea idem oblitus à sit
fiere ad habitum quinionis unus idem, si
oblitus utique sit compatus.

prob. habitus sive vel facilitas et promptitudo ad demorphosis actus cura aeqd oblitus eg da gaudere eius faciendi et habitus quinionis ad facilitas cura demorphosis probabilis tu et facilibus faciendas sc. si si sit habitus facilitatis demorphosis evidentis gaudiaed à ouplus habitus habitus tu facilitatis probabilis tu inferendi ei formidini eg habitus circa idem oblitus. p m

ubi actus è impossibilis fane ad illum actum è debet faculta
seu possibilis facilis [3:] si actus cui formidini eliciendus de gravione
certo hypothesi evidenti ejus actibus è impossibilis si
thesis de actibus fide et pusillanimis p.

Scholi:
17

in ipsi fuisse pontes qui aliquis habitus habitus fides actus possit
demonstrare deum, non ipsi habitus et credat deum tamen aut habent
quod sine ubi dependit fides quod aut habent non. Sicut tu quoque
teste ipsi Deum repugnat cui habitus fidei, nec talis est
tamen fuisse in habitu fidei. Sed licet D. Thomas teligent vocare
à fide pusillanimi credendo hoc ut bon. licet actus fidei physice
habuerit. quod fuerit in qua pugnavit in cruce.

Prop. 2.
18
Habitus quinionis cum dependitur ex varia
actus scientiarum circa ordi. oblig.

probo talis actus fidei in genere evidens est interessimus cum
Deliberare à priori ei actus interessimus habitus habitus fidei quotidie.
[12:] ex habitus quinionis etc.

Cor.
19
adeoque si aliquis haberet habitum gravioris certi ta probitatis
et cui formidini fidei persuadendi talis Jupiterale actus Jucundiseo
à amplius habet probitatem ad actum formidinis. cognoscit à certitudine
ad fanetas ad actus formidolosus [1:]

Prop. 3
In habitus incompleti quotidi aria ordi oblig
procedit ex in ordi prop.

Exemplum habemus in temperantia sic aliquis sagittis ab
longinquo fidei potest ad hastam considerale. intuitum sagittae cum
mutatus data occasione brevis occasionis sagittae fouet, cui ex ad loco
expansus aequalis pomus ut grande et habitus incoatus in quotidie ex

impossibile fuit in eiusmodi temperante

Corr:

21

multo magis actus amoris aut odii in habitu gratiae florere potuit, alias si quis dicere liceret de quanto gratiae in statum habitus degeneret. ed est gratiae ad contra expandi dolendi

Schol 1

22

Sic ed etia quod 1 infuri poti habitus de se in ipsi facultates dicere, totamque rem quod se tenere ex parte actus, ad eo esse repugnandum indicate facultas habitus in incompatibiles licet in directe, magis etiamsi hinc impossibile i actus, ed cum impossibile i facultas ad actus ed idem i in habitu.

Schol: 2

23

potest ex facili disponentes intra se habitus compatibiles et incompatibiles ad hoc incompatibile i habitus actus intensios. solo i ~~incompatibiles~~ impossibiles quia ord i contrario ~~exercuit~~ in habitus gratiae.

Schol: 3

24

rem quidem i caritas quod pro velle et nolle pro odisse et amare nec tu inferri inde si id caritas ratio di habitibus mentis ad i generali ed in idem habitus quod in temperantia et intemperantia, ex quibus et mentibus ~~ex~~ ~~rato~~ longe actus de habitu mentis et de volunte libere discurrendum, cuius i in medissimo ut iti actus i fuit impossibilis fuit contra impossibilis i actus in habitu plante ante gratiae intercessionem f. 1 b.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch
Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST